

VÍTÁME
ROK

1980

A DALŞI NEFOTOĞENİTT

A KDO NÁS TVOŘÍ:

reducí WAGNER JOSEF

rada REICHENBACH MIROSLAV
KUPKA ČESTMÍR
SÝKORA PAVEL
KÖNIG PETR

DITAR KAREL

zakladna DEMJEN MIROSLAV
VLADYKA RADIM
SÝKORA JIŘÍ
KVAK JOSEF
SMÍŠA JAN
PRAKOVÁ JARNA
ŠRDMUŘA LJUBA
VOLF LIBOR
MARTINKA PAVEL

svob. TĚMR PETR
voj. STRAKOŠ MIROSLAV

V průběhu

roční hodnotici konference ZV ROH byly předány standarty Přk a podnikových orgánů nejlepším provozům a organizacím za umístění v socialistické soutěži za čtvrté čtvrtletí loňského roku. Na snímku Emila Babince předává předseda CZV SSM Jaroslav ŠTIAK čestné uznání za I. místo předsedovi ZO SSM speleologického klubu Orcus.

POTÁPĚČI POD LYSOU HOROU?

Ačko nás - tedy Déša + Pepu - v Ondřejovkách když tam na jednou za obrubníkho mchota vtrhla tlupa - hrdice až jsou potápěči z Frýdku a že jsou tu na sre' každorací zimní rizikové akci, napadla otázka kdo. A tak jsme je na té rizikové akci museli trochu poučit že jsou v jeskyni až tu kromě rizika jsou i netopyři a témže jejich picknick se zpěv moc nelíbí.

Udělali jsme co jsme měli, poseděli, popovidali si a opět v rekordním čase vylézali do Frýdlantu.

Druhou skupinu mříží do Cyrilky stvořil Lici (jenž rák chytil jen díky učrašeníkům) a hpaslík Tura. Ti se vydali do Kněžigně a neboť jin to bylo možno nahnol Lici Turu ještě i do Cyrilky.

A tak až v malém počtu udělali jsme práce kus.

Abel Pop

▼ *Erzgebirgische Steinzeug- und Keramikmuseum* (Beskydy) (Sumky), Wagner

JOSÉE WAGNER,
IRINA ZASKOŁNA

ZIMOVISTE CERMNA

— výbudovali členené ho prohodnotilo obektu — mohutné Germáni ve Slezsku — akcií Bělskýdech a bývalých akcích podzemních forem — záchrana pseudokrásy a životního prostředí; — osvětová a pedagogická výstava v Žižkově vlastiče;

KAZDODENNI POSOBENI

A black and white photograph showing a multi-story building with several windows and a balcony. In front of the building, there is a large pile of debris, including what appears to be a white sheet or tarp. The scene suggests a aftermath of some event.

JOSÉE WAGNER, MIRINA ZASKOŁNA

ZACHRANA VELMI VZAC.

Page 1 of 1

CHRANI PRIRODU

LEDEN

VÝSTAVA ORCUS 1979

se stala hitem v kulturním světě našeho města na konci měsíce ledna a celého února. Zpočátku pravda jsme se chystali jako jež tradicně vystavit par fotografii naší práci netušeť o co do to rovnost. A rozrostlo.

Výstava byla doplněna ukázkami uslu a materiálu a nakonec i diapozitivy s namuřeným letem. Po velkém úspěch musela být prodloužena dokonce o 14 dní.

A to už mluví sa oč!

řednictvím fotografií do hlubin země

humínský ORCUS vystavuje

HUMÍN (wag) — V městském kulturním středisku umíne bude dnes otevřena výstava fotografií o dloužnosti základní organizace České speleologické Enosti ORCUS SOU ŽDB.

střednictvím fotogra- Jak fotografie dokládají, bohumínské speleologové svá-
fude návštěvník přene- záci nezapomnají ani na
do kouzelného prostře- ostatní oblasti; spolupráci s
lubin země, do světa Pionýrskou organizací, spor-
stítů, stalagmitů a jes- tovní a kulturní činnost.
ich perel. Návštěvník
odívá do vzdálené ob-
krymského a podol-
o krasu v SSSR i pseu-
asu Polska, ale také do
aných hlubin Radhoště.

Výstava je jednou z akcí pořádaných na počest 35. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou.

Za tajemstvím a kouzlem

SPELEOLOGOVÉ VE FOTOGRAFII

V Městském kulturním středisku v Bohumíně byla 21. ledna t. r. zahájena výstava fotografií o činnosti jedné z nejaktivnější organizací našeho podniku — základní organizace České speleologické společnosti ORCUS a její svazácké organizace.

Protože ne každý z nás bude mít v životě tu možnost i odvahu sestoupit stometrovými propastmi do tajemného, kouzelného světa podzemí nejhledších jeskyní a propasti naší vlasti i oblasti krasů východní Evropy, či nahlédnout do báječně opředeného podzemí Radhostě, nabízí nám tuto možnost alespoň objektiv fotoreportéra. Prostřednictvím fotografie je návštěvník přenesen do světa ticha, plného stalaktitů a jeskynních perel i stále ještě nedohalených tajemství, v němž našla skupina mladých lidí svůj společný zájem.

Jak vystavované snímky dokladují, nezapomínají speleologové ani na další oblasti práce. Sportovní a kulturní výzvy, spolupráci s Pionýrskou organizací apod.

Výstava, která je jednou z akcí pořádanou na počest oslav 35. výročí osvobození naší vlasti, bude po zahájení spojená s promítáním diapozitivů a

práci organizace, přístupná denně veřejnosti.

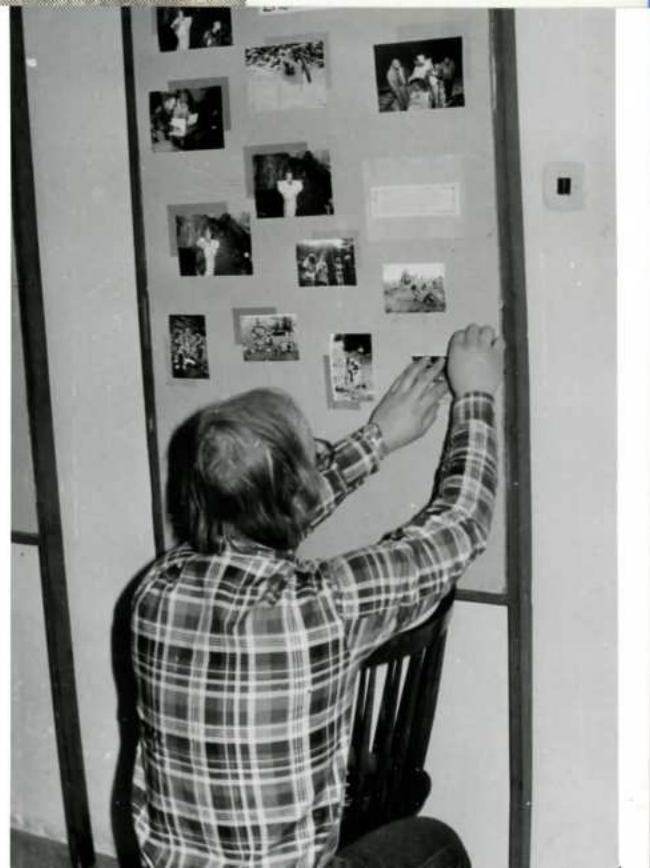
ČESTMÍR KUPKA

TEMPO

Učnice 3. ročníku našeho středního odborného učiliště Jana Kr-melová při kontrole netopýrů v Kněhyňské jeskyni.

HLAVNĚ TAM
NALEPIT
REICHENBACHIA ...

Výstava ORCUS 1979

Speleologický klub ORCUS v Bohumíně pořádá ve spolupráci s městským kulturním střediskem výstavu fotografií ze své bohaté činnosti v roce 1979.

V této výstavě přiblíží svou zájmovou práci při průzkumu v naší krásné vlasti, která je bohatá na krasové útvary, a to v moravské a jihoslovenské oblasti. Na diapozitivech můžeme zhlédnout i výsledné práce z výzkumu netopýří fauny v Beskydech, snímky ze zahraničních expedic po Sovětském svazu a Polské lidové republice.

Cílenové kroužku se nejen zabývají bádáním jeskyniových oblastí, ale své poznatky, zážitky a zkušenosti předávají naši nejmladší generaci — plonýrům v bohumínských školách. Slovem z magnetofonového záznamu budou doprovázeny jak promítané diapozitivy, tak i fotografie, které budou vystavovány.

Výstava bude zahájena v pondělí 21. ledna v 16.00 hod. v agitačním středisku městského kulturního střediska a potrvá do 8. února 1980. Bude přístupna široké veřejnosti a bohumínským školám denně od 8 do 16 hodin.

KAM AHOJ ČERT HEMUŽE

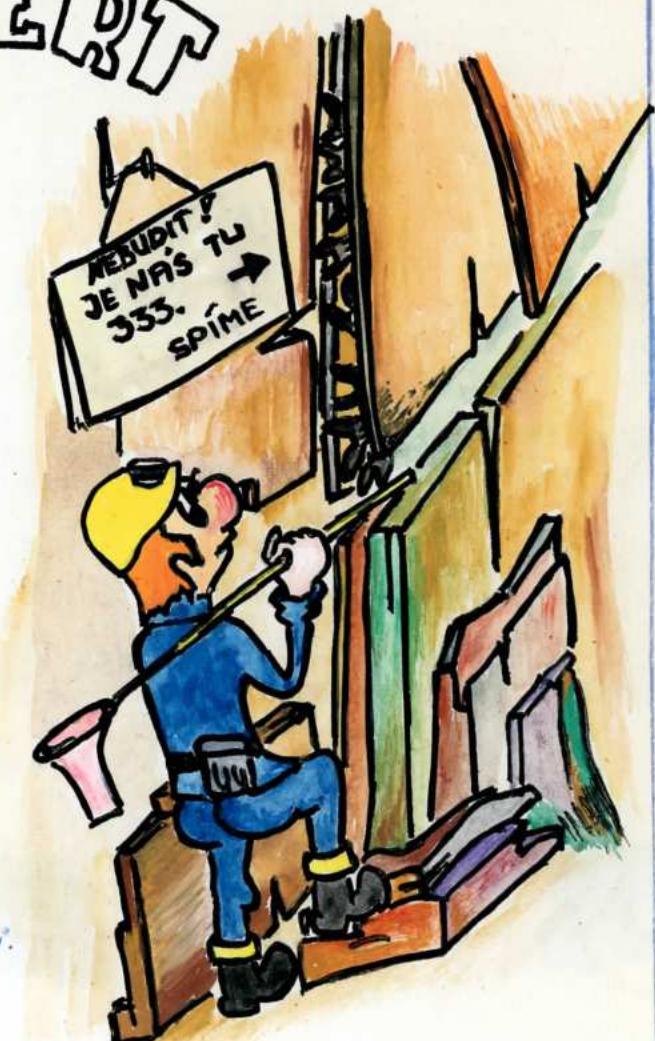
PNEB CO DOKÁZE BAZ A MY S NÍM

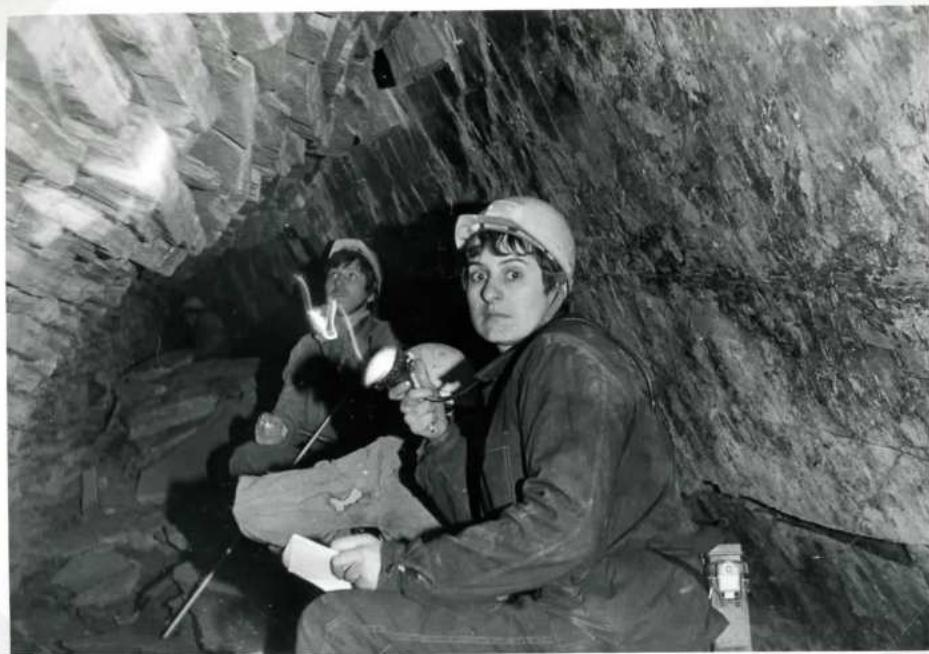
Dnes opět vyráží do terénu plně naložený gas a v něm Ljuba, Radim Raich, Dědo, Lici, Pepa, Kaja, Česlo. Směr Zálužno - Kojova chata. Ještě jsme ani nepojedali a už nás Pepa zane do stachty. Vyzbrojeni všemi technikou, jenž nám současná věda poskytuje se vrháme do hlubin.

J Ljuba přehodová žádostí obříká s hľoubka spouští se snažmi.

Nás až jsou samozřejmě netopýři. A jako již minule je jich tu požehnaně na měsíc! Ale klasické česlo Daubentonii se mezi svými přáteli díti výkřičí. Poletuje se sítkou a lovi vše co jen připomíná jeho soukmenovce. Malem chytí i sebe. A tak si alespoň zramil koleno a hraje si na Žofreje. Čas běží a netopýři přibývají neúrekem. (jak praví bratři slováci) konečně večer vylezeme (Ljuba se vysoukala) na tmu hoří a jdeme si adpočinout do Kojova sídla, kde zatím Radim vytápěl.

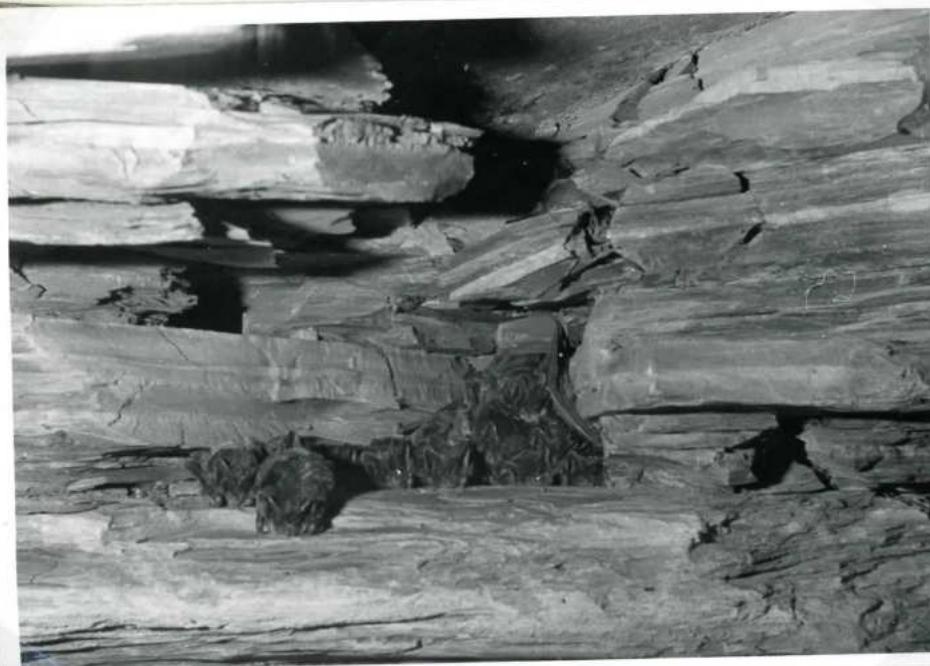
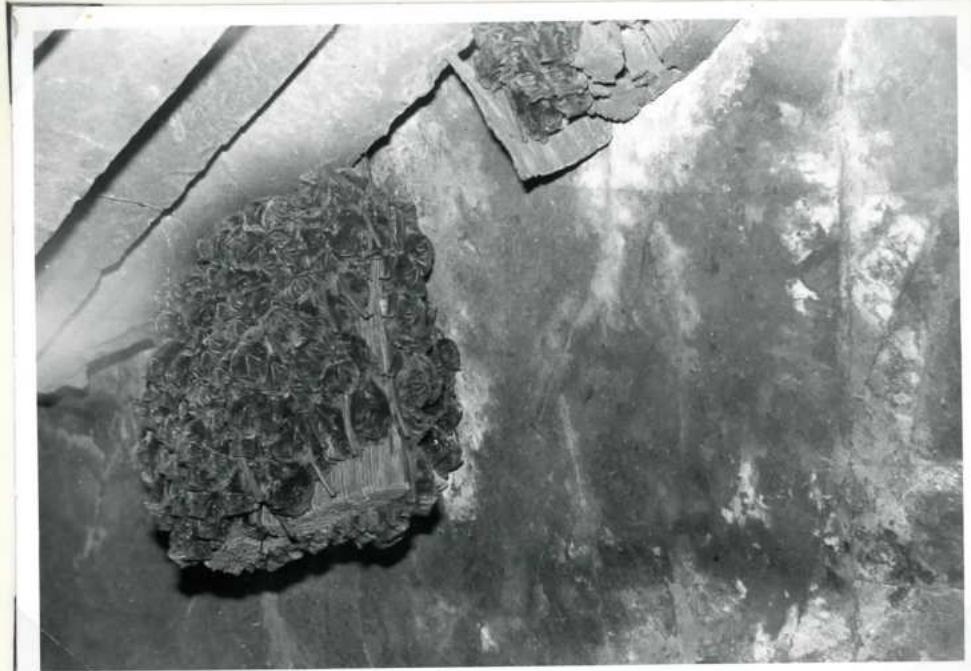
Neděle ráno je jako vždy při skorem vstávání' neviděno. Ale musíme dol - do dalších sachet. A zatím co česlo znova pocítí svého přítele vpytlíček mřígas do Svatoňovic a Čermné! Nic zvláštního by se již nebijvalo stalo, kdyby Raich v lesním korytě za našich bouřlivých ovací neskusil jízdu bez držení volantu. Ale gas moc manuálně nepohrol a tak vylezl z koleje mřígas stromy s velkou snahou se vyvarovat. Jenže to nesnal očes. Perfektním vyvarováním nadoru kolech jsme jej umoudřili a zatímco se venku Ljuba trčela s Radimem dokončili jsme ohrokontroly.

UŽ ZASE NÍ MNE LETI!

KDYŽ JE NÁS
ÚRODIT....

KDE MÁ GAZ DUŠI

NEB KDYŽ SINÁŠ GAZ POSTAVIL HLAVU

Yíž na minuli akci nám noš GAZ
nazačil, že má nějaké problémy. Tokdyž odmítal zcela
svítit a Děčo dojel poslepu.

Dnes však si postavil hlavu zcela.

Nechal noš sice ještě nasednout dovnitř - ale pak už
nic. Sice také nám dovolil se ještě rozjet - nikoli však
zastavit. Vypovídali brzdy.

A tak Raich, Děčo, Tarka, Pitkin, Trpaslík Cici a nový Petr
přesedlali do vlaku. nic ještě netušíce.

Ondrašek - cíl Děča, Yarkey, Pitkin a trpaslíka č. 3 Petra.

Kupodivu však nejdříve hnul trpaslík - a i
v díře byl hnud jako doma. To je ta dnesm' mladíč!

Kněkuň - když sem končen vyhnal Raich svůj vý
re složem' Cici, Trpaslík - 1-Radim, Trpaslík 2-Jura
myslel že má vykráno. Neměl!

Nejdříze Radim trošil očes pravodu a horko-
taško se soukal dolů - při výstupu ze vstupní pro-
pasti si zloml nohu. A tak měl Raich
o humor postaráno. Ovšem nejmén se smál Radim.
Den nato mu doktor navštíve rádce od
kotníku až po p...el!

Ahoj!

„První stanění je jako první polibení!“

Dal bych přednost tomu druhému, neboť mé nohy se právě opakly jen o vzduh a tmu. Silnější než nemilosrdná gravitace však byly paže nad mnou, odvahu dodal konejšivý hlas: „Neboj, teď už to půjde...“ Trhnutí, které tak samozřejmě smazalo strach z pádu, jen potvrdilo, že jsem v dobrých rukou.

Osud bájněho Théssea v krátkém labyrintu visel, jak známou, na nití královské dcery Ariadny, já svůj svěřil horolezeckému lanu a zkušenostem mladých jeskyňáků, kteří se již přes deset let spouštějí do hlubin země za terajstvím jeskyň, štol a propasti. Ne, nehledaj tu zlato, ale hodnoty mnohem cennější; vždyť opuštěné podzemí je ideálním útočištěm vzácných živočichů a nebo je zdrojem pramenité vody. A právě zachování takových pokladů si svařáci – speleologové z bohumínského Orcusu vzali na starost.

„V Oderských vrších jsme už zkoumali kděco, nejvíce nás však zajímá právě toto místo.“ Josef Wagner, vedoucí Orcusu, převzal v opuštěném třípatrovém břidlicovém dole v Černé na Opavsku roli zkušeného průvodce a bezpečně mě vede nízkými složemi. Některé jsou plné vody a

bráni nám v další cestě. Kudy neprojdeme my, proniknou netopýři, aby se oddali siasnému zimnímu spánku. Ve škvírách a na stěnách tu ročně přehýbají velké kolonie těchto létajících savců. Bohumínskí speleologové mezi nimi rozlišili osmnáct druhů, některé jsou dokonce považo-

krok navíc alespoň možol je nasmouti, poradili si i tady, v Černé. Ale co netopýři? Zatím sice ještě podřímuji ve škvírách, tu a tam lze postřehnout i pohyb, dokonce i stříhají ušima, ale až se probudí úplně, zaskočí je teď už znečištěná spodní voda, z níž ještě nedávno mohli uhasit žízeň.

Je jen jediná cesta – chránit netopýří zimoviště před nesvědomitým pámem tvorstva mladí z Orcusu se již s orgány Státní památky a ochrany přírody, na příslušníky 1. koňského perutě z rožnovského Tznm z Vavřínových svazáci z valašského M-klubu, přidali se vránci přírody a výspů tisicovky brigádníků, které znamenají chránit pro netopýry i jestě dá, a hlavně zabránit v dalším ničení přírodního břidlicového důl bude proto obecně plněny tvrdí, že i ostatní můlo.

Nezbývá než věřit stránku člověka, neboť k cestě za netopýry za podzemním nebyla nic pověstná Ariadna niti.

ZDENĚK TIC

vány za vzácné. „Jenže cesta za netopýry, dokonce i do tohoto opuštěného dolu, je každým rokem obtížnější!“ Josefův povzdech tentokrát patřil lidem, jejichž podivuhodnou starostí je zneužívání volné přírody jako skládeček všeobecného odpadu. „Však se podívaj: do hlavní jámy tu navezli tolik zeminy, že jsme k netopýrům museli hledat nové přístupy...“

To není bolestinství, ani ne přejícnost mladých jeskyňáků, ale náležavá výzva. Což o tom chlapci jsou zvyklí zdolávat v podzemí ledacos, nějaký ten

Brontosaurus rozdal ceny

MF 244

Ostrava (Jvs). — Komise pro tvorbu a ochranu životního pro-

JAK ZACHRANIŤ NETOPÝRY!

V tomto roce bude zakončena rozsáhlá akce, probíhající na celém území naší republiky již deset let. Jedná se o zimní sčítání netopýrů, na němž se podílí desítky profesionálních i dobrovolných pracníků.

Problém spojený se skutečnými stavami těchto našich jediných letounů není tak malý a bezvýznamný, jak by se mohl na první pohled zdát. Se stále postupujícím rozvojem civilizace, zaměřováním lesního terénu, asanací podzemních štol, starých budov i v neposlední řadě i rozvojem speleologie a zvýšeného zájmu o podzemní lokality, dochází neustále k snižování populace, a tak celkového počtu chirofauny na našem území.

Ochrannou netopýru se zabývají mnohé profesionální organizace, vlastivědná muzea, správy chráněných oblastí, ale určujícími činiteli při ochraně biotopu a zimovišť chirofaunu ze stávají návštěvnici turistických oblastí, dobrovolní speleologové, členové zoologických kroužků, uživatelé starých budov. Tedy široká veřejnost.

Co vlastně přinutilo člověka zajímat se o stavu a populaci netopýrů? Tito létající savci svým citlivým organismem velmi rychle reagují na zhoršující se ovzduší a stoupající koncentrace škodlivých plynů, zvláště kysličníku sířičitého, a oponují se celému území. Jsou fakt vlastně pro nás indikátory zhoršující se stavu prostředí, v němž žijeme. Všichni naši netopýři jsou nočními savci a žijí se výlučně nočním hmyzem.

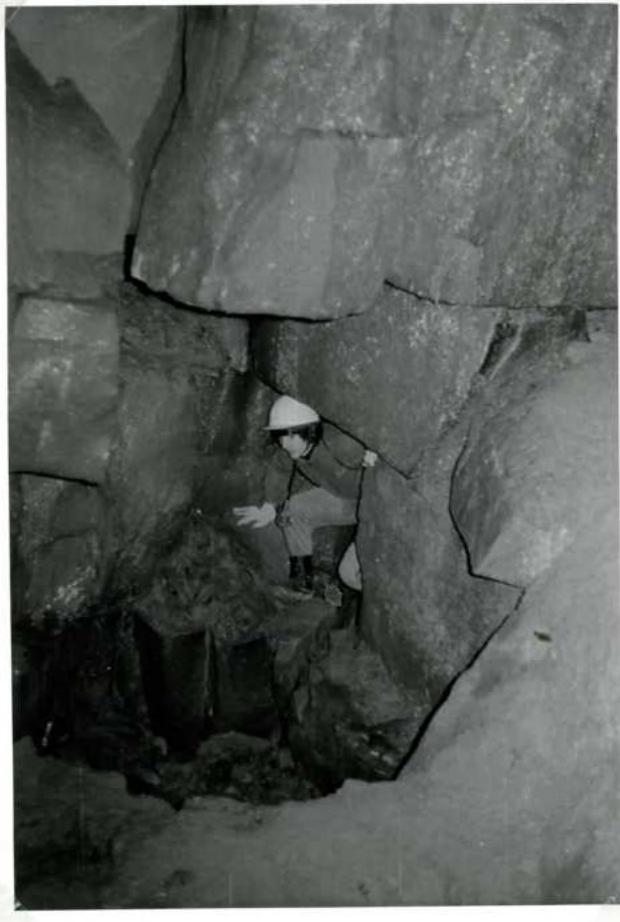
Odhadujeme, že jeden z nejrozšířenějších druhů u nás – netopýr velký (*Myotis myotis*) váží 20 až 45 g za letní období spotřebuje 2 kg různého nočního hmyzu. A protože se jedná o hmyz škodlivý, je význam těchto nočních hmyzožravců obrovský. Vystává otázka, jak účinně netopýry chránit? Jejich stavu jsou rok od roku nižší (např. v rámcích malý, který patřil u nás k nejhojnějším druhům, je v současné době jeden z nejvíce ohrožených netopýrů).

V několika pseudokrasových jeskyních Beskyd a opuštěných břidlicových dolech Oderských vrchů, které byly cílem častých nepovolaných návštěv, bylo od roku 1975 provedeno sledování stavu netopýrů před a po zajištění ochrany těchto zimovišť. Výsledkem byly stoupající stavu zimujících netopýrů až o 100 percent.

Největšími zimovišti netopýrů jsou stále ještě opuštěné štoly a hlavně jeskynní systémy. Tedy pracoviště a výzkumné lokality mnoha amatérských i profesionálních skupin speleologů. A právě mezi těmito skupinami a odbornými pracovišti zabývajícími se ochranou živé přírody by měl být úzký kontakt. Vchody do lokalit s většimi zimujícími koloniemi by měly být zajištovány proti nepovolaným návštěvám a rušení hibernantů, a to tak, aby nedošlo ke změně mikroklimatických podmínek a členové speleologických i jiných zájmových organizací by se měli seznámit se zásadami pobytu v místech s hybernujícími savci. Je nutno také zabránit zneužívání opuštěných štol a jeskyní jako skladů odpadů, ruin, či dokonce různých chemických odpadů některých neodpovědných organizací nebo asanaci vchodů a ničení tak celých zimovišť. Také uživatelé starých budov a objektů, jenž často slouží netopýrům jako letní i zimní sídla, by tyto savce neměli rušit či dokonce vyhánět.

Naše jeskynní fauna není příliš bohatá a netopýři jsou jedinými letouny. Nebudeme-li se aktuálně podílet na jejich ochraně, zhoršíme nejen naši životní prostředí, ale ochudíme i naši faunu o další živočišný druh.

JOSEF WAGNER

PROLEZU - NEPROLEZU?

SOUSTŘEDÍME SE U TYŘE

29.2.-2.3

To abychom nabrali
několik druhých dechů
a sil i oslavili
několik oslavenců.

A tak o patek
odpoledne vyrazili

pod večerním Čestě Ljuba, Čestě Irena a minitraslici
Honza a Tom směrem na Tyru, kde na nás tentokrát
čekala odpoříkovačka. V sobotu se připojili Rerich
Pepa, Jarka Dědo a Josef i radovánky mohly začít.
A začaly obrovským závratem na silnových sacích
na značné trati Tyra de Avenue s převýšením na 30metrů
Trat dnes postavili známí odborníci trenéři represen-
tativního družstva Pepa a Rerich. A na kdo trati plně'
neprůhledných a záhadných závratek dosahovali některí
bořci obrovských rychlostí a možná že ještě větších.
Naši reprezentanti Česlo a Ljuba dosáhli velmi pekných
umístění na dvacátkách místech a dvacet jedna čestnímku.
(jednadvacátý byl pro velkou váhu vyloučen za zpla-
ťování snahu před povrch země)

Todpoledních hodinách pokračovalo víceboj dálší disciplínou
kanastou do krize. Jen těsně po 20.000 bodů) ovíkla
duo Česta-Pepa nad našimi reprezentanty Česlo-Ljuba.
V posledních několik hodinách pokračovaly neprůhledně'
disciplíny které pro hustotu jízdy nebyly vysílány do
správkenských krajin (do záprálečených to nepustila cen-
zura). Většina bořců zakončila víceboj značně či
velmi vyčerpavá - zvláště naši reprezentanti.

Věřme v nás, že tento malý úspěch byl zasvěcen
objektivním příčinám (závratek sesány, nohy v sadře,
nedostatek švestek a ranními infarsky) a že na příště
podujetí se reprezentanti - naši - ukáží v novém světle. Peč

TO JSME MY - UŽ SE SOUTĚŽÍME

JÁ MAŘU - TAK JEDU

TAK OTEVŘE NĚKDO TU
PŘÍTYKU ČI NE! ŘEKA NEJMLADŠÍ
ORČUSÁK

O JORNÍCH

IDÁČI

Sé opět sešli vlastci podsvětí YDYK-SEB a 1. Kořská stíhači perut aby tentokrát v Oderských vrších o jarních idolech zasedli na společné valné hromadě a rukou společnou vykonali činy omějž pěvce oslavné Ody pěti budov.

Zřit foto konání přijeli i potápěči s Medvídym a přáteli z „M“ klubu Talmes.

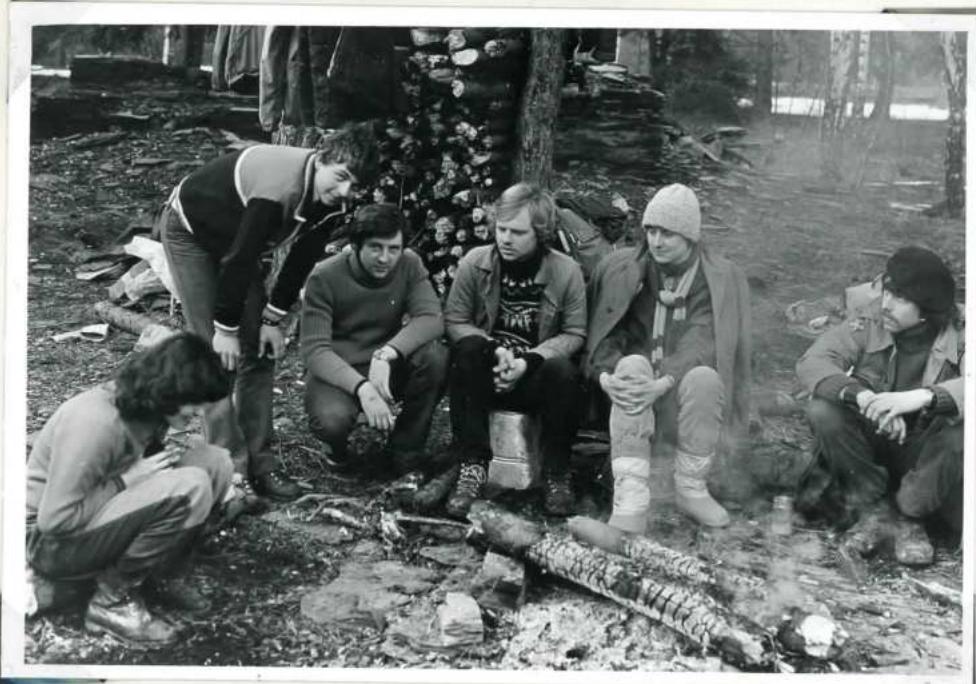
PÁTEK - odpoledne usedají do gaza Pepa, trpaslík II, Ljulka, česlo a za řekem Liciho jeme vynášeli. skončili jsme v Hrušově. Tu sice čekal Raich - ale gas stávkoral. Z motoru vypouštěl oblaka dýmu a par a nejel. Atak jeme mu domluvili.

Konečně Kružberk - Svatohorice - Black Hill. Pojist a už to Pepa žene vše do podzemí a pejny. Novice Ljulka a Tura se včinili a tak do této šlo. Pejny počítat je krásné - ale leží polaně - jesmrt", říkala si Ljulka visící pod převisem. Hodin bylo mnoho a tak jsme brzo hledali teplé spaca'ky i jenž se němly na mrazu v ledničce.

SOBOTA - ráno byl mráz a to vyhnalo mnohí e polochů. Posilniv Raich vynáší pro Kořskou k autobusu. Konečně se vraci. Ta z gaza začíná vycházet první lidé a ženy.

LOPATY , KRUMPÁČE
VŘAD NASTOUPIT!
ALE KDO SE VÁS CHOPÍ?

... A S CHUTI...

... DO PRÁCE

Chodila boháčům nebyl nekonaný' a tak jsme hned na-
ládali pracovní článk. Proč? No proto - proto jsme
se tu vlastně sešli. Oplotit internát netopýru.

To byl cíl. A jaká' byla strategie a taktika? Zbraně
loptka krumýšák - podpora Okresní správy USPPOP.
Obava a naše ruce. (tady i koniské')

A tak jsme je zapřáhli. Nejdřív vše Pepa a Ju-
bov rozmetrili (toži šlo), pak přišly na radu stroje
(jak my skřímpořem). Dorazil i Dešo s Ptáčkovou
(a hned se jeli zašít olo obchadeč-oba), úplný trpa-
sík Peťa a tak se Raich ještě venoval výcviku.

Dny vykopadny a nastupuje urbanový odklakovac česlo
by nahradit měcháček! A nahradil.

Raich nahradil muly, Pepa psalo, jen Šárka
skupou pořad nemohly najít v sobě 'nejake' náhradu.
Končné plot stojí a idy se mohou přenést do
podzemí. Opouští hrad Cici, Tura a Šárka - a sm' samozřejmě
Dešo (jestracen) aby si ji pohlidal.

Pracel lidí jsme ještě do Black Hillu nedali a tak
jsme zavedli systém pásový. Privárat - a hup dolu...
Dole jsme to odstavali a slo se na výkusu. Nakonec dolu
jsme konečně opustili a už těžko jak trefit k vass. Trefili.
Ten Timur a Hillary klečeli dole a bloudili bez
ještě dnes když je Pepa a Raichem nevývedli.

Yeště více se smáli když knítili na povrch. Zato
u ohně již byli opět doma nadzemí. A zvláště
jedinci jako Gary. Pytláčk i jiní slavili šťastný
narození mnozí lidí.

NEDĚLE. Pepa, Raich a Cody vyrazili na Wood Boys zatím
Zatvorbu a ochranu životního prostředí

několik přátel

Mimořádné směny

V duchu aktivizace mládežnických organizací v roce 35. výro-
čí osvobození vaši vlasti Sovětskou armádou zorganizovali sva-
zci 20 SSM speleologického klubu Orcus ve dnech 14.-16.
března mimořádné pracovní směny na výstavbě chráněného pří-
rodního objektu v Čermné v Oderských vrších.

V průběhu uplynulých pěti let mladí speleologové provádě-
li v celé oblasti Oderských vrchů pravidelné sledování a
výzkumy stavu netopýrů v opu-
stěných hlubinných dolech na
bridiči. Při této sledování
bylo zjištěno, že některé z do-
lů slouží nejen jako velká zi-
moviště u nás přísně chráněné
chirofauny, ale také jako zdroje
podzemních vod a pramenů.
Buňku byl také zjištěn nega-
tivní stav a podmín-
ky v těchto dolech, nepovolené
návštěvy, či dokonce znečišťo-
vání vod i ovzduší skládkou a
biologickými zásadami.

Právě třípatrový opuštěný důl v Čermné, kde byly sledovány
velké kolonie zimujících neto-

pýrů a jehož spodní patro vy-
tváří rezervoár podzemních vod,
se stal v posledních letech
zvláště ohroženým a zneužívá-
ným ke skládkám odpadů.

Proto se svazací Orcus ve
spolupráci s orgány Státní pa-

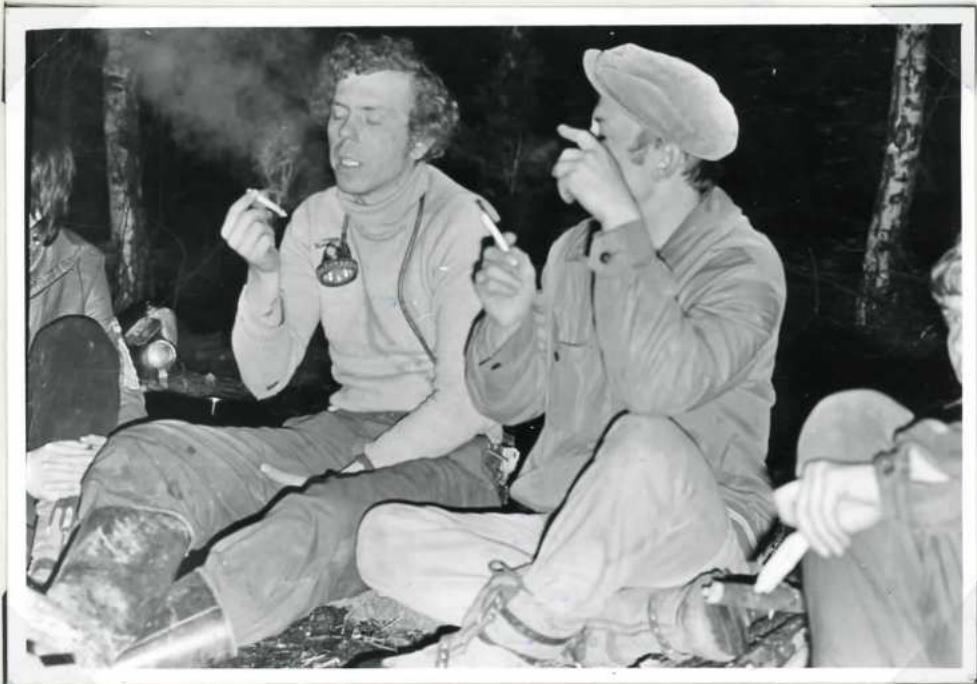
mátkové péče a ochrany přírody rozhodli tento důl zachránit a vybudovat jej jako chráněný přírodní objekt. Právě k tomuto úkolu vyhlásili svazací speleologického klubu brigádnické směny, k nimž se přidaly další organizace, jako turistický kroužek CZV SSM Tesla Rožnov, M-klub Valašské Meziříčí a další. Akce, při níž bylo odpracováno 450 brigádnických hodin, opět prokázala zájem mladých lidí o ochranu našich přírodních hodnot i velký podíl na celonárodním hnutí za tvorbu a ochranu životního prostředí Brontosaurus. C. KUPKA

synul.

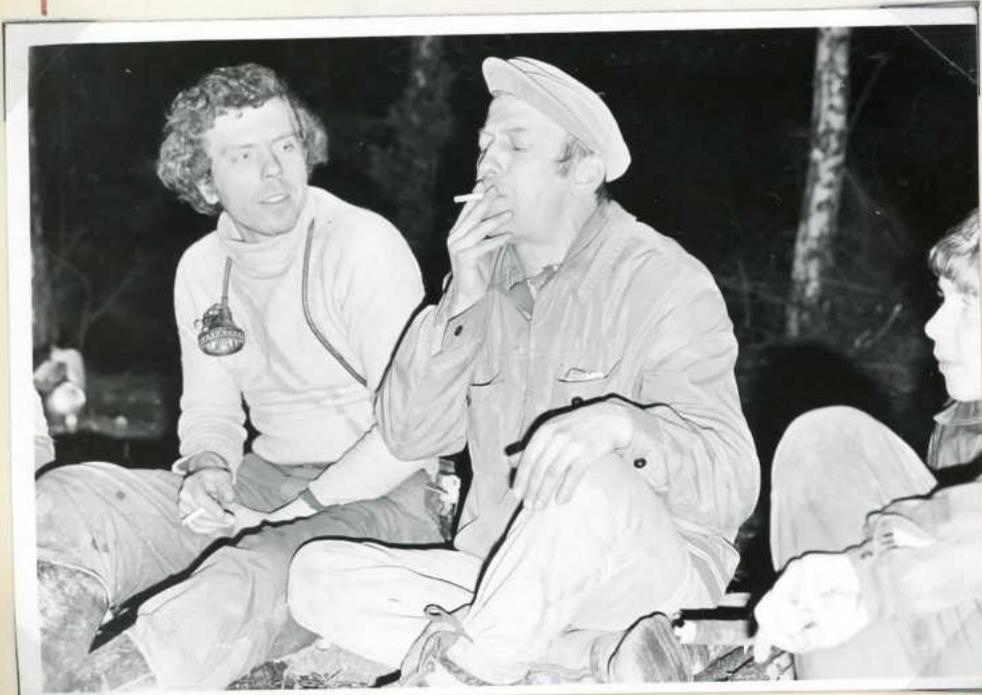
D. Delf)

TOŽ MLADI
UKÁZTE SE.
JESKYNĚRKA -
TO JE DŘINA.

TEŽ MÁS
V TOM
SENO?
PTÁ SE ČESLO
(náš)

MAM.
DÍ HILLARY
(český)

BEZ NÁS BY JI SEŽRALA REZ...

A TAK JSME
JÍ
NATŘELÍ

Aktivní složka Národní fronty

SYMBOLY MÍRU

Již mnoho let pracuje v našem městě základní organizace chovatelů poštovních holubů Bohumín 2. Široká veřejnost se s její činností seznamuje většinou při příležitosti oslav 1. máje, kdy stovky jejich svěřenců vzletávají při slavnostních projevech nad hlavy účastníků manifestací.

Činnost této organizace Národní fronty je kromě chovu a výcviku poštovních holubů mnohem bohatší. To, že prakticky každý týden po celé období od jara až do podzimu vy-

sílají své holuby do všech míst naší vlasti i do ostatních socialistických zemí ke kontrolním i mistrovským závodům, patří již k samozřejmostem. Méně samozřejmé je, že se také zapojují do dalších činností v rámci svého města, ať už účasti na směnách NF, sběrem šrotu apod.

Veřejnost se s nejlepšími poštovními holuby oblasti mohla také seznámit na výstavě, kterou bohumínskí holubáři uspořádali, a na kterou si přizvali své družební partnery z polské Wodzislavi. O snaze a všeobecnosti v činnosti svěření i fotbalový zápas se svazáky speleologického klubu Orcus středního odborného učiliště.

Velká většina chovatelů jsou také zaměstnanci našeho podniku, kde si plní své úkoly stejně dobře. Mezi ty nejzásadnější patří Josef Bonček, Alois Lokaj, Antonín Malec, Ludvík Knopp a další.

Čestmír Kupka

Svazáci

speleologického klubu Orcus při středním odborném učilišti nejednou dokázali, že se dovednost a zdatnost nabývá v zájmové činnosti vyplácí i národnímu hospodářství.

V minulých dnech jsme jenomohli vidět na konstrukci chladicí věže teplárny, která již několik let volala po svém náteru. Svazáci Orcusu to po své pracovní době a o sobotách a nedělních zvládli za tři týdny a ušetřili podniku nejen stavbu lešení i mnoho pracovních sil, ale prokázali znova to, proč patří k nejlepším: mají chuť a elán do práce.

Text a foto: Čestmír Kupka

HVĚZDY NA TRÁVNÍKU

18.4

NEB ORCUS

versus
HOLUBÁŘI

Toabychom' sobě
prohráli plíce
a holubářům
peřka - rozhodli
jsme se poměřit
vkopané!

A tak v pátečním deštivém odpoledni vyběhla na trávník Viktorky naš zcela omlazený team vedený kapitánem Raichem aby se postavil proti vikově mnohem kessímu mužstvu nestorů kopané a holubářů.

Naše prvoligové posily Želenek a Svatá nervozně již pokrkovaly kolem středu hřiště když konečně rozhodci - peneista dává povol ke hře. A ta byla. Holubáři svými těžkými kalibry neustálé zavalovali naši obramu, zatímco co

rozhodci obíhal takticky ve středovém kruhu.

A tak jsme v polotase se prohrávali 2:0.

Změna taktiky sice znamenala úspěch ale také prohra 4:2.

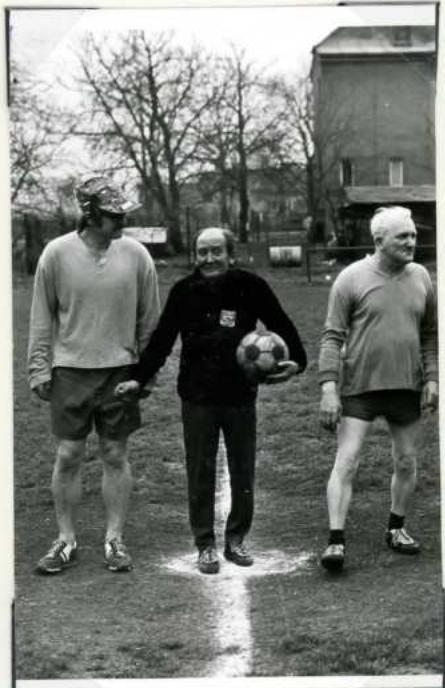

NAŠE SESTAVA

A TO JE BAICHOVÁ PRÁCE
NOHOU....

A NAŠE ZAŘÍVÉ MOMENTY.....

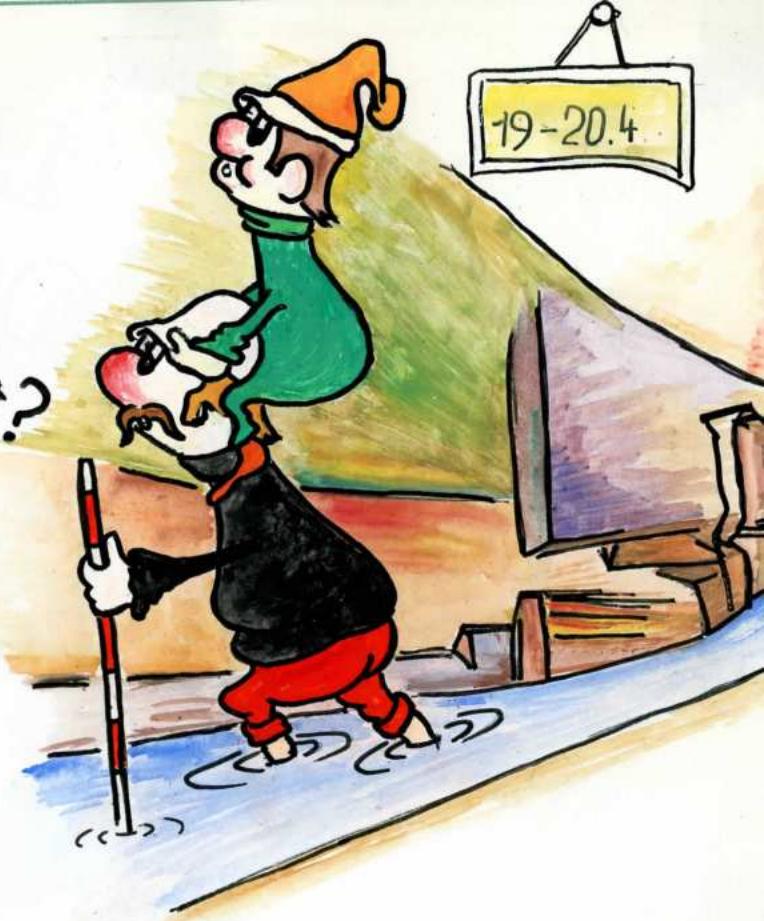
ZATÍM SI PODÁVAJÍ
RUCE....

ČERMNÁ-HOTEL

ALE PRO BARBASTELY A STELKY

*****?

Ysme jim dnes
konečně dobudovali
společnou sezenistupci
koní.

Yak? To v sobotu ráno na-
lesli do poslouchajícího Gazu
Pézo, Tarka, Pepa, Ljuba,
Česlo a Raich a vyrazili do Čermné!

Proč? Do budovat plot okolo domova netopýřů a podevát
se kolik jich tam ještě chrapce.

Yeště jsme am moudělali plán práce a už tu byli dalej'
Drausaci - Mladej, Radim a Jura a za chvíli nejskalnější
zkomík - Hillary, Gary, Timur i s lehou dívce. Ovsem
to jsme již na svých bětrech vynesli zpodzemí vše co
na plot bylo třeba. A pak to vypuklo. Studování stavění
plotu by to rozvoladli lépe. Naš stroj rukou a nohou řešpal
jako naš Gazu, když je reformuje.

Za chvíli (jeli s hojnou chvílí) byl plot na světě. Loučíme se
s koníkem, Ljubou a Česlem a jdeme se podívat do dolu. Péru
je malo a tak ale pořád zkoušme Tarku z orientace. Bloudila
bloudilka, prstíkem se vez hrabala, netopýřů se na cestu
ptala - no nenašla. A tak jsme ji našli my, když se nám
již sčelelo slz Tarky i malých trpaslíků ve vysoké vodě.

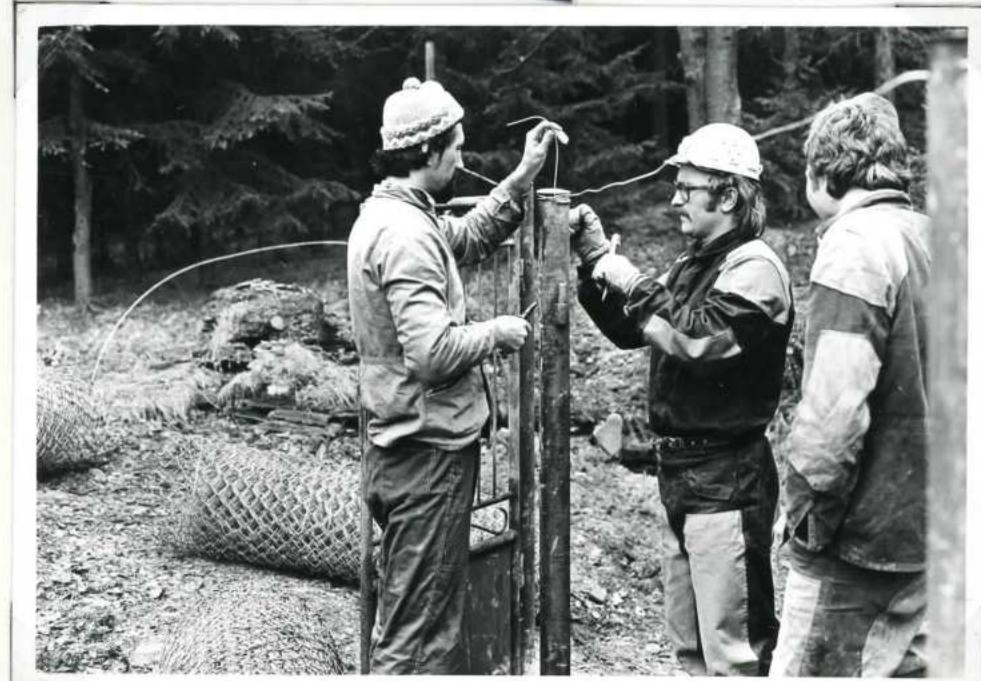
Co v netu? Čekaly naš skoly i vánice. Ale nejak chyběla
po pátkém fotbale forma. A když Pepa ulekl
se „šestky“ - to už bylo oříci. A tak jsme
začali zdolávat smazaný syr na
drožce.

Ahoj Peppa

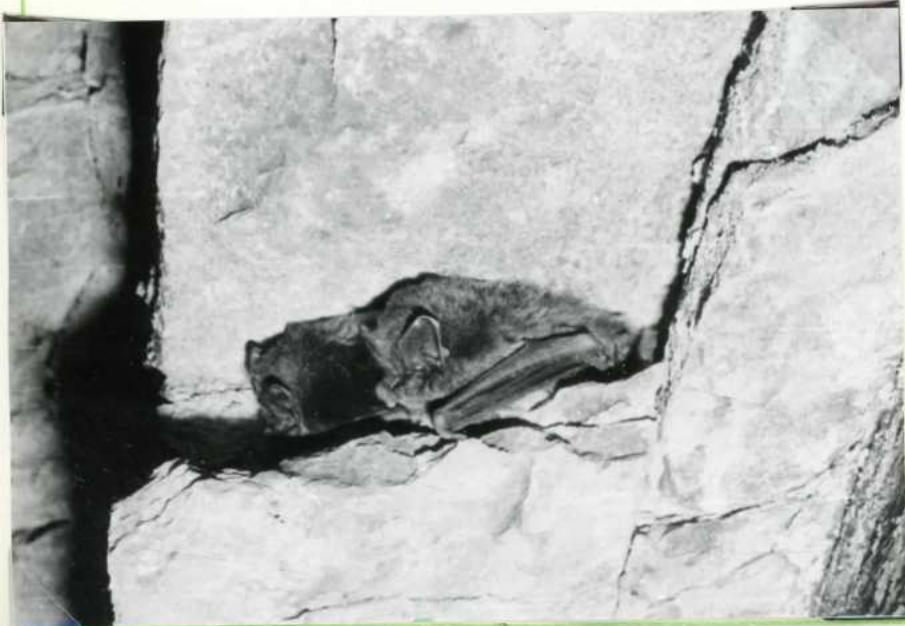

NOVÝ OBOR:
PLETAŘ PLOTŮ

CESTA VZHŮRU
JE TĚŽKÁ....

DVE ZABRÁSTELLY

TÁHNEME BESKYDAMI

A KONČÍME U RAICHA NA CHATĚ

26.-27.4.

Proč? No to je
je jasné. Za práci!

Kdo? Dědo s Tarkou,

Pepa, trpaslíci Tura, Petr, Tura-brácha

Pitkina a sám Pitkin. Všetko doplňuje Anča s Ferem
jinak hosté akce.

Ve Frenštáťe končí Pitkin strpaslíky a berou směr na Pustkomy
o všechny jejich rychlosť je tak "obrovská" že je brzy dešam'
Raich od druhého vlaku. A hned se taky dostává do cíle
azene to do Cyrilky i na kněžym' až z trpaslíků očka' pot.
Zatímco druhé skupině ktere' nasadil mazdeňské tempo Pepa
užel autobus do Malenovic a hnal to až k Andrašoukům.

V nich už jsme byli opět doma. Onco méně však Andu-
la a Fero. Nevadí, zvyklousi. A zvykli si - když museli
s náma několik hodin pobíhat s kompasem a pasmem.
nesi bahnem a kapající vodou.

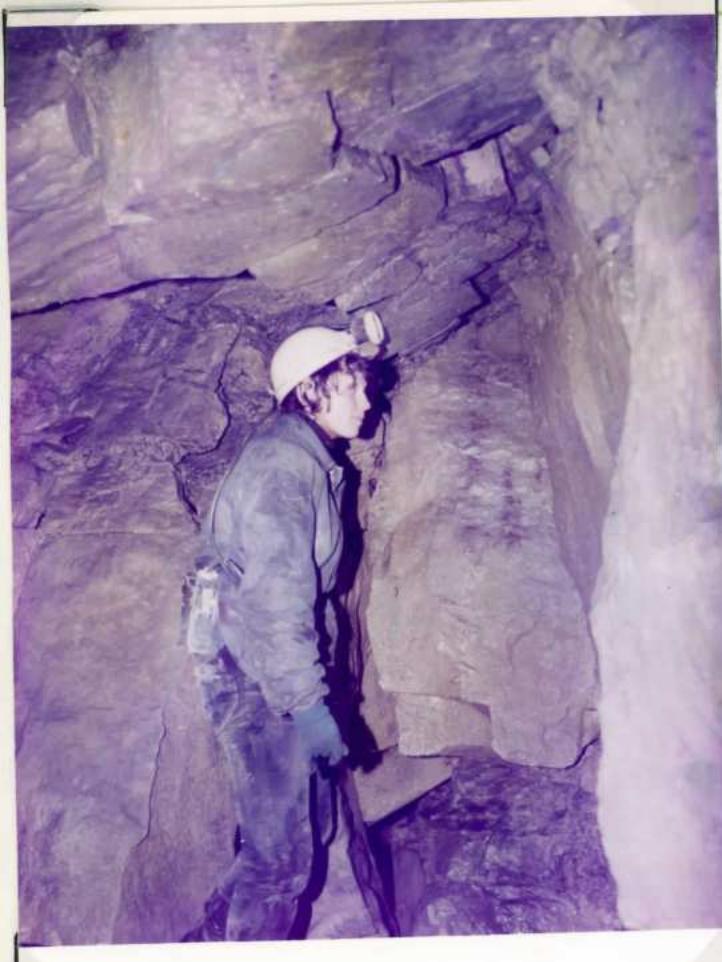
Konečně hotovo - a jdeme. Kam? Směr chaty Raicha.
To ovšem musíme minout Velenec a samozřejmě nám
užíslí autobus - a tak písky do Frydlantu do
Andrašem' restaurace na královskou ačeži - nebo záležitky Děda
a Pepy nemají dna.

A pak konečně vrátku k Raichovi. On tam sice ještě
nebyl a brácha ano? A my též. I v neděli.

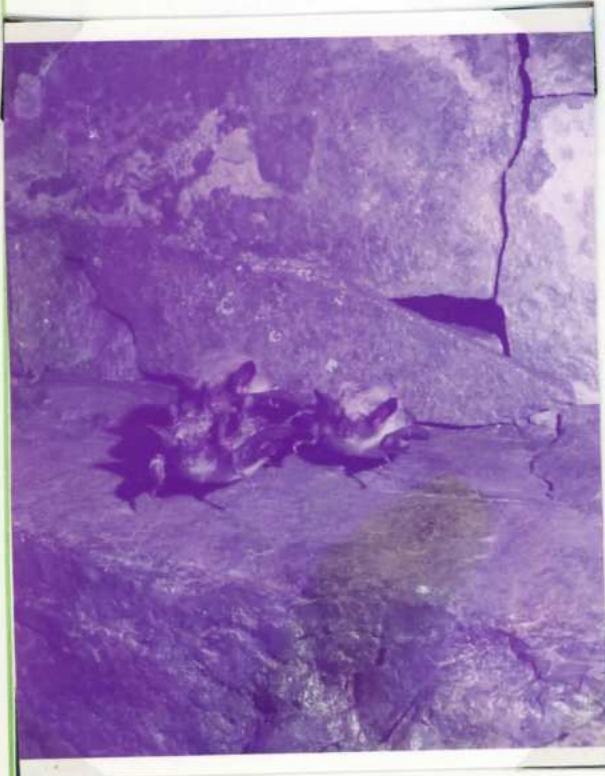
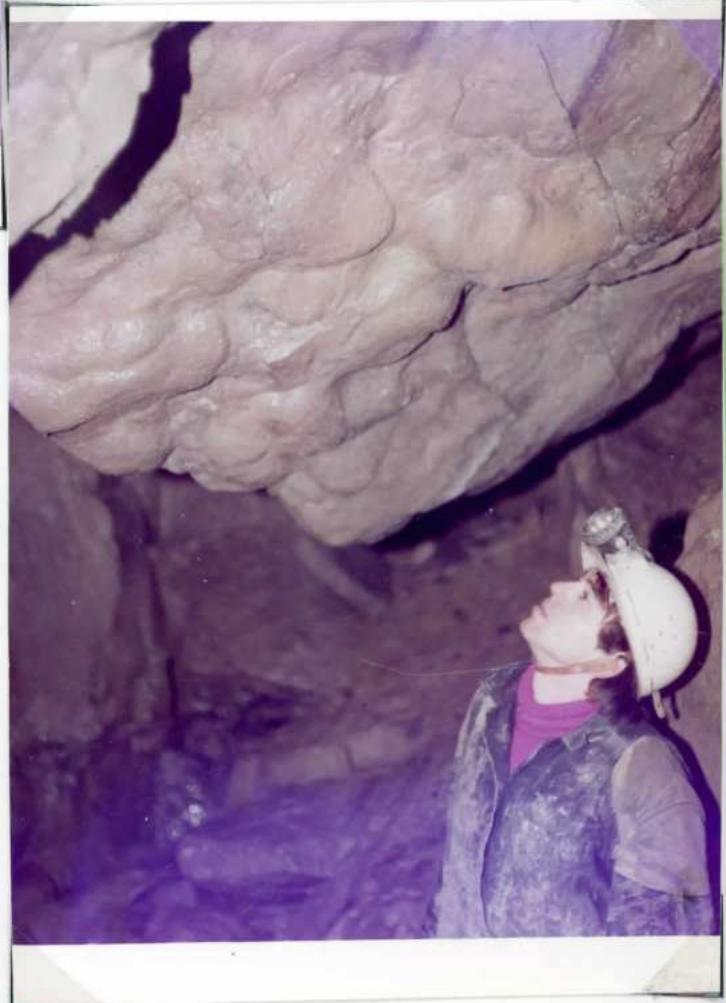
Což byl sportovní den - ping-pong, střelba na živý
i neživý dřív, sáchy a pine' mužské disciplíny.
A kdo zvítězil. Došem ze všickni.

Jako vždy.

Ahoj Pepy

TAK TAK NĚJAK
VYPADÁME NY-ONDŘÍŠOVKY

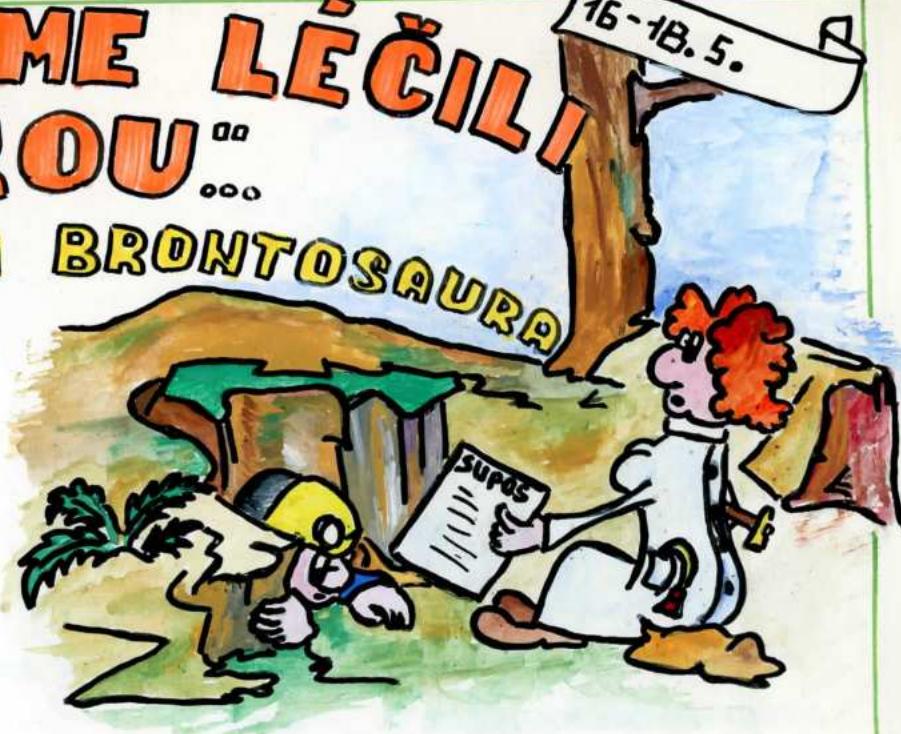

A TO JIYE NY DOMAČÍ!

JAK JSME LÉČILI KOŇSKOU...

.. A CHRÁHILI BRONTOSAURA

16.-18. 5.

a ještě stihli
Nušádu a to
vše o jedné sobotě
a neděli.

Ovšem vynazili jsme již
v pátek. Gas naplněný,
Raichem, Ljubou, Česlem, Pepou,

Cicim, Radimem a Biskupem - který na tři dny opustil naše
vojsko vynazil směrem na Pustiny. Pod rukama
Raicha jen poslušně brucel. Knečl jsme rozebrat tabor a
číhali na Koňskou - neb ta dnes byla naší obětí - ledy oběti'
6. pokusného sestupu do podzemí! Konečně zavítala nad
pustinami zástava 1. KSP a jíž nejdle s horkým kandili-
datem na sestup Garym a přeru Honzou přichází!
Za něobecného vztahu a nadšení pomolu Ljubka a Pepe
vybírají svou první oběť. Jest pravda že objektem č. 1
byl Gary, ale nemohli jsme hned ohromit svět tak
fantastickými rýsuďky - jaké by jistě zklamání' Garyho
prineslo - tak trolikem č. 1 se stává Gerza.

Ale to mu již Pepe, Raich a Česlo líkují oční smysly
a za velkého záhu a plně vlekou domůtra Cyrilku,
kde poloh sácina ododzamíma nem' jednoduchy.
Tak a jsme a cíle" sledují Pepe na konci laby-
rintu ..A mym' ukažco umíš". Dostan se ver. A tak han-
zanechávají Gerzu sestup, svíčkou, lampou a čokoládou
kradoucí se jako myši ver.

To je dvacet hodin a všichni kromě služby nač vchodem
do Cyrilky sedáme kolem, plánujíce svítřejší Nušádu
i ospomínajíce vdobrem na kdesi pod námi
bloudícího Gerzu.

A UŽ TO ZAČÍNA...

TEď OČIČKA...

A HÁZEJ DO DÍRY...

BRONTOSAURUS NA RADHOŠTI

Rožnov pod Radhoštěm (ae). — Expedici na záchrany Brontosaura připravují v těchto dnech svazáci turistického kroužku rožnovské Tesly spolu s jeskynáři bohemínského klubu Orcus. Na neděli 18. května totiž na pustevenskou pláň zvou 7člennou družstva pionýrů ve věku do 14 let.

Vydají se po cestičkách a chodnicích hojně navštěvovaných beskydských zákoutí, aby hledali brontosauří vejce. Podle zvěst jsou údajně skrytá ve spoustách odpadků, které v chráněné krajinné

né oblasti zanechali neukáznění turisté. Úkolem chlapců a děvčat bude objevit vzácné vejce a přitom papíry, plechovky a další sbírat do igelitových pytlů. Je jisté, že se pionýrům a mládežníkům nepodaří objevit zárodky obra, ale alespoň netradiční formou přispět k záchrani přírodního prostředí, ve kterém kdysi žil. Zájemci mohou své přihlášky ještě do konce dubna adresovat členům turistického kroužku CZV SSM Tesla, Rožnov pod Radhoštěm, PSČ 756 61.

Bíži dneškodny po poledni, když se chystame jít spát a v tom sluhu u východu hlysi, že Genčí objevil českou veru. Ale už se u východu objevuje jeho klasa a Lulu jej vše' samozřejmě stesty v rukou.

Tak dobrá - "si dobrý". Uvidíme co zitra další kandidát.

SOBOTA - Tím ze všech nejméně chce být Gary a tak upločí - kdekoliv. Malém netopýřím spodzem. Tož semu dostabí odkladu a oskuřu do klubu řešíme sameho Yamicka-Timura. Sotva ten mizí nezstupu je Gary opět, když tam chtěl vložit nejvíc - nopalcej? To je sobota ráno.

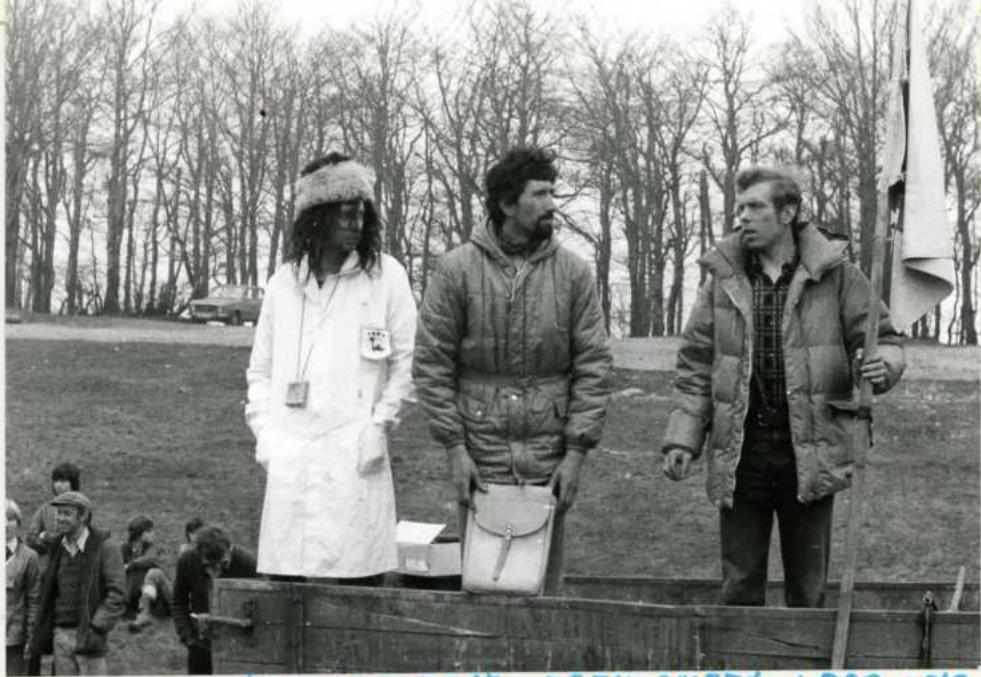
Honza mizí rádře a oslatm' - pro ostatní záčinná nusidla. Pro kořskou na radost - pro nás směr kněžyně, Čerták, Lysol. A pytle se pem. Turisté byli letos opět hojně zanechali tuky požehnané. Na tři vločky.

Odpoledne - a spodzem' se ozývají signály opomac. Míříme tam jako Darch a hospodi. Zachvili jsme u Honzy kleny zapadlé do spdry a na něco snokou. Také samozřejmě nemohl nejak trefit k východu. A tak mu pomohli me vše.

Včer se vraci konšto' z radosti a Gary je opět v bujare' nade. Za chvíli nebyl. To jsme jej už vlekli do podzemí. Jenže... kousek dopodzem' až ned vše. To ourem Gary nevěděl a tak se sotíma zavázanýma plasila dole i msi Timurovýma nohama, pod berlvanem, jenž držely Timurovou ruce. Ourem když jsme mu rozvedali aži a sklepic netuše se vydal klidat druhý vchod do Cyrilky aby ji promíkl zpět k domu.

No jo ta náše psycholožka raz zhlubne i nás!

NEDELE - patřila dětem a expedici "Za rejsem Brontosaura" kterou jsme pro ně - my akonšto' - konšto' a my, připravili. Tak se expediční výjmy deseti prvnířských oddílu vypravily na pustevenskou parovinu a tělikrát dorvaly kdejaký odpadek a nalezloli brontosauri' vejce. A nalezali nejen ta. Jedny saině, osudně kolo saďa poklicek či vybavení dřevorubce - patřily k jejich trofejím. A to vše za dozoru samotného Timura panedce Pepy a klarovické popelářů Garyho a Kdyho. Byli zde i jiné cenné slovky - jako 110 zálohovaných liboví - ale to bychom museli podjet celý soupis směř na jedně perlé všeče. No tož až zaje turismus. A příšt' rok opět ahoj. Bude co sbírat.

JEN PŘISTUPETE BLÍŽ . JETU SMETI , I PRO UVS...

ATAKPRACUJÍ: PIONÝŘI

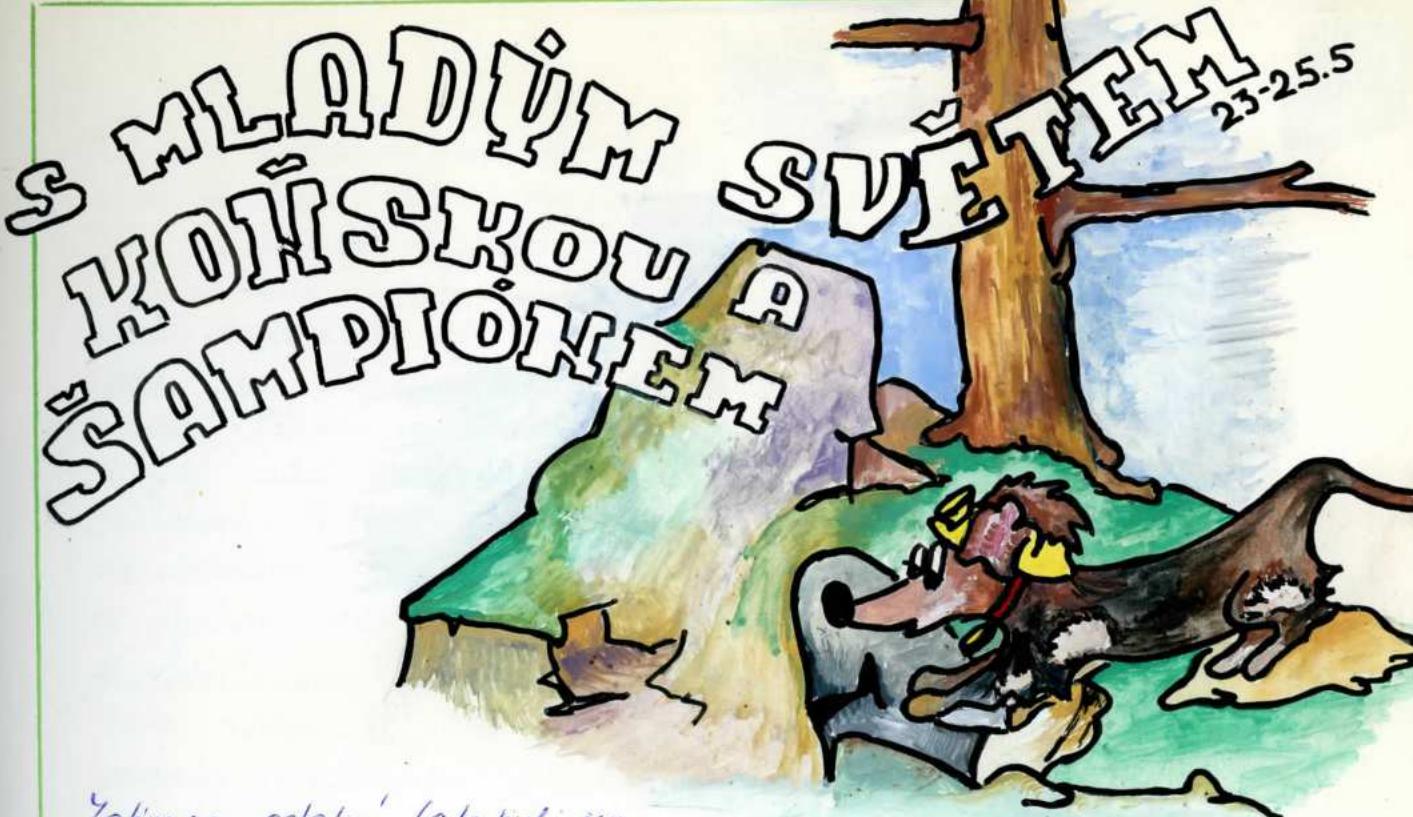
GARY

IT NOVÁ' SVOBODA

CENY NEJLEPSÍM

S MЛАДЫМ СВЕТЕМ ХОИСКОУ А ШАМПІОНЕМ

23.-25.5

Zakončili jsme všechny naše výpravy - a následovaly další. Po výpravě do Švédského lesa, kde jsme se vydali do Skandinávie, bylo možné využít výletu do Švédského lesa i k výpravě do Norska. Výprava do Norska byla vedená Mladým světem, Vladimírem Jiránkem, Konškou, začínajícími výpravami v Chráněných krajinných oblastech České republiky i hajním Fjuroškem. Výprava do Norska byla vedená Mladým světem, Vladimírem Jiránkem, Konškou, začínajícími výpravami v Chráněných krajinných oblastech České republiky i hajním Fjuroškem.

Pátek - vyrážíme do Rožnova a prvního do skanzenu. Pravda Hra to osol prohřeškem v jednoumérce za hrvek může. U skanzenu stála již řada sestetřinostek - a každý tady je to myslí, že jsme si a prvního jsme vtrhli do restaurace do největší hostiny. Obložené misy, pečená selata, hovězí, vino - no ta konška si záje. Sice kolem jsme žádoucí přítele skonského viděli, jen přítele ogala, obědové - taťky ne našly. Ono to byli přítele ministra lesů, roda straní na čele svém samým. Sice se nás osoupané dívce dívaly - ale my hledaly někoho jiného. A za chvíli jsme je uviděli. Na čele s Garym přicházel zdejší na večer a jelikož ji platil Mladý svět - přidali jsme se ke stolovníkům. - však jsme byli hosty.

A o plně sestavě miříme do amfiteátru, kde je večeरní program. Táborák, zpěv, promítání diapozitivů, hodiny o přírodě a kresby Ladisládu Jiránka. Všichni odcházíme krámu do bungalovu campingu a my uleháme pod širého.

ZAKLAD JESI DOBRE ODPOČINOUT, PRAVI RACHU

TO A BYCH PŘEŽIL ROK 2000?
PŘÍSE VLAÐA JIRÁNEK.

Sobota - smidařme opět s Mladým světem, nadejdeme do Gazu Šelka Josefa a vyrážíme do terénu. Tedy naštítit hajního Fjurdška. Ten staví a tak se s ním smlouváme na neděli a jedeme někam do přírody na interiér.

Obed - zase s Mladým světem a jede se na slavnostní vernisáž Vladimíra Širánka. Kresby které jsme vytvořili nebyly nikde publikovány a stály zato. Součíme se skonskou i Petrem a dva myrážíme poč Radochov za noclehem. Ten je pro nás vsadě - kde je nebe. A tak nemajíce kytaru ale obořené mraky nad klarou rádeji ulehčíme.

Neděle - ráno vyzvedáme Fjurdška a vyrážíme na Skalíkovou louku - tam kde je prý jeskyně. Jako? Topří na podzim pes Šampich se zaběhl za liskou do novy až nevykazl. Ale tam tři dny a noci kopali až je objevili. Jeskyni i psa Šampiona - A tak jsme tu dnu nazvali Šampinku. Nem' velká' ale je!

Co pak? Startujeme gaza a kterežme směr na Ondrášoky. Skoro až pod m! Mapujeme Lehou větrov a znovu do gaza - směr Bohumír.

A přímo na věze. Jenže u nich nikdo. A tak jeto zase na noč

Ahoj Peť

A TO JE NA'S PRVODCE . . .

SVAZÁCI ORCUSU VYZÝVÁJÍ KE SPOLUÚČASTI I DALŠÍ ORGANIZACE

EXPEDICE ZA VEJCEM BRONTOSAURAK

V dávných dobách, kdy se ještě ostravské černé uhlí vyskytovalo v podobě stromů, proháněli se mezi nimi nejrůznější sauri, z nichž jeden — brontosaurus — kladé svá vejce v Beskydské parovině. Brontosaurus to nepřežil, ale jeho vejce leží pod Radhoštem dodnes. Časem se do těchto míst dostali i lidé, po kterých nezůstávají vejce, ale odpadky, mezi kterými se vajíčka brontosaura hledají.

A tak vyzýváme všechny budoucí vědce, budovatele atomové fyziky, hledače pokladů i babky kořenářky, učence, biology, zoology, aby sestavili sedmičlenné týmy a zúčastnili se největší expedice za vejcem brontosaura.

Tak začíná pozvánka na jednu z dalších velkých akcí připravených svazáky speleologickeho klubu Orcus při středním odborném učilišti našeho podniku a turistickém oddílu při CZV SSM Tesla Rožnov na sobotu a neděli 17. a 18. května na Pustevnách. Přihláška je adresována všem pionýrským skupinám a je zároveň přihláškou do velké soutěže ve sběru odpadků právě na hřebenech Radhoště.

Smyslem celé akce je využití netradičních a přitažlivých forem v rámci hnutí Brontosaurus a zapojení nejmladší generace do ochrany a tvorby životního prostředí a vyčistit od odpadků jedno z historicky nejcennějších, nejkrásnějších a nejnávštěvovanějších míst v našem kraji.

Vlastní soutěž pionýrských družstev bude odstartována v neděli a hodnoceno bude nejen množství nasbíraných odpadků, ale i množství nalezených brontosauřích vajec, i vybavení a výstroj jednotlivých „expedic“.

určující jejich „učenost i plánovou příslušnost“.

Také svazáci Orcusu a Tesly nebudu zahálet — je čeká hlavní sběr v sobotu. Rozejdu se po všech cestách vedoucích na Radhošť, Pustevny, Kněhyni, Lysou horu a další, aby je očistili od „silikonové a plechové náklady“. A pod spoiečným mottem „Brontosaura už nezachráníme — zachraňme alespoň to, kde žil“, vyzývají ke spoluúčasti i ostatní svazácké organizace.

JOSEF WÄGNER

BRONTOSAURUS V CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI BESKYD

Úklid v divadle přírody

Beskydská opona se rozevřela, v kulisách prosluněných vrcholů hor se blýskaly sněžné jazyky a na rozlehém pódium s čerstvou zelení byly kalně rozkvětilých sanek. Do hlediště velkolepého divadla přírody přijížděly o víkendu stovky návštěvníků. Na pustevenské pláni je vitálny transparent: „Brontosaura už nezachráníme, zachraňme to, kde žil.“

Od časněho sobotního rána směrovaly k horskému sedlu skupiny chlapců a děvčat. Každý z nich obtěžkán batohem a také igelitovým pytletem, který byl už před vstupem na Pustevny zaplněn odpadky, které neukáznění turisté odhodili. Letos také ochočně pořadatelům — mládežnickým bohumínského speleologickeho klubu Orcus a svazákům turistického kroužku CZV SSM rožnovské Tesly — pomohli lesáci s nákladním automobilem a MNV z Prostřední Bečvy, který přistavil vlečku.

Větříška se rozeběhla po nejfrekventovanější turistické trase z Pustevn k vrcholu Radhoště. Opuštěná chata u kaple se stala středem pozornosti vandalů. A tak projektantka Hanka, konstruktér integrovaných obvodů Jarda a Pavel i další mládežnice nastavili postranice nákladáku kdysi původním zařízením horské boudy.

Za kovové konstrukce posteli pak naložili haraburdí. Do večera odvezli tři vrychovaté fúry. Prostranství ještě uhrabal u pomocí členů Horské služby.

Opačným směrem, ke Kněhyni, Čertovu Mlýnu i Lysé hoře, se vydali jeskynáři. Chlapci a děvčata upravili čirý pramen vody, zastavili se také u pomníčku. Před sestaticeti roky byla tato stezka partyzánskou, žel, učitelka tanče Růžena Valentová se už se svými bojovými druhy nesetkala... A tak o toto plné místo, ukryté uprostřed hlubokých lesů, nyní pečují mládežnice.

Včera už pustevenská pláň ožila rejem pionýrů. Hledat brontosauří vejce, ukryté ve spoustě odpadků, se rozhodlo na sto chlapců a děvčat. Zahrál si připravenou hru, při níž nerohodoval jen konečný počet nalezených „vajec“, ale radost z čisté pláně, na které zůstal jen vrychovatý valník odpadků. Měl by zůstat alespoň v paměti neukázněným návštěvníkům hor, vždy většina z nás se chceme alespoň za odpočinkem stále vracet do velkolepého divadla přírody.

VLASTIMIL ANDRLE

MЛАДАЯ ФРОНТА 17.5.

Propagační brožury a letáky ovšem nehlásají skutečnost, s nimiž se setkávají návštěvníci z tuzemsku i zahraničí každou sobotu a neděli. Fakta, která se nemění ani po nespolečných akcích milovníků přírody a ani po článkách ve sdělovacích prostředcích. — Sběru odpadků říkají svazáci NÚŠIÁDA

a na Pustevnách se uskutečňuje pravidelně iž několik let.

ŽIVOTNÍ PRACOVNÍ PROSTŘEDÍ

na jaře a na podzim. Svazáků bylo třicet a na všech přístupových cestách směrem na 1129 metrů vysoký vrchol nasbírali odpadky na plná tři nákladní auta. Císařskou louku a blízké okolí tentokrát „nečistili“.

Pak mladí lidé ze ZO SSM, speleologický klub ORCUS ZD Bohumín, ve spolupráci se ZO SSM při Těsele Rožnov, známější pod názvem 1. koňská

zoologické, geologické i tropické, aby sestavili sedmičlenné expediční týmy, vybavili je vším potřebným ke sbírání a hledání vajec, úborů a kostým, určující jejich učenost či planetovou příslušnost. Tyto vědecké týmy se sejdou v neděli dopoledne 18. května na hřebeni YDYK-SEBského pohoří zvaném Pustevny, odkud vystartují největší expedice pro Záchrana Brontosaura. Motto: Brontosaura nezachráníme — zachraňme to, kde žil.“

BESKYDE, BESKYDE,

kdo po tobě ide... spíše posteska než si zapívá stovka pionýrů a jejich vedoucích pošmourou neděli na Císařské louce a okolí, na jednom z nejnavštěvovanějších míst severní Moravy (viz snímky). Nůže — igelitové pytle — se pinily nejen papírovými odpadky, ale také: Brontosaura nášnicemi, vodítkem na Brontosaura... nerozumíte tomu? Tak dobré, znova: rezivělým řetězem, asi třicetimetrovým lanem, ozubeným kolem, schůdky k „větríse“, dvanácti poklicemi a pokličkami, třemi kily porcelánu z rozbitého elektrického vedení, kroubová-

„Radhošť. Legendární beskydská hora vyzdobená světelnými díly valašských umělců, starodávnou kaplí, stylovými objekty a několika monumentálními díly frenštátského sochaře Albinu Poláška. Jedna z nejstarších oblastí turistiky v ČSSR. Výborné lyžařské terény, dostalet zařízení, atraktivní hotely a pohostinství.“

NOVÁ SVOBODA 295.

mu, až sbírá s námi.“ Tatána Dlouhá, skupinová vedoucí 23. PS při ZDS Františka Hrubína v Havířově: „Pionýrům se libí poutavou formou napsané propozice. Jsou ochotní jít na podobnou akci znova.“ Členky oddílu Mladý turista, ve 13.52 hod. při naplnění 21. pytle: „Také nás rozčílil ten nepořádek na horách, tak jsme se na akci přihlásily.“

VEJCE SE NENAŠLO

Kamenný Radegast dál zamračen shliží z podstavce. Smysl akce — využít netradičních a přitažlivých forem v rámci mládežnického hnutí Brontosaurus, zapojit nejmladší generaci do ochrany a tvor-

Brontosaura nezachráníme — zachraňme to, kde žil

Radegaste, proč se mračíš?

stříhací peruť, uskutečnili 6. a 7. pokusný sestup do podzemí, do nátria labyrintu Cyrilky.

Ale vratme se k hlavní akci v rámci ochrany životního prostředí. Obě jmenované mládežnické organizace dávno před určeným datem rozesaly pionýrům našeho kraje dopisy následujícího znění:

Z A V E J C E M B R O N T O S A U R A

„V dávných dobách, kdy se ostravské černé uhlí ještě vystývalo, v podobě stromů, prohnáeli se mezi nimi nejrůznější sauri, z nichž jeden

kém, pilou, lopatou, plotnou od kamen, jiným kuchyňským nádobím (lžíčky, naběračka), spoustou lahvi. V soutěži originálních nálezů získaly prvenství zcela dobré sáne.“

N E S T A Č I L I J S M E S E D I V I T

tomu všemu. To znamená také tomu, že zatímco horní cíplouky, chvíli předtím vyčistěný, byl zanedlouho označen papírky od bonbónů, žvýkaček a ploskou láhví od lithoviny značky Rum. Divit se posměšným poznámkám „dospěláku“. Nebo malému počtu popelníc. Havarijnímu stavu veřejných záchodů. Tomu, proč takzvaní turisté po sobě zanechávají tolik střepů, nemluví o tom ostatním. Co k tomu řekl pionýři a vedoucí: Luboš Husárek: „Mrzí nás, že jsou vandalovalé, kteří zahazují takové věci do kroví.“ Pavel Orban:

„Už jsem také vyhodil papírky, ale soudruh František Knapk nás naučil, jak se chovat v přírodě.“ Petr Kielar: „Líbilo se mi, jak nám pořadatel Pepe Wagner řekl, že až uvidíme někoho odhadit papírek, že ho nemáme bit, ale máme mu dát sáček do ruky a říct

by životního prostředí a vyčistit od odpadků jedno z historicky nejcennějších, nejkrásnějších a nejnavštěvovanějších míst Beskyd — byl naplněn. Ale pro to množství druhotních surovin v širším okolí od Libušína, Maměnky, Zárišova fojtství atd., se vejce Brontosaura nenašlo. Snad až příště.

Vám, vážení turisté, přejeme na Radhošť šťastnou cestu. A klidně si odhazujte odpadky, nejlépe celý týden na sbírané doma, až na Pustevnách. A nezapomeňte přiblížit kusy nábytku, děravé hrnce, zlomené nože, prázdné láhvě. Však oni to svazáci a pionýři zase nějakou sobotu a neděli na louce nebo v kroví na Pustevnách najdou a odvezou.

Text a foto:
JIRINA ZÁŠKOLNÁ

— Brontosaurus — kladl svá vejce v YDYK-SEBské (Beskydské, pozn. red.) parovině, v místě, kde se dnes říká Pustevny. Brontosaurus to neprerazil, ale jeho vejce leží na Pustevnách dodnes. Časem se do této prostoru dostali lidé, po kterých ale nezůstávají vejce, ale odpadky, mezi kterými se brontosauři vajíčka těžko hledají. A tak vyzýváme všechny vedoucí, objevitele, atomové fyziky, hledače pokladů i kosmonauty, báby kočárky, učence biologické,

Post scriptum: Každá přitažlivá akce má přitažlivou soutěž. Jejím vítězem se staly Včelky (23. PS Havířov) před Mladým turistou (při ZDS Tyršova, Frenštátu) a Timurovcí (23. PS Havířov). Ve sběru odpadků byly nejlepší opět Včelky, nejlépe vybaveným družstvem Mladý turista a nejoriginálnější nález zaznamenala Timurovci.

TISK ZASE O NAŠEM A „KOŇSKÉM“

B R O N T O S A U R O V I

OBJEVY NA LUKSinci

To v neděli ráno mi netuše vyrážil opět Gaz s náma vnitrobah směrem na Beskydy.

Ceslo, Cici, Pepa a tříslíci Radim s Jurou nabrali směr luksincem s cílem dnes něco

objevit. To něco bylo alespoň najít (po šestiletém pátrání) Ledovou jeskyni nahoře přesněji - do m' se prokopat.

A tak zatím co Cici, Pepa a Jura opět vnikli do Ondrašovéku aby se mapovali pravou větrovou. Ceslo Odůlkováč si vykašal rukou a lapnul kilof a zařvar "Vzhlíru do hlubin" vrhnul se proti snofru s cílem prokopat se do jeskyně - ať to stojí co stojí. To i tříslíka to stálo mnoho - teda sil! Zatím vylezájí zdejší Ondrašových "mapovací" a vrhají se k terén. Cospíra, co dudinka - to možnost odklonit do Leksince. Vrstvme kupy halvami a stohy kamenni, kameníků i kaménetků. Ledovou jeskyně nikde! Pepa vyhlašuje polední přestávku a že se ještě kouknout po okoli! „Tz jí mdm“ - a je po přestávce. Mel - ale nikoliv Ledovou! Bylo to cosi nového - tedy oleje - a nazvali jsme ji Malou Ondrašovou divou.

"Podívám se na" říká Pepa smejdi po okoli. „A, tak tu je Ledová!“ A ledová je opravdu - jak jsme se brzy přesvědčili. Čili jsme se mezi ledovými náteky, krapníky a snehem (včervnu!) jako pigmej v ledmoci. Bez cepinu a náček jsme ztraceni. Tu necháme výškem až na podzim - vytajeli to tu.“

A tak jsme šli na oběd - a večer směr Bohumíru. Moje Pepa

BRONTOSAUROVO ZÁMYŠLENÍ

Ve zvláštní příloze informátoru OV SSM Karviná, který vyšel u příležitosti XI. setkání na Pustevnách, si mohli svařáci přečíst tuto výzvu:

„Opět po roce jsme se sjeli do tohoto malebného kraje naší Beskyd, do rekreační oblasti, kterou ročně navštěvuje desetitisíce rekreačantů. Budovy i stánky a celé prostředí hřebenu každoročně stále více chátrá. Takové akce, jakými byly jarní nůšiady či expedice Za

ruzi Rudolf Otava a Oldřich

BESKYDSKÉ PUSTEVNY, jedno z nejkrásnějších a také nejnavštěvovanějších turistických míst, potřebují pomoc mladých rukou. Pod patronací krajské redakce MF v Ostravě se zde po třetí vikend sešli ti, kteří přišli v okolí Radhoště a horské chaty nejen obdivují, ale není jim ani lhostejné, že některé objekty chátrají, jako chata U kaple, Sokolská i další. Proto také čerství nositelé „Zlatého Brontosaura“ — mladí jeskyňáři ŽD Bohumín, chlapci a dívčata z valašskomeziříčského M-klubu, turistického kroužku CZV SSM rožnovské Tesly a další již odpracovali na hřebeni Beskyd na tříndot set brigádnických hodin. Přitom očekávali, že v této akci nezůstanou osamocenci a že se přihlásí i další mládežnicki. A kde? Na adrese krajské redakce MF, Novinářská 3, 719 18 Ostrava 1, nebo telefonicky na čísle 514 04.

FOTO: MF — V. ANDRLE, Z. TICHOPÁD

Svařáci a pionýři pro životní prostředí

TEMPO

V květnu vyhodnotil KV SSM celokrajskou soutěž za tvorbu a ochranu životního prostředí — Brontosaurus. Stejně tak jako v loňském roce vyhlásila jako vítěze ZO SSM speleologický klub ORCUS SOU ŽD Bohumín spolu s její družební organizací — turistickým kroužkem CZV SSM Tesla Rožnov a navrhlá je na vyznamenání Českému ústřednímu výboru SSM.

To, že tyto dvě organizace se staly opět vítězi není náhodou. Stovky brigádnických hodin a desítky akcí každoročně věnovaných ochranářským a úklidovým pracím na našich horách, výstavbě chráněných přírodních objektů, ochraně fauny i flóry a zapojení nejmladší generace do této práce svědčí o trvalé aktivitě.

nýři, dokumentují čtyři plné nákladní vozy odpadků. Radhošť, Pustevny, cesty na Kněhyni, Čertův mlýn a Lysou horu, zazářily opět čistotou. Na jak dlouho?

ČESTMÍR KUPKA

Svařáci Orcusu se plájí a zároveň využívají

TEMPO

Zachráníme Pustevny?

Do rekreačního a turistického střediska Pustevny v Beskydech přijíždí každoročně desítky tisíc návštěvníků, každoročně se zde scházejí svařáci na svých setkáních s představiteli našeho kraje.

Každoročně však budovy, stánky a celé prostředí hřebenu také stále více chátrá. Takové akce jakými byly například Jarní nůšiada či Expedice za vejcem Brontosaura, uspořádané svařáky ZO SSM ORCUS našeho středního odborného učiliště, zaměřené k likvidaci odpadků, uvedou sice do pořádku celou pustevenskou pláň, avšak stav budov a zařízení nevylepší.

Naši společnou snahu by však mělo být toto dnes historické centrum zachránit. Proto se svařáci ORCUSU obracejí s výzvou na všechny svařácké kolektivy, aby se zapojili do prac na rekonstrukci budov, jakými jsou chata Sokolovna, hotel na Skalíkově louce, chata na Radhoště. Pomoc, o kterou požádala správa frenštátských hotelů, bude také finančně odměňována.

Najdou-li se další svařáci, kteří mají chuť spojit o vikendu příjemný pobyt s užitečnou prací a snahou si něco vydělat, mohou se pro další informace obrátit přímo na ZO SSM ORCUS.

ČESTMÍR KUPKA

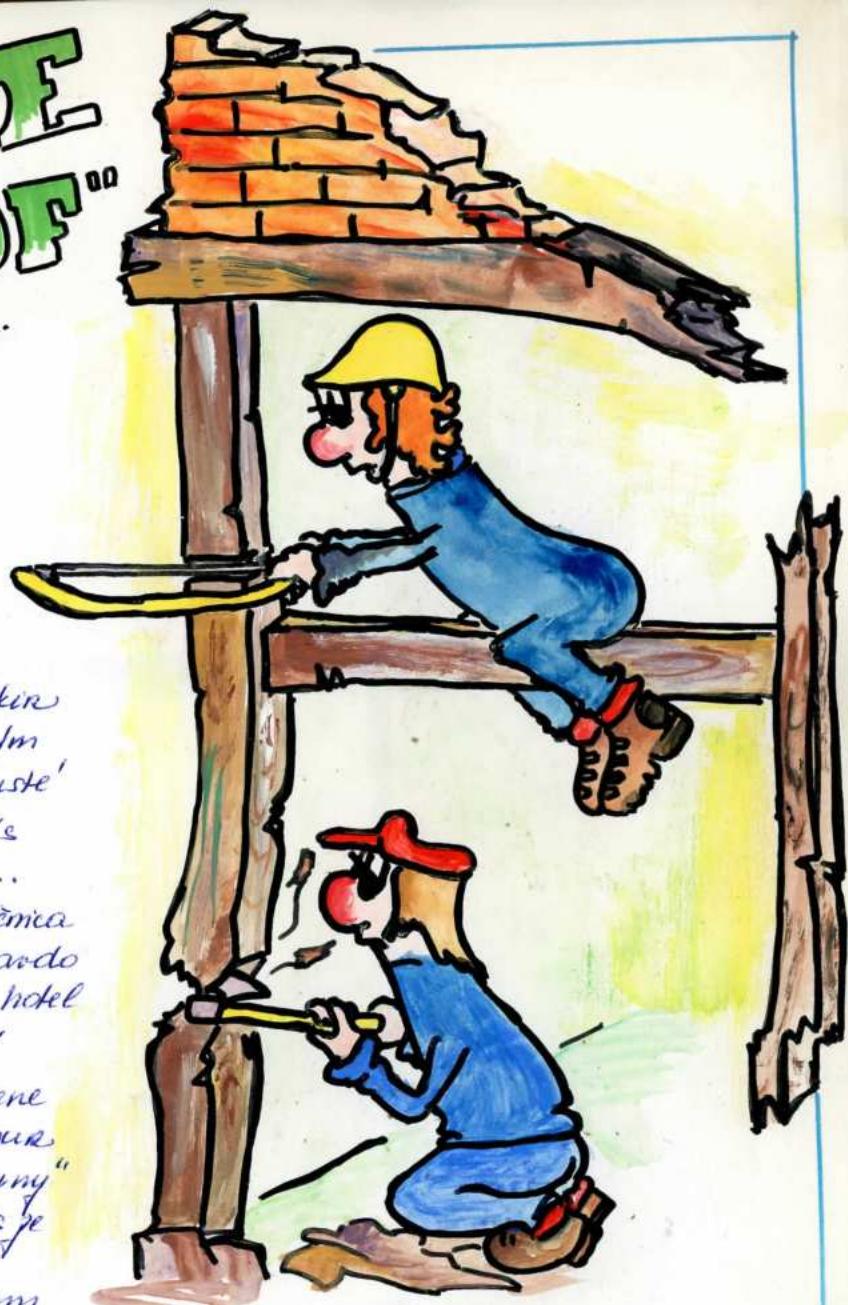
Úspěšná akce

Jeden příklad za všechny. Každoročně svařáci ORCUSU a Tesly Rožnov na jaře pořádají na hřebenech Beskyd akci nazývanou „Nušiada“. Sesírat a zlikvidovat vše, co zde za podzim zanechali návštěvníci hor. V tomto roce k této akci vyzvali všechny svařácké organizace v našem kraji. A výsledek? V pátek a sobotu 16.–17. května se na hřebenu Pustevn sešli opět pouze mladí speleogolové a svařáci Tesly. A proto tak trochu s tímto stavem počítali, přizvali si na neděli pionýry, pro které vyhlásili „Expedici za vejcem Brontosaura“. A tak se na pustevenskou pláň rozbehlo asi 80 pionýrů, hledajících „brontosauří vajíčko“, ale likvidujíc takto obrovské množství kelímků, lahví, konzerv. To vše pod udivenými pohledy návštěvníků Pustevn, kroutícími hlavami nad takovým množstvím odpadků. Jak pilní byli svařáci i pio-

Snímek z expedice „Za vejcem“ uspořádané svařáky Orcusu pro našeho kraje.

"PODEJTE MI KILOF"

ZANŘESTĚL ČESLO A ZAČALA DALŠÍ AKCE...

Tentokrátě trochu jiná...

Vyrazili jsme již v pátek. Česlo, Pitkin, Pepa, a řepeřík Ráček projeli červeným bliskem (Gazem) krajem a za hrušte' mlyky dorazili na Pustevny. Tu nás tentokrátě cekola spousta práce...

Ihned jsme vtrhli do hotelu Tanecnice a sám ředitel nás ubytovol. Pravdo sice na společné nočníckorně - ale hotel je hotel. Tisíce sedíme se "drojee"

(v obléčení k táboračku) - když se zene Cody a jeho banda. Pytlík, Herouk a další. „Teď do společné ubytovny“ říkáme „Jedam osm poskélí a nás je pouze 20.“

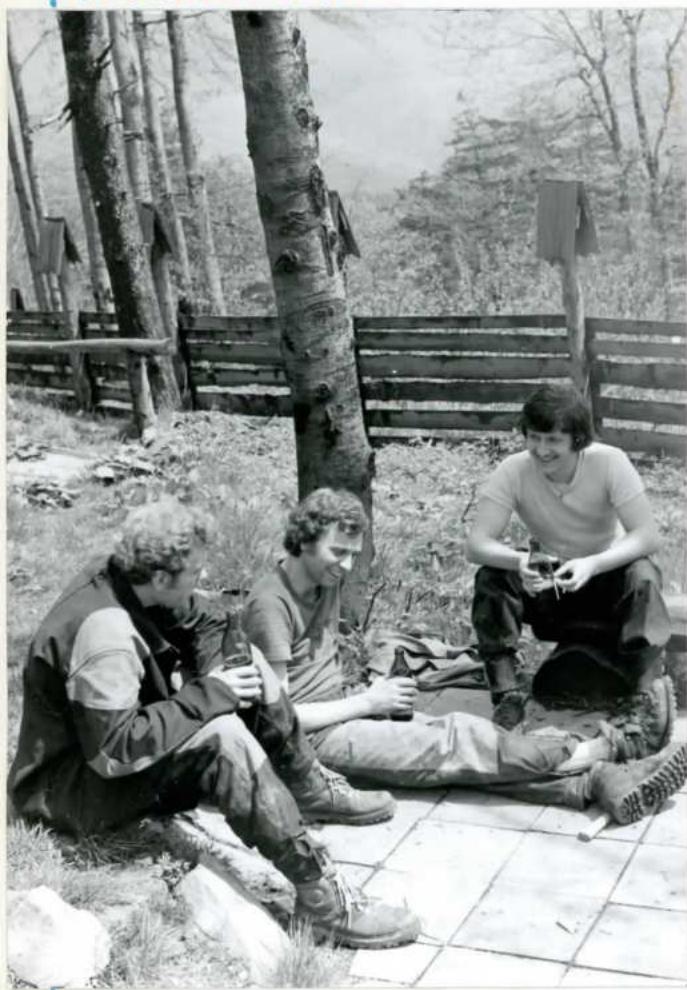
"Drojku" sice sárali ale program pokračuje dál i následně. Takoncují je dnes vrcholným číslem česlo - a to drojitym pádem z bledla na Horici svíčku d osm takoví. Nic se jim neslalo - tím leh-ri-uu. SABOTA - ráno vstáváme proročeb-ře pročtu jsme. Fasujeme knumpače sekynky - lopaty a ideme nato! Na to? Na pomoc Valašským hotelům Bourat staré astaví nové! Dnes to je stará Sokolská chata a příprava zahradní pro novou.

"Tzé pojďme" - a jdeme! „Dejte mi kilof" - sáral česlo a už jel jako vukoun! Chata mrzačila před očima. Pravda jednou padl Heroukovi na hlavu dvacetimetrový tram, jindy si Pytlík sedl na hřebíky a někde eace někomu panel na českou - ale živák mrtví nebyli. Bouram' nestáčelo a tak jsme se vrhli na kopaný seček ladi. Pod udivenými pohledy čumilí jsme roli všechny rekordy v rukou a zvláště česlo svými rukou byl brzy objektem lanaru všeck vachet OKR, schromáždil se v okolí! Teď když Ráček nestastně odjíždí domů jsem zamontovali do lypitky mříž - a opět mohla být rozhava dnes u ohně. Dnes konig a postele nepadol - a toh se mi neděle.

NEDELE: Dáno vydělme přibrájice Herouka a Codyho do lypitky na chirokontrolu. Nejdříji tu nespou - ale balnoano. Težto bylo poznat - když jsme vylezli ven. Herouk už nebyl herouk a Codyho fousy leží z měmily karvu. Voto je lypitka! A pak? Kromě toho se jsme školové dany olofary kde ře že staré a se lici seymul cestou zet. Mysl nějakou škodorku me se neděle. Ahoj Pepa

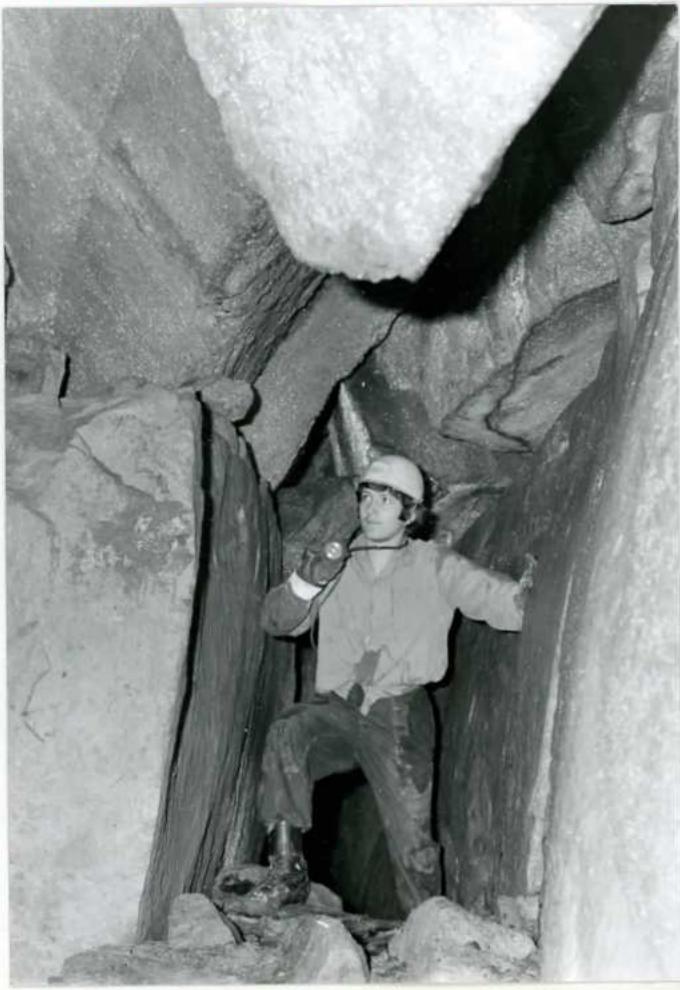

KDOŠI PRACUJE TAK...

A NĚKDO TAK...

A JÍŽ JSEM V CYRILCE

MAPA Z ORCUSU- NE VEDĚ NIKDY K FUHUSU

PO NAPOMACÍM KURZU....

Když Cici a trpasličí prorádili
v neděli kontroly na Ondrašovkách
v Mladci již druhý den
pobíjala naše rada....

Raich, Dezo, Čestek, Radim
a Pepa v roli instruktora
vyrazili v našem super-
vozidle směrem Mladec.

Tisda byla samozřejmě
plynula a brali jsme co sedalo.

I stopaře „U robinsona“ nás již čekali přátelé
z Jeseníku a za chvíli dorazil i Milda a topografický kurz
mohl začít. Teorie je teorie a tak jsme na praxi rástli radě-
ji k Robinsonovi. Vedení bylo nesmírně a proto i naši kalorieky
výdej i příjem tomu odpovídaly. Přebot slunce prosílo dle
pouzili jsme k zábarvě hadice. Za kava skončila až když
všichni kompletně mokří! A pak?

Vечer se my a „bechka“ přemístujeme do Javorníku k přátelům
z Prostějova. Diapositivy, hudebníky a bechka (neb vedro
bylo i v noci) byly naprogramovány až do rána.

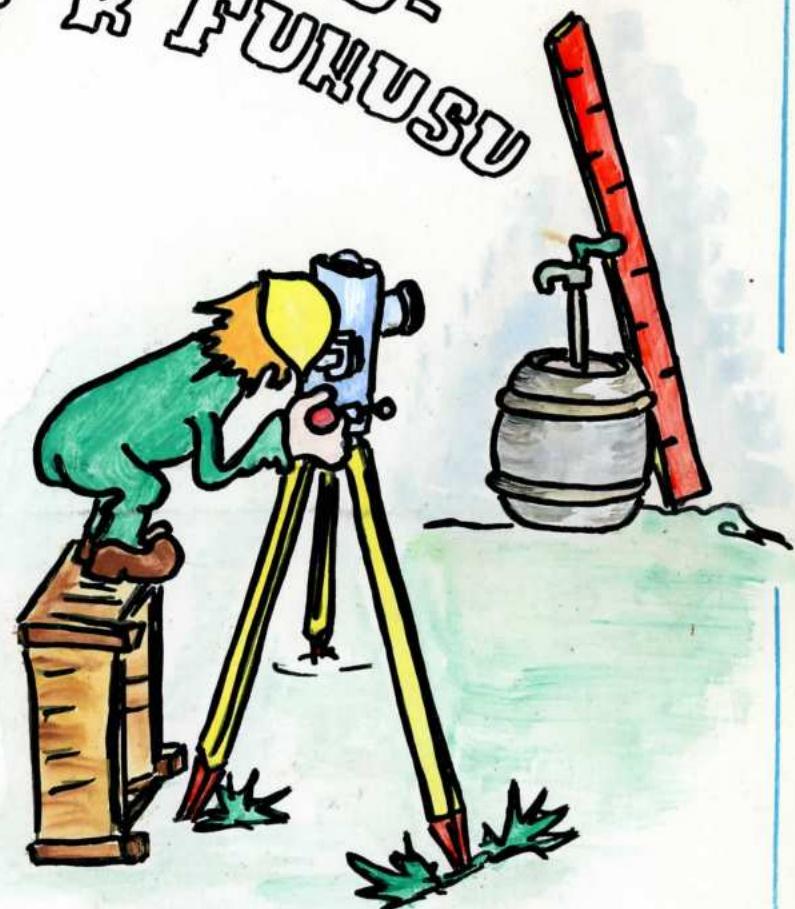
Ale to již svítalo když Raich pochupkoval a poslal nej-
zdatnější litvinovoli neubývající noč. Pak i ti usínali
a všematoval se opět Raich a držel papor dol.

Loučíme se a vyrazíme směr Hradec - tam kde je dnes
Vetešník - stavějící síťbor dětem. (tady des. Těma)

Atak ho trochu potěšíme. Potěšili jsme jej tak,
že když jsme přijeli do Ostravy Raich zapomněl
v jasu i kalhoty s klíči i v bundě.

A to byl opět nejlepší.

Pof

TO OMETÁNE Své
NĚDOHOSÍ....

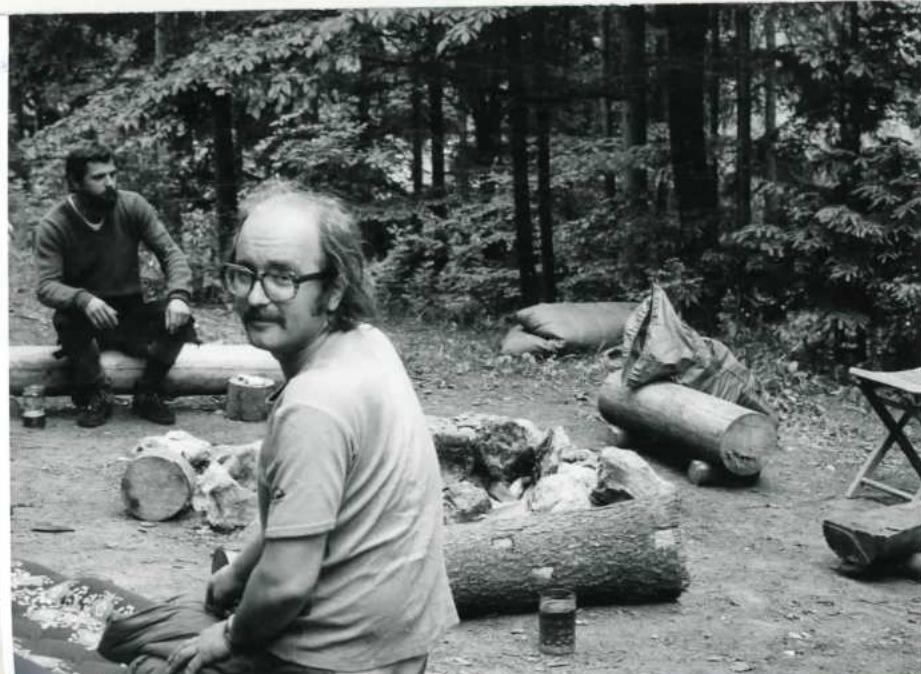
KAŽDÝ HLEDA' KAPALINU
JINAK ... TAK DĚJO

... A TAK STRÁŽI PSI

SPELEOLOGOVÉ...
VŠDY NEOMYLNĚ!

COŽE? ŽE
DOŠLO?

Na návrh KVSSM
byla ORELUŠU prorok

1980 udělena Zlata'cena Brontosaura
jako nejvyšší svařické vyznamenání v oblasti tvorby a
ochrany životního prostředí - a tak jsme pro něj jeli.
Tedy jako součást delegace Sm KV SSM.
Ale....

STŘEDA 18.6 z Bohumína vyráží červený vůz a pod řízením Ljubky se vnitř uvalují Raich a Pepe? Cíl - Hranice místo setkání s dnešní částí - odstupci Koníšké' stíhací... Čekame půl hodiny - hodinu - koníšká mikde. A - tu jsou! Prý jim před nosem rozebrali most. Nojo - koníové! Atak uročíme společně - smíř Sušici. Ty jsou však daleko a tak nouzově u Žihlavu, kdeši u cesty.

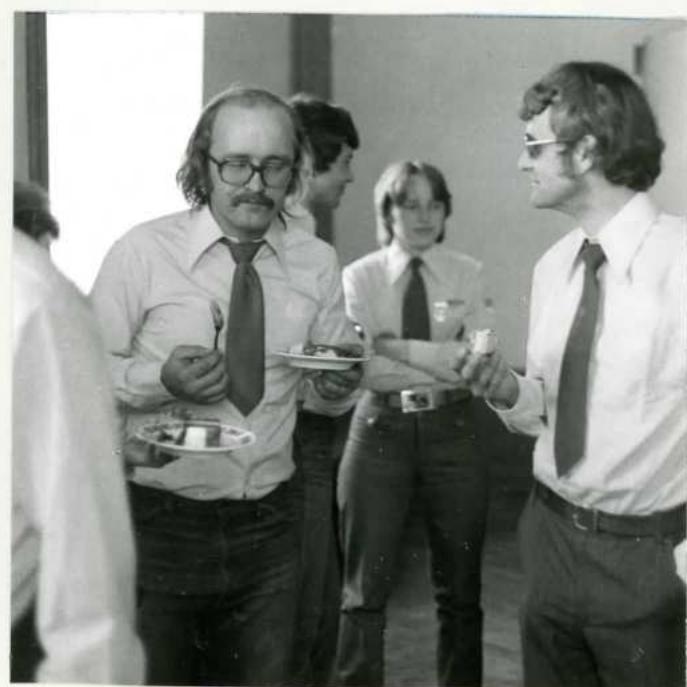
Čtvrtek: Na Koně? Zasm' nám' povl a už jsem tam! Užkuju dol. Směr Tábor. Prohlídka muzea husitů, kostelků a jede me do Strakonic na oběd. Tam sníme čošíká řek. Je neví, jaký je rozdíl mezi kloboukem a bramborovým salátem dus je v Sušici. „Běže na štaby“ prabí nožem pořadatelský a my se na štaby nestacíli dvojt jak jsou ti pořadatelé dnes bujari. Samozřejmě tu mě nededeli a tak se zařizujeme po svém. Běže' se pata' - čas předán' Zlata'ceny seblíží. a pro nás knizové chomziky. To jak jsme se boali do svařických krojů. Nejdříve Raich narval jednu Kosili, pak Pepe třikrát oloknoflejkem a klovnoflejkem a o koníšké ráději mlčet. Ale to se již sunem k narozeninu vyboru - mistru slavnosti. Tam se náschrvili pokouseli rádit doružených posic a až zjistili, že jsme nezáraditelní nechali toho. Odbole další hodina a korekce vokáři vrazem' předavatele a akt předání mohl začít.

I VYRAZIL ORCUS
AKONSKÁ DO
SUŠIC...

ŘÍKAŠ - ŽE SE TU SE SOUSTEH
NEMUSÍME UKRÝVAT? ...

... TAK TO SI TEDA DRYM! ...

DĚLEJME HOŠI!
UŽ JE TAM
ORANŽOVÁ....

Zalíme Brontika a jsme zváni na recepci. Když jist a zadejme to je průměr naše! Díkame a vrháme se do box. Timur chvíli shom velké nůže, případně alespoň raky abychem nabrali to co sledoval jenž nejak se nedávalo. Tak alespoň dospěl vejdě do břicha.

A kam se toho vršlo? Teď mítme k nočku klubku do Šumavských hvozdů, do koutu, kde opatruje starý dobrý tramp. Noční mts doprovázely sice jakési vystřely od tramce i hujary zpěv - jenž tentokrát nemohl zarazit.

PÁTEK - loučíme se se Sušici nadále na televizního vysílače a sedíme na konci směr Budějce. Zastávka v rezervaci na slati, obhlídka hradu i místa českého Krumlova a pak ihelčou nocleh na krásném místě u rybníka. Jenž.... Rybník taky a tomuto chybělo a tak jsme postavili Šápatu průměr u cesty a povídáním představíme jenž Gary nasnal "bohoským čundrem" jsme oslněni ulehli.

SOBOTA: dle Moravský kras - první zastávka hrad Hrubec a tady naše kulturní vložka. Takdyž nejde muzikanti hráti svatozářním a my nemohli vydolat. Tož lepě Timur maminky do keler a my vydělali kolečko. Bohuslav už muzikanti za chvíli opustili a naše produkce musela skončit.

Ale záčala prohlídka hradu a my opět nemohli čekat a tak jsme se roztáhli do prvních řad. Přideme dal. Tedy po chvíli v mimořádně špatné restauraci. Hup do Holstejnů a všechni posoudili že ale hají pod střechu u Haury. Pouštět jím sice kasi méně unavený Trpaslík ale střecha je střacha.

NEDĚLE: Dáno nás budí dost ale toneradi. V jízdkách přest nechádám. Bereme kínkou do Holstejnky, Hlado-mornu a Nové Rasovny a jsou prostě nadšení, přes polohý bahna jenž se na ně lepily.

Loučíme se s Holstejnem a s polskými přáteli, se kterými se střetáváme v Blanici a bereme opět směr tramce.

Cestou ještě skáleme smasený řízek - tady syrový ovesný marmelád. A tak se loučíme skoříkou.

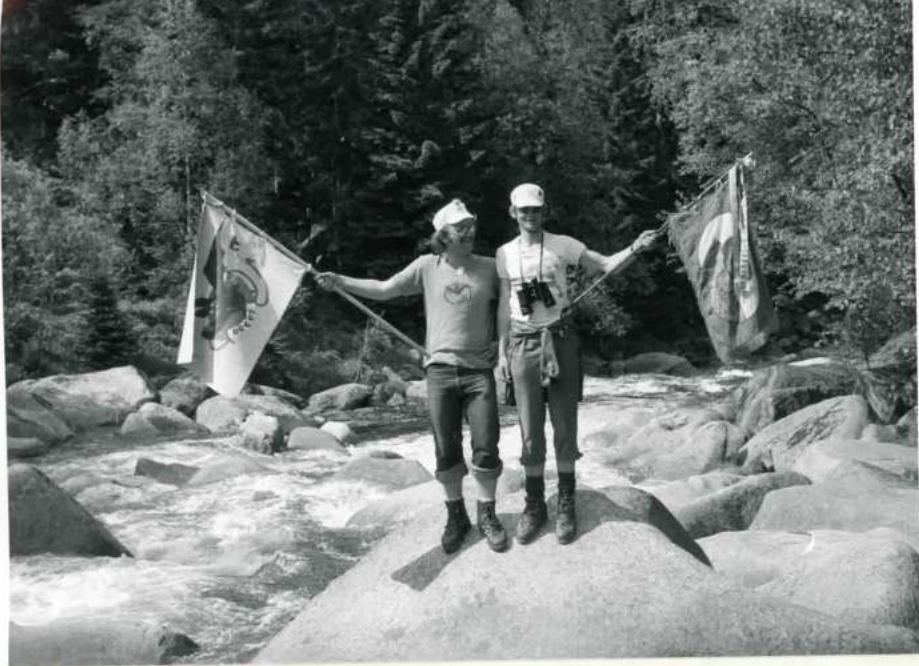
A bereme směr Bohumín, Řeakem.
Ahoj Paříž

Ds.

My přebíráme Brontika a zatím osobotě a nejdílci Cici, Česlo, trpaslíky ryděličky na Radhosti na foto příštího pro rok 1981.

Tři Brontosauři

Zlatého Brontosaura - nejvyšší svazácké vyznamenání v oblasti tvorby a ochrany životního prostředí - udělil na letošním setkání mládeže v Sušici na Šumavě ČÚV SSM neaktivnějším kolektivům a jednotlivcům z celé naší republiky. Je potěšitelné, že z našeho kraje nejcennějšího Brontosaura vybojovaly hned tři svazácké kolektivy. Speleologický klub ORCUS při SOU ŽDB v Bohumíně, turistický kroužek při CZV Tesla Rožnov a celý kolektiv svazáků Třineckých železáren VRSR.

I ZAVLÍČLY NAŠE
ZÁSTAVY NA
DALŠÍCH VRCHOLECH.

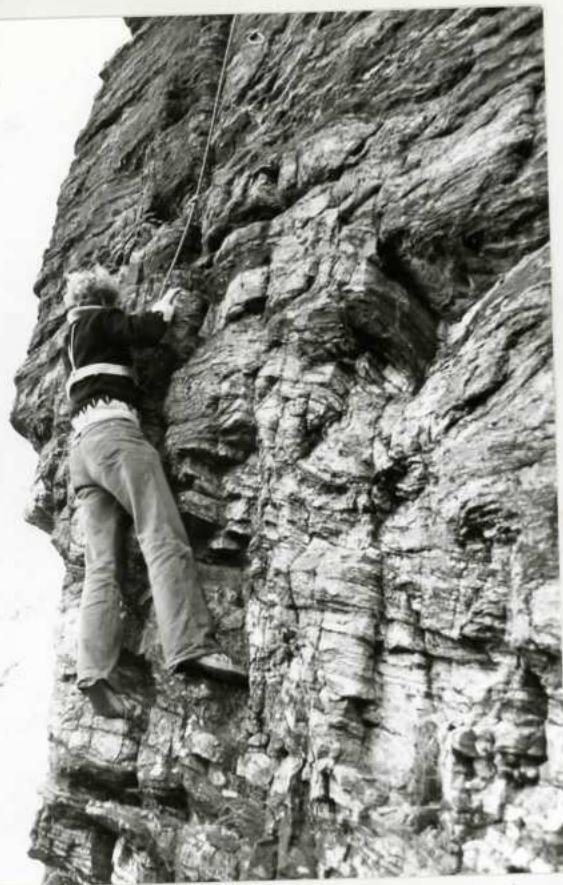

TAM! TAM!
VIDÍM JE!
JSOU VYSOKO
U HLUBOKÉ'....

BEZ KULTURNÍ
KOŽKY
ANI NA
HLUBOKOU
NĚSMÍME...

... ALJIBA
OMDLIVÁ
V PEPOVĚ
NÁRUCI

TEŽ NÁŠ HOROLEZECKÝ VÍCINKA - ALE NE NA PULÓVKACH...

TAK KDE JE
TEN EIGER

I PROTI ČERTU NA PULČÍNÁCH

YAK IZNÍKLY SKÁLY NA LDEČKU?
A CO NA PULČÍNÁCH?

To prý čert a by získal spolu dívek můžel přehradit řeku a tak začal stavět hráz. Už teď se plány neplní a

tak postavil jen kus - a tez jen dnes skály na Ldečku a jakesi domovisko pod čerta pak bylo ukořeňádise - kam mří dnes nosí gas.

Dědo, cici, mladý cici i typické Radim a Jura, trouva i se speleologickým potěrem.

Nejdřív ne na hradisko - tu kdeši musí být jeskyně a byly. Najít je to pro nás nemusí být problém.

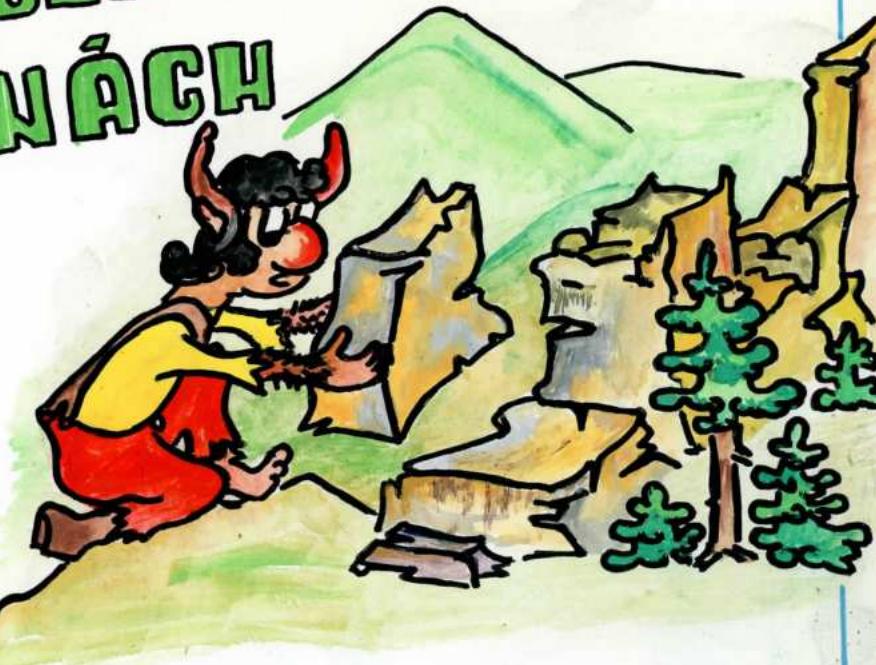
Zdejším fotodokumentace, zaměření, parohová explorace ... Hotovo - hrys do gazu a jdeme naty čertovy kameny - terén pro horolezce. To by o tom byl čert abychom je nedotkali!?

Skály byly sice obsypatelné ale nejaké to místo tu pro nás bude. Abylo! Byla tu i najednou Konška! Isp redená sa mym Hillarym.

A tak jsme spojili síly a zdolali i nejaka' exponovaná' místa. Pravda mladi se zastrolci a u cíciho sprše žralíků polaně ale přište jeto nemine.

A kdyby Dědo nestopl etanžicího Hillaryho - ani by se nic extra nedělo.

Tak Ahoj Pejd

JAK JSME DĚSILI POLSKO

NEB KDYŽ GAZ NEJDE - TAK RASPOŇ SKAČE

Yíž na hranicích v Chalupkách se na nás celnicí dívali nejako dívce.

Tedy mkoliv na nás - Raichu Pepu a Ljubu - ale na našeho Gazika. I když neomou se jim na nás nelíbilo.

Ale vyrážíme na polské! silnice - směr Bielsko Biala, za našimi polskými kohouky. Pravda chvíli trošku nejsme našli ten pravý byt - ale pak už nás mě nemohlo udovit.

V sobotu ráno vyrážíme směr Katovice. Gaz sice chovllemi vypořádal poslušnost a nechel udržovat první směr ale muto zatím Raich stačil vytáhnout zhlavoly. A tak aby nás naštol - pořád brzdil až semu žhavily kola. Tužíž jsme mu odpustili kapaliny. O Katovických přibíráme památky a velmi rychle jeřistujeme - ze opět čestná tulova informace byla zcela mylná! Byla vlna' sobota a vše bylo zavřeno. A co? Ideme do Zoo.

Chvíli se divila žácička, chvíli my - ale rozuměli jsme si skočele. Akam po obědě? Do planetária. Kouknout se co dejejí kamarádi v jiných galaxiích - tedy samozřejmě jeskynáři klavne. Nedělali něco a tak jsme zamířili zpět na Bielsko.

Neděle. Ráno se ještě s našimi hostiteli projíždíme Beskydyami a zatímco gaz vám už tím víc skákuje urazujeme čím se vrátíme domů. Záčali jsme být očekávanou pozornost. První kolo bylo již zcela nekontrolovatelné a my se pochybovali pause velkými skoky. To osém nic nebylo proti jízdi z Bielska krokem jsme se smluli k hranici plášťem celé polsko. Sice chvíli prohali a cest, spěchali na stromy, vrhali se do karolína. Stále babky se křížujíce ukryly v kostele a bernotí se naučili chodit.

Posledním skokem byla hranice a my mohli konečně vysypat hráze zdrženěním hýžidla a Raich se mohl rychle odlátku. Peč!

SEŽRAT, NESEŽRAT...?

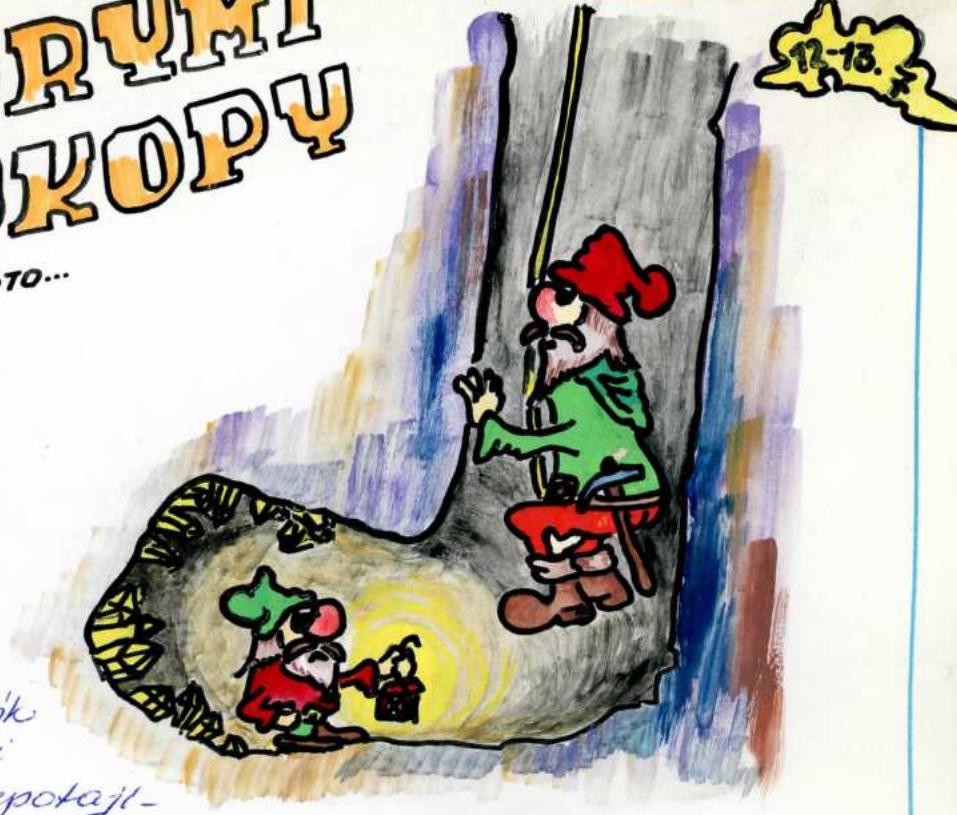

A JÁ' JESEM
KALOUN...

ZA STARÝMI ZLATOKOPY

KOVÝ DO DOLU - TAK NA ZLATO...

12-13.

To byly naše cíle
když jsme vyrážili
do Zlatých hor...

Děčo, Pepe, Česlo, Většník
na opuštěku, Trpaslíci

Jura a Petr se s třepotaj-

cím gazem vydali do Jeseníků aby se
vrhli do hlubin, tamkde naši starci hledali zlato.

My jsme ovšem v sobotu rano našli Ganyho i s jeho rodin-
kou. Tam jsme zanechali naši hledání posilu Tomu.
A vyleli do hor postopněch našich předků.

"Tak tady tím kominem sespoutsteli" - no moc rázně nevyspa-
dal, kroužil zítřením. Jenže touž Pepe spěšil. Ctyr-
cti melioranou řádku do dolu Karel z 16 století!

Chodby nevpadaly moc rázně, zítřené stropy a výstupy,
vstupy limonitu, mra. Nejpro permanentky ale pro jeskyniarce.
Geolog Jiří nás poučuje jak tu vlastně ti naši starci
to zdele hledali a my se kmeti vrháme na každý kamek.
Bohužel, už vše vybrali.

Výstup ven po gibsech to už je za ležitost hřešníkova!

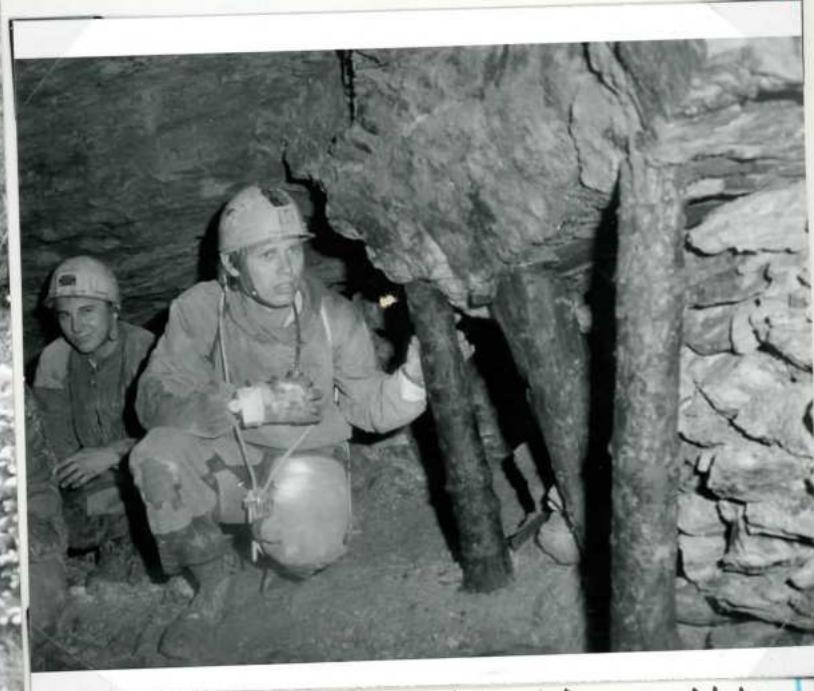
Neděle: Nakladáme gazu lidem i ženám a vyrážíme na skály
Dolmekého vrchu. Tak se leze nam a nejdříve předvedli
dorosteni Tom a Zbyněk (syn Garyho) a pak jsme se kprudě
pushli do prace my. Pravda chráli jsme si se postradali Česla,
který se kdeši ztratil a leze, ale o lezení to nemohl
být na škodu. Dnes nás nejake lákaly nesetkané
elektry, trhaly nám sahaly sotva nad hlavou. A tak
hru na ně! Chráli jsme vypadovat my, chvíli
elektry a znova my. Ale nakonec jsme ji udola-
li. Potom. Pro osvěěm' nám parkoh seslat
kroupy a jak jsme opět ažistili na obranu
ženy! Teoreticky lezly opravdu skvěle.

A prakticky? Snad přistě

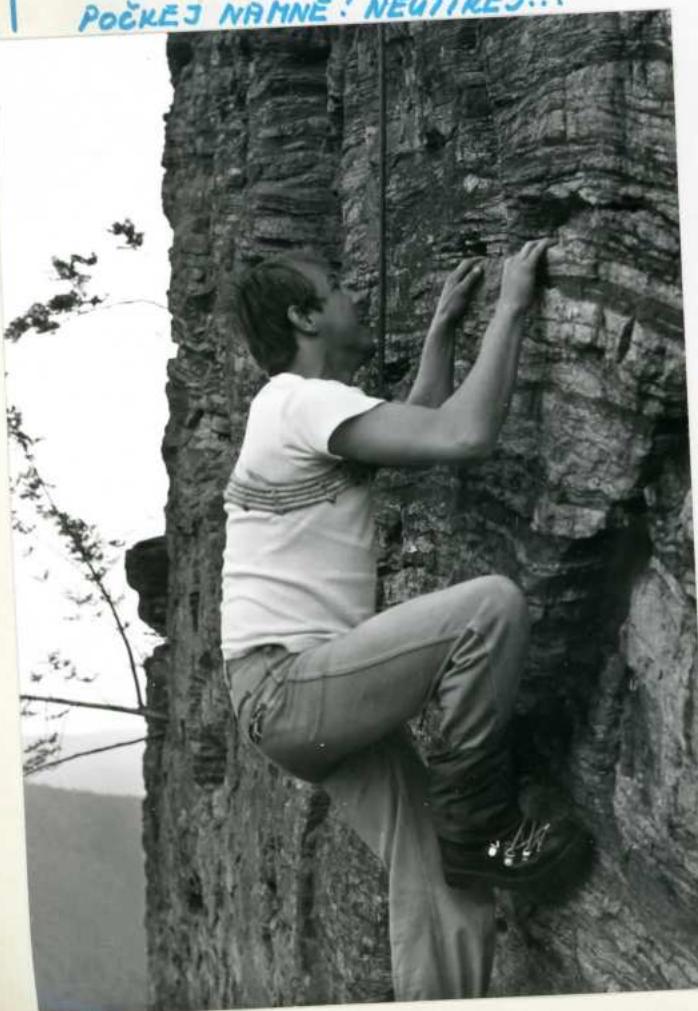
Ahoj Pepe

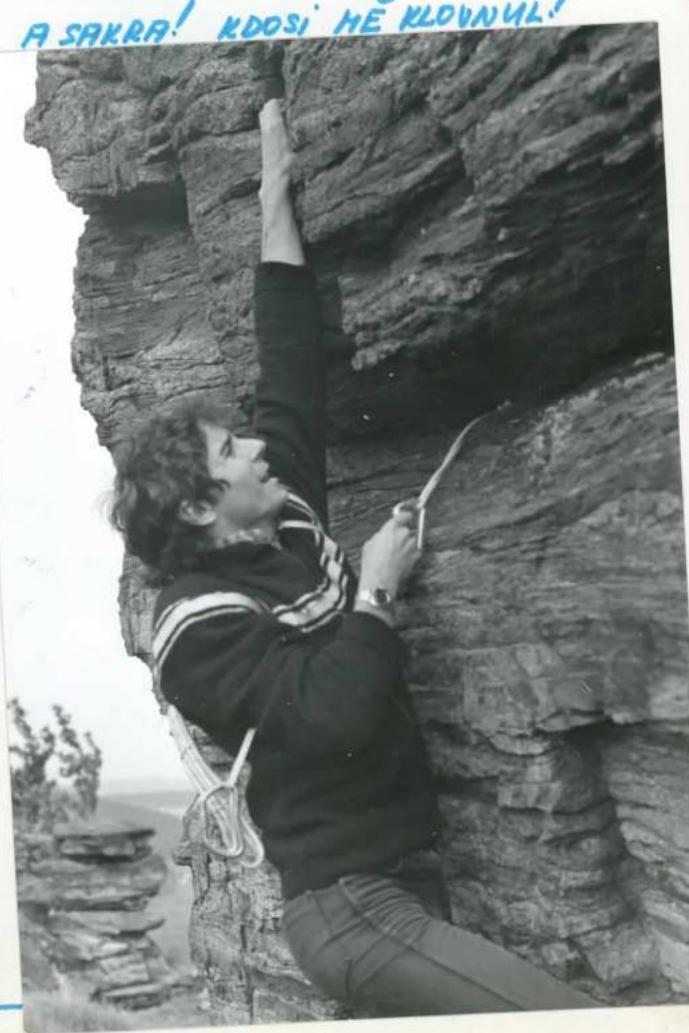
JE TAK DNO!

A TAK TO VYPADÁ PO NAŠÍCH STARÝCH

Počkej na mne! Neutíkej...

JE TAK HNÍZDO!
A SAKRA! KOOSI NĚ KLOVNUL!

TERMÍT V KRAVATĚ ZATOUŽIL ZAS PO ZLATE

A TAK JSME HO U-KRASU" DŽENILI

A tak jíme opět
jednou vyrážili
do Moravského krasu.

Školní plula počestě jen to hračadlo a
hvízdal si Déčko za volantem. Tarka, Cici, Pepa, Jura.
Proč před expedicí do krasu Moravského?

Neb Termít se nám zbláznil a bez nás se oženil a ještě
k tomu se zlatoči. Tak to zase ně - teď běs nás ná.
Vjíždíme k hradu a jež z dolehy pozorujeme hemžení
Týnecalci. Tuďže se k němu připojujeme a záchrani
už kmitajíme s Moukou na "bit". To je v závratu,
kde moučkaři svým typickým spůsobem rasi' žaclu.
A tak ji rasime a dnes činim:

Vечer Termít slavnostně se svou ženou zapálil táborsk
a jeho světlo mohlo být konečně užívána právoplat-
nosti nebo ženich i nevěsta splnili všechny podmínky dané
ústavou - kupili běchu a číku ramu.

My jsme jim naopěťku učkystali sknělý houbový galas
se ženichy i nevěnými hubičkami, které samozřejmě musela
prom' doktorat nevěsta. Selišťož tuzemřelec v nichli se
do něho pustit i ostatní. Kupodiuu nezemřeli tež.

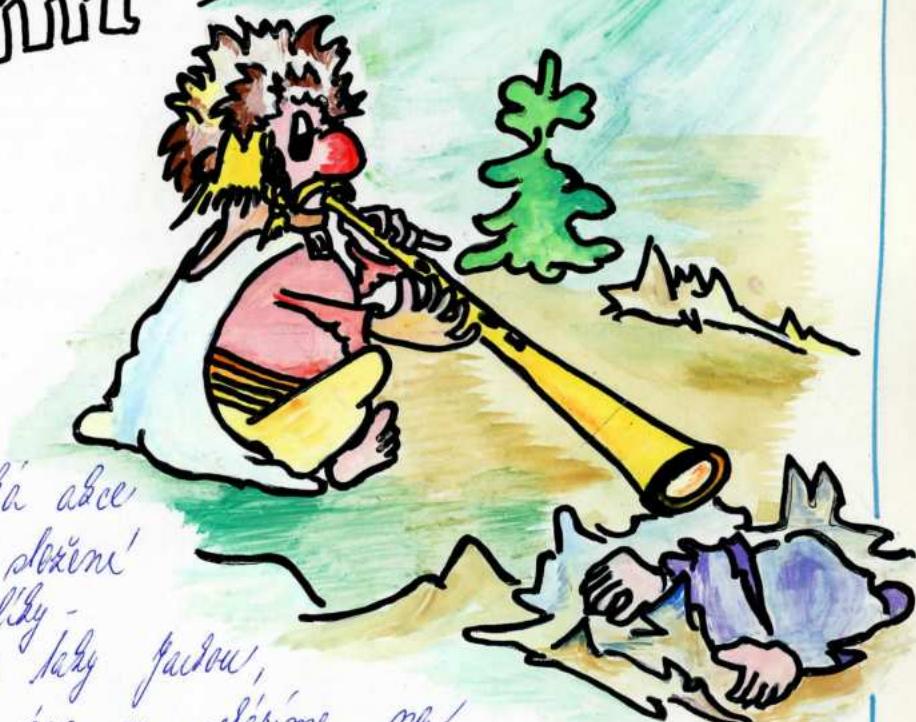
Neděle - ráno bylo pro mnohé řešení ale Mouka a proče
jež čekali? My se sice vydali ráno na houbu ale
pak jsme vše uleči rychle v Holslejnce a Doud-
hradem dokončili.

A jež opět plujem domu.

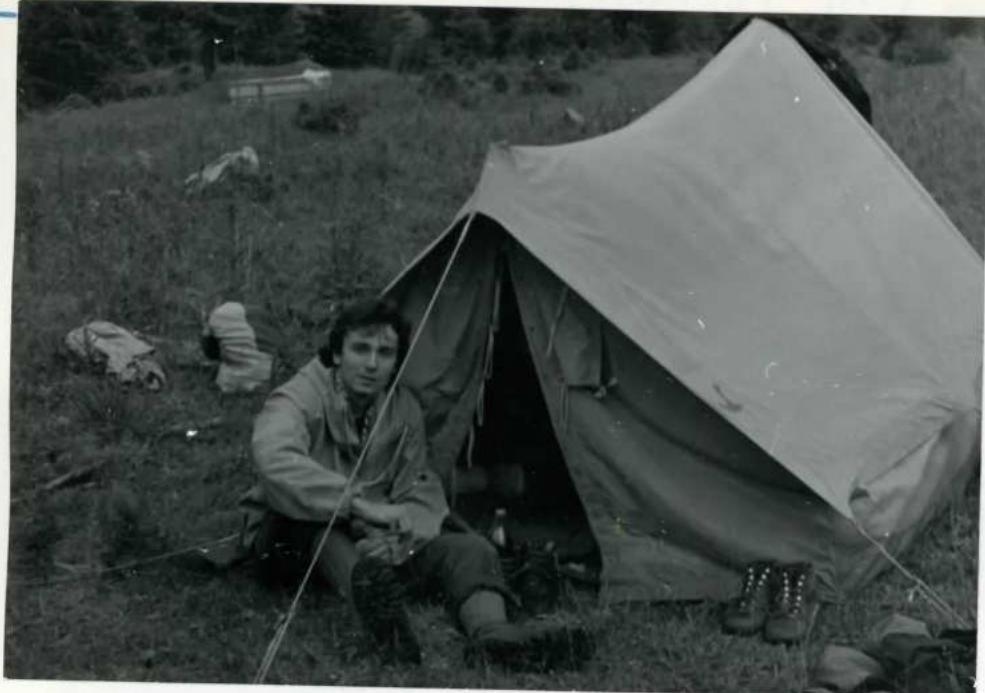
Phoj R&J

Jeskyně pod Tatrami

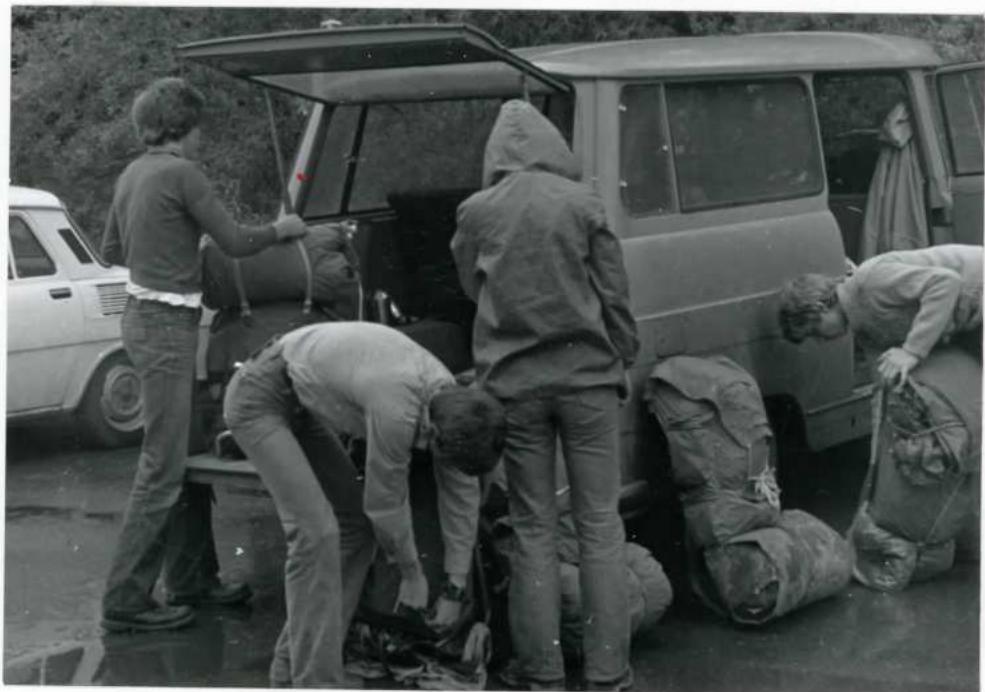
24-26.7

Na parádní slovenský
geledeg se uskutečnily velké akce
které v počtu mnoha lidí vyměnily
- když byly výstavy nad hranicí -
Růžem, Radimem a Janou - a taky jachou,
přezdívanou Zdeňkou. Jík v jík rodin ráno se vydáváme na
klubovnu a smila se nám přešla' lepší na jazy - a my jsme na ně
vsihlí se sázíme na jízdu novým klubovním vozem ř. 1103 a poch
ázd a 6 hodin využíváme. Na výsah daleka nejde' je malý 4 km
má auto sucha rukou. Cesta není' pěknáček pojímejme' a vidič
myká ne spolehlivým uchazečkám jízdy. Tykáci máme a oddorodoucí žádají
dokt' obstarají Janýšku řenku a všichni si myslí, že užijení ji
bezec, když si tykáci sedí na řenku. Jenože byla
kdyžmi byla, nejde' vůdce a řečky vysah jedou za druhou. Nejdřív
řečala řeč řečka, pak řečky řečka a z domovního výše nám
malém upolu řečku' bolo. Natomíto ale všechno dokt' dovollo a
my jsme řečku' dovolili až z poloviny dříví, kde jsme mohli
na každa všechny materiál a mazivo jsme se co nejvícejji mazí
a desíti dopoledne na dudy Janýšek dolny, až se nám
je li' rodinovém řečku' podařilo. Některé členové - jazy - byli tak
spilni, že museli dovolit a řečku' aby užil mym vysíleným smerem.

TRAK A COTED?

NO NIC
BALINE...

Jako bálačka má nás nejdříve řecké na slavnostním hálku, když se všechna
jmena ozývala nad hlasitěm. Po úvodečné řeči - slavnosti slavnost -
mělme rádce do svých půlyšků, kde když jsem rád byl muzici jistého jednoho
veřejku, aby dokončil svého výkonu pojmenován pědnáctou R. Klementem
+ Táboranským hlasem. Pak konečně následovaly rychlejší spánek.

Pálek: Jíž n 6 seden jíme měli, nešťovali plaviny - nemozíjme vydatně promídalí a n 4 seden jíme pyrazidil na ekzemy - do všecky lidového pojarku na Blatné. Výskyt byl primo silný, nelol pěvýšení 100 m a obecně malu ani 60° s nákladem na zádech nebyla žádna potřeba. Celé jíme málo doráželi mělní a je instalace mělkou sjezdovou formu krajina na dno potoka. Po zdalném sjezdovém průměru je lanec. K němu se mělní maximem nákladovitě a sijemně unávění. Po prvním předvídání a vlastním řešení a geologickou mělní nitají halodropy opačně.

Ahoj Dešo a Jarka

Na vrcholku Radhoště stojí chaty se zabetněnými okny, neobyvatelná. Co neučinily povětrnostní podmínky, to zničili lidé a horská chata U kaple se musela na čas „zavřít“.

Smetí kolem chat se vrství, odváží se jednou za čas a hýzdi krásu přírody. Navíc lidé, kteří si povzneseně říkají turisté, odhazují odpadky, kde je právě napadne, láhve rozbíjejí o kmeny nejbližších stromů. Tam, kam se jezdí na výlet, se vlastně povolují odpadové suroviny. Co nezpůsobi na přírodě exhalace průmyslové aglomerace, to udělají lidé. Naštěstí jsou mezi nimi takoví, kteří pomáhají v ochraně lesů, luk a vod.

„Zlatí“ svazáci

Jsou odjinud, z různých podniků, rozličných povolání. Setkávají se na akcích, pořádaných třeba některou z jejich organizací. Ať je to ZO SSM Tesla Rožnov p. R. (známá v celé republice ta-

ké pod názvem I. koňská stíhací perut), ZO SSM SOU ŽD Bohumín — speleologicální klub ORCUS (obě základní organizace byly na ne-

mnoho pro ozdravení Beskyd a dalších krásných koutů naši vlasti. Také proto se k nim přidali i mladí lidé z Hranic, Kojetína, Frýdku-Místku, Ostravy a jiných měst a vesnic.

Nova' svoboda

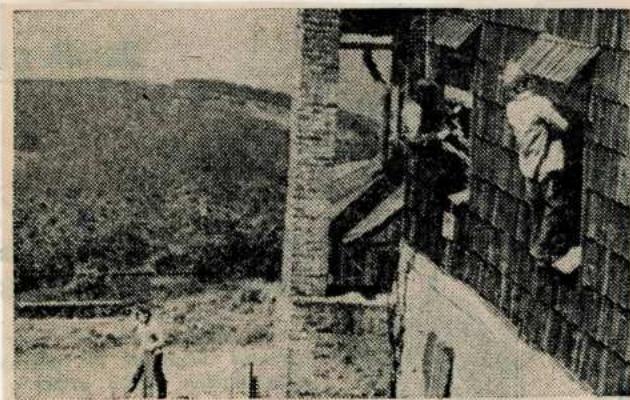
ZELENÉ DNY MLÁDÍ

dávném republikovém setkání svazáků v Sušicích oceňeny poctou nejvyšší v hnutí za ochranu životního prostředí — Zlatými brontosaury). Dále potápěčský klub Medúza a M-klub z Valašského Meziříčí či ZO SSMkovárna Tatry Kopřivnice. Ač se jejich činnost značně liší, spojuje je jedno: mají rádi přírodu a udělali již

Stovky hodin, tisíce stromků

Přesmeňli, že tito mladí lidé pro ochranu přírody, záchrana a zvelebení turistických zařízení mnohé udělali, je na místě uvést příklady. Na Pustevnách uspořádali nůšiádu (sběr odpadků), podobnou akci též pro pionýrské oddíly pod názvem „Za vejcem Brontosaura“. Chatu U kaple, jak jsme se již zmínilí, zajistili proti ještě většímu zničení. Zlikvidovali veškeré smetí kolem ní i vedlejší chaty Radegast. Zbourali to, čemu se kdysi říkalo chata So-

(Pokračování na str. 2.)

Na snímku Zdeňka Tichopáda bohumínského svazáci při zabetnění oken chaty U kaple na Radhoště.

Zelené dny mládí

(Pokračování ze str. 1.)

kolka, a navíc vykopali základy pro nové rekreační zařízení. U chaty na Skalíkové louce opravili lehátku u bazénu, upravili odtok vody. Vysázel také 3000 stromků ve Lhotce nad Bečvou, upravili terén u hotelu Klenov a stánky na Bystřičce apod.

Nadšení pro věc

samo o sobě nestačí, proto se mladí lidé spojili s vedením Valašských hotelů a restaurací, podnikem státního obchodu Vsetín. Vzájemná spolupráce se začala velmi dobře rozvíjet. Například koncem srpna budou, hlavně svazáci z Bohumína, pracovat na střechách horšských chat (natíráni, opravy). Podnik tedy už nemusí naříkat, že na určité práce nemá lidí, svazáci a trampi se na ochranu životního prostředí mohou konkrétně podílet.

Řádky, které potěší

Podobné akce mají u našich čtenářů velký ohlas. Dovolte nám citovat z jednoho dopisu: „... protože mám

rád naši krásnou přírodu, chci vás požádat, abyste mě příště přizvali mezi tu mládež a dospělé, kteří se ale spojí úklidem pokoušeji spravit to, co druži tak bezohledně ničí. Zařadte mě do příští akce.“ — Pisatelka si nepřála být jmenována. A tak ji, studenty a další zájemce bez rozdílu věku chceme na závěr seznámit s akcí na pomoc našim lesům.

Pět zelených dnů,

pět dní práce v lese a dobré zábavy. Organizuje je M-klub Valašské Meziříčí společně s JZD Podlesí ve dnech 9.–13. srpna. Ubytování každý ve vlastním stanu v prostoru poblíž myslivecké chaty v Podlesí, stravování zajištěno z kuchyně JZD, odvoz do zaměstnání a na kulturní akce autobusem JZD. Přihlášky přijímá M-klub, JZK, Komenského 1, Valašské Meziříčí. I telefonicky na č. 2973 (od 8 do 14 hod.).

JIRINA ZÁSKOLNÁ

NEŽ JSME VYJELI

EXPEDICE „KAVKAZ 80“

Koncem července odcestuje do Sovětského svazu šestčlenná expediční výprava členů základní organizace České speleologické společnosti 7-01 ORCUS SOU ŽD Bohumín. V Simferopolu se spojí se sovětskou částí československo-sovětské speleologické expedice „KAVKAZ 80“, jejímž cílem je Bzybský hřebec západní části Kavkazu.

Na tomto rozsáhlém zkravělém hřebenu, tahnoucím se od pobřeží Černého moře do centra Kavkazu, budou bohumínskí a simferopolští speleologové provádět podrobné výzkumy povrchových a podzemních krasových jevů, fauny a flory. Zároveň v této oblasti, která nebyla dosud z hlediska speleologie prozkoumána, bude provedena jejich podrobná dokumentace, topografické a mikroklimatické zpracování, fotodokumentace, sledování jeskynní fauny. Mocné vápencové vrstvy Bzybského hřebetu dávají předpoklad možnosti existence hlubokých, rozsáhlých jeskyní a propasti, jak to dokumentují i objevy v okrajových částech hřebetu i v dalších rajonech, kde ve Sněžné propasti bylo dosaženo hloubky 1190 metrů.

Je to již druhá výprava bohumínských speleologů do krasových oblastí SSSR a

první společná expedice sovětských a československých speleologů vůbec. (wag)

N.S.

Příprava čs.-sovětské speleologické expedice MF

S cepíny do podzemí

Bohumín (ae). — Jen několik dnů zbývá mladým jeskyňářům klubu ORCUS středního odborného učiliště ŽD Bohumín na konečnou přípravu čs.-sovětské speleologické expedice nazvané „Kavkaz 80“. Cílem spojených výprav je průzkum Bzybského hřebenu západní části velehor.

Na hřebenu vedoucím od Černomorského pobřeží do centra

Kavkazu budou bohumínskí a simferopolští speleologové provádět podrobné výzkumy povrchových a podzemních krasových jevů, fauny a flory. Dosud totiž nebyla ta to oblast podrobně prozkoumána, ale rozsáhlé jeskyně a propasti v okrajových částech se Sněžnou propastí hlubokou 1190 metrů, jsou pro členy expedice nadějí, že i v neprobádaných lokalitách se podaří objevit další zajímavé podzemní útvary. Proto také mladí jeskyňáři mají kromě klasické vysochorské výstroje i stovky metrů lan, speciální speleoalpinistické potřeby pro zdolávání hlubokých propastí, měřicí a topografické přístroje.

Společná expedice našich a sovětských speleologů se uskuteční poprvé, i když se bohumínskí jeskyňáři vydají do krasových oblastí Sovětského svazu již podruhé.

Speleologové Orcusu zahájili expedici „Kavkaz 80“ Třicet dnů pod i nad zemí

TEMPO
V časných ranních hodinách ve středu 30. července odcestovala z Bohumína československá část společné sovětsko-československé výzkumné speleologické expedice, tvorená členy ZO SSM speleologického klubu Orcus.

Hlavním cílem třicetidenní expedice „Kavkaz 80“ je Bzybský hřbet západního Kavkazu. Sovětí společně s členy základní organizace ORCUS SOU ŽD Bohumín provádějí kompletní vý-

zkum v centrální části, a to jak povrchových krasových jevů, tak i podzemních lokalit, včetně topografického, mikroklimatického a geologického zpracování. Speciálním úkolem je sledování speleofauny, spojené s odberem vzorků a podrobné fotodokumentace. Expedice probíhá zároveň jako psychologický experiment, který je pokračováním pokusných sestupů, prováděných v minulých letech.

Expedice byla připravena ve spolupráci ZO SSM Orcus a speleologů simferopolští speleologické klubu na loňské společné expedici Čatyr-Dag v Krymském krasu.

Na snímku jsou zachyceny poslední momenty před startem na daleký Kavkaz. Výpravu tvořili (zleva stojící): Petr König, Ljuba Šromová, Lumír Peclold (dole), Pavel Sýkora, Miroslav Demjen a Miroslav Reichenbach. + WAGNER JOSEF

Text a foto: Čestmír Kupka

Před zahájením expedice »KAVKAZ '80«

Již jen několik týdnů zhývá do odjezdu československo-sovětské expedice „KAVKAZ '80“, která je v rámci oslav 35. výročí osvobození a 95. výročí vzniku našeho podniku připravována speleologickou organizací ORCUS. Několik otázek před odjezdem výpravy jsme položili vedoucímu expedice Josefemu Wagnerovi.

• Jak dlouho a kde bude probíhat expedice?

„Hlavním cílem tricetidení výpravy je Bzybský hřbet západního Kavkazu. Tento rozsáhlý krasový hřeben je územím, které dosud nebylo ze speleologického hlediska prozkoumáno a jehož mocnost výpenců předpokládá možnost výskytu rozsáhlých a hlubokých jeskynních systémů. Tyto prognózy potvrdily i objevy v okrajových částech hřebenu i objevy v ostatních rajonech. Například propast Sněžná, hluboká 1190 metrů.“

• Kdo připravil tuto výpravu?

„Expedice byla připravena ve spolupráci naší základní organizace a speleologů simferopolského speleologického klubu, se kterými udržujeme úzké kontakty již několik let. Z naší strany se účastní výpravy 6 členů.“

• Jaké jsou hlavní úkoly expedice?

„Hlavním úkolem je provést kompletní výzkum v centrální části Bzybského hřbetu, a to jak povrchových krasových jevů, tak i podzemních lokalit, včetně topografického, mikroklimatického a geologického zpracování. Naším dalším speciálním úkolem je sledování speleofauny, spojené s odberem vzorků a podrobné fotodokumentace. Expedice bude zároveň probíhat jako psychologický experiment, který bude pokračován pokusných sestupů, prováděných v minulých letech.“

• Máte kromě těchto odborných speleologických cílů i některé další?

„Jistě. Chtěli bychom se pokusit o výstupy některými ledovcovými stěnami centrálního Kavkazu a zároveň se budeme zajímat o povrchovou kavkazskou flóru a faunu. A samozřejmě chceme navázat další kontakty se sovětskými speleology a alpinisty, které by směřovaly k další naší výpravě. Tentokrát na Pamír.“

• Jaké je vybavení expedice?

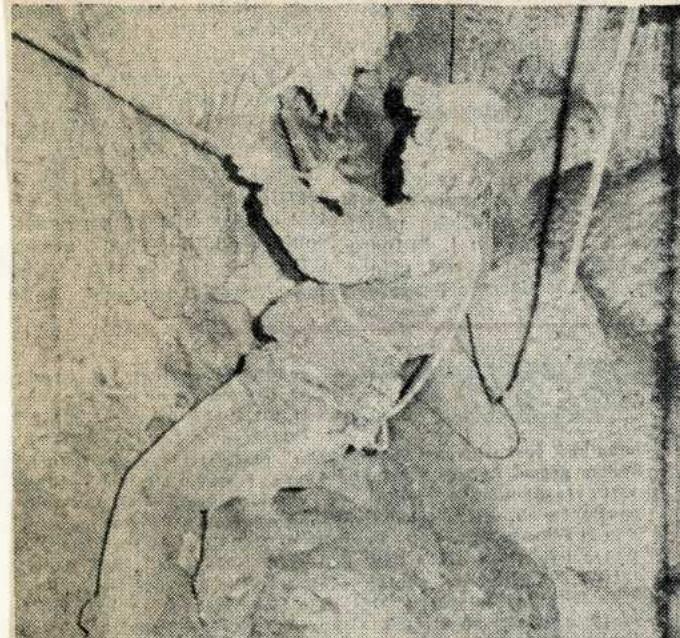
„Kromě klasického vysokohorského vybavení vezeme s sebou speleoalpinistický materiál ke zdolávání propasti, speciální overaly, neboť většina jeskyní je s aktivní stékající vo-

dou, přístroje k topografickému zpracování terénu i jeskyň, expediční bedny k odberu vzorků fauny i flóry, alpinistické vybavení, fotodokumentační vybavení. A pro naše sovětské přátele speciálně vybavené péřové spací vaky a bundy, a horolezeckou obuv.“

• Jaká byla příprava členů expedice?

„Hlavní příprava, probíhala již v loňském roce, při konání expedice CATYR-DAG v Krymském krasu, kde jsme společně se sovětskými partnery konzultovali celé zabezpečení výpravy KAVKAZ '80. U nás jsme provedli několik sestupů do propasťovitých lokalit Slovenského krasu a po několika horolezeckých a speleologických soustředěních probíhaly odborné zkoušky a psychologické vyšetření.“

Hovořil: ČESTMÍR KUPKA

Při sestupu do krasové lokality

TEMPO

Expedice do podzemí

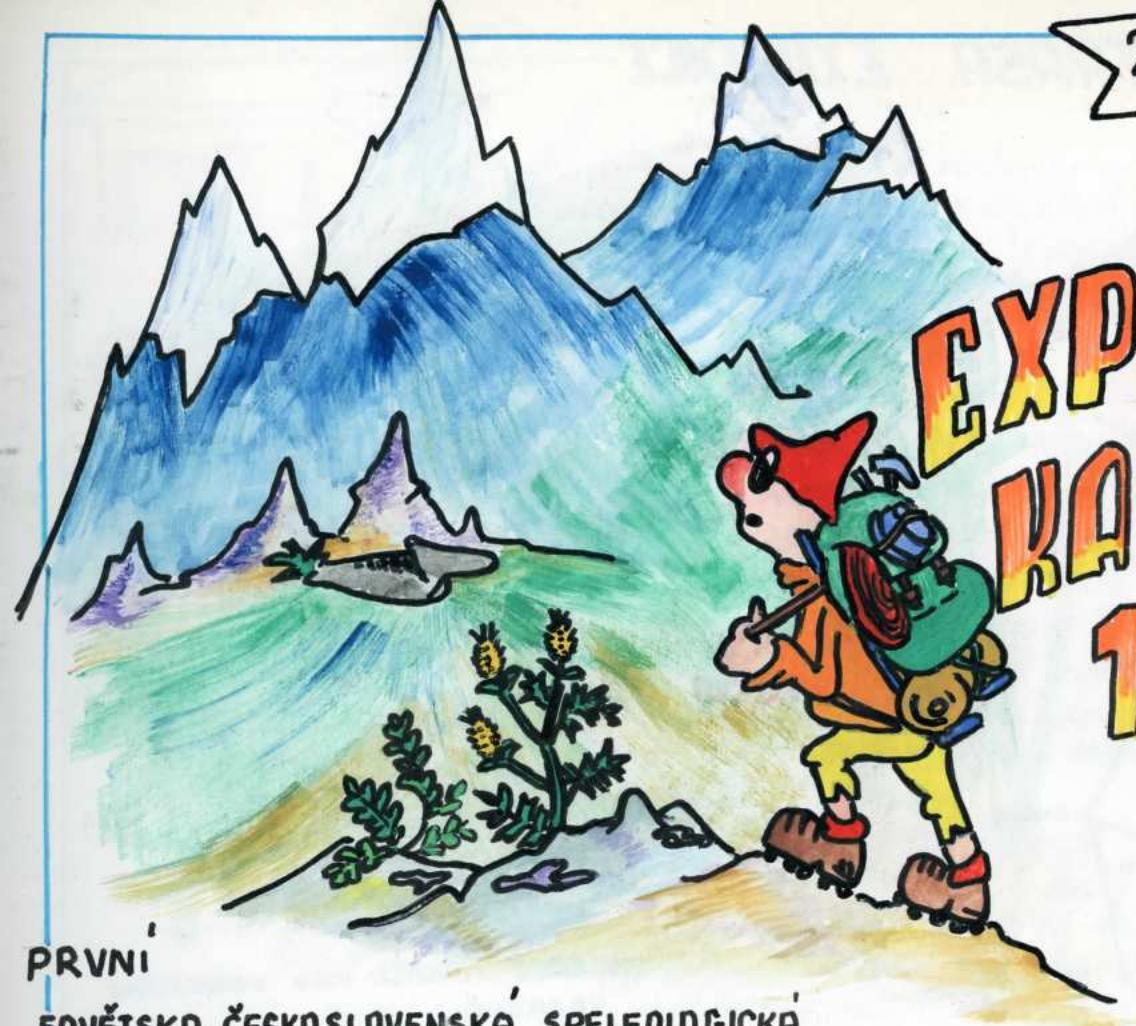
N.S.
ČECH

První společná expedice byla připravena bohumínskými speleology a speleology ze sovětského Simferopolu. Nese název Kavkaz '80 a jejím cílem je rozsáhlý Bzybský hřbet na západním Kavkazu, který dosud nebyl ze speleologického hlediska prozkoumán.

Účastníci expedice provědou kompletní výzkumy povrchových i podzemních krasových lokalit, jejich topografické, hydrologické a mikroklimatické zpracování, podrobnou fotografickou a zoologickou dokumentaci. Možnost objevu nových hlubokých jeskynních systémů v této oblasti dokazují nedávné objevy, jako například propast Sněžná, hluboké 1190 metrů. Členy základní organizace České speleologické společnosti ORCUS a jejich sovětské přátele nyní čekají náročné výstupy i desítky sestupů pod zem a dlouhé pobyt v podzemních táborech. (v)

29.7 - 29.8

EXPEDICE KAVKAZ 1980

PRVNÍ
SOVĚTSKO-ČESkoslovenská SPELEOLOGICKÁ
EXPEDICE

OBSAŽENÍ VÝPRAVY:

WAGNER JOSEF - vedoucí expedice
REICHENBACH MIROSLAV - zástupce vedoucího
DEMJEN MIROSLAV
SÝKORA PAVEL
KÖNIG PETR
PECOLD LUMÍR
ŠTROMOVÁ LJUBA

CÍL EXPEDICE

: ZÁPADNÍ KAVKAZ -
BZYBSKÝ HŘEBET

VEDOUcí
VÝPRAVY
J. WAGNER

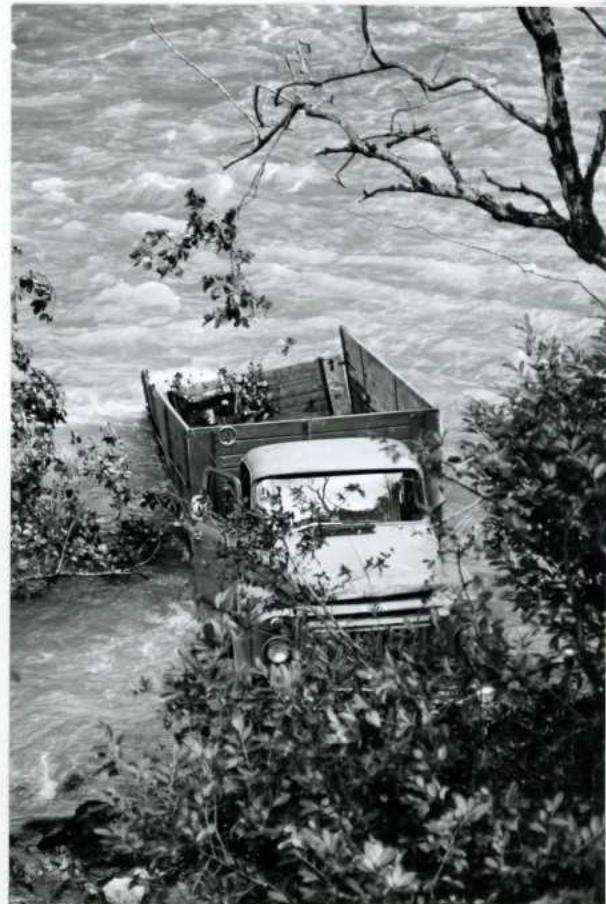

CO SE TI ZASE NELIBI' CIZIKU...

TAH NA NOŘE ZAČÍNÁ BÝB....

A TAK SE PŘEDSTAVUJE ŘEKA
BÝB

TRASA EXPEDICE

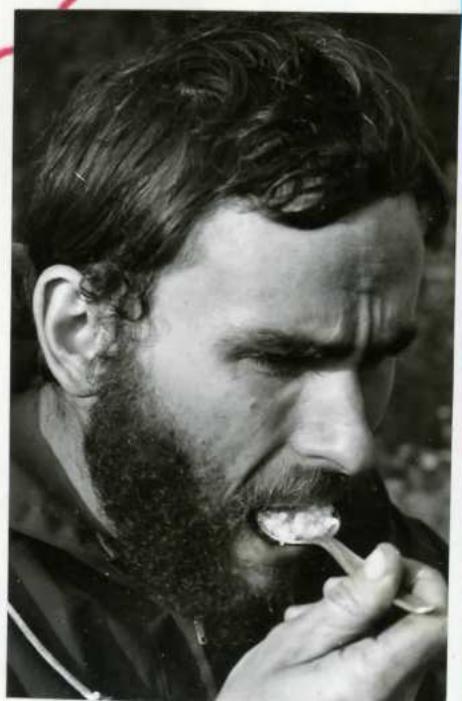

TRASA vozu Š 1203

TRASA vozu ARO M 461

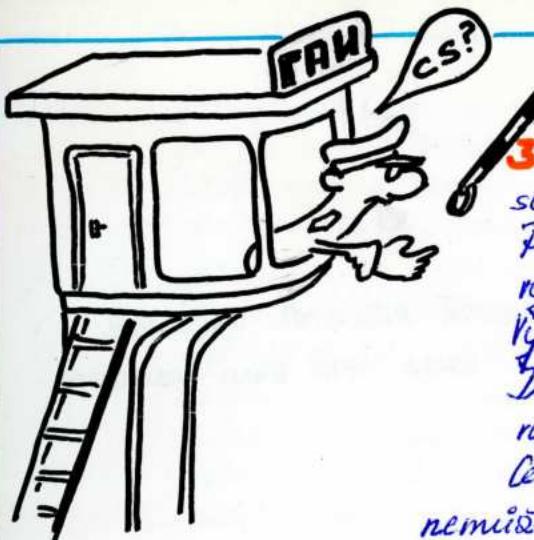
UJETO: 8000 km

H. DEMJEN

OBA ŘIDIČI / JEJICH VOZY V NEKONEČNÉ
UKRAJINĚ

30.7. čas 00:00 od klubovny vyráží první česko-slovensko-sovětská speleologická expedice. Plně naložená auta Š 1203 a GAZ M461 vyjíždějí na několikatisícikilometrovou pouť. Vydáli? To uvidíme!

Děčo a kumír za oolanty dělají cestu našim soférům a tak za chvíli jetu hranice a vyšné Nemecké. Celmeči mají sice polední siesta - což nám radí nemusíte, jestež mohme čas. Ještě. Dobře najedem - dobré načerství noš barvy na paškál. A zdej. Málem jsme museli sundat i záka shodinek, jestli nemožme něco pod rukáhama. Nemeli jsme atak noš paškeji k sovětským kolegům. Ti byli rychlejší. Prokročili nás jejich hasičový pes, pak nám kroužili směr 10kg salámu (neb mají garantii) a bylo to. Vyjeli jsme do země nekonvenčních možností.

Ugorod, Hukatovo - a' už jsou tu FAI - (gosudarstvenaja auto-inspekcija). Kam, proč jedeš? Na Černovcy? Pyloučeno. Tam jsou strážení mosty". A už noš rychlouji na drov - apřes Karpaty. Dostan se lepe drži škorný a Gazu bity upadá výfuk, takže euk který vydádra' budi hrušku po celé Ukrajině. Před Ternopolem níkam nešlap a bereme nocleh na poli místního kolchozu.

31.7 No nic - ráno musí Gazu do servisu v Ternopolu. Těž si užívame nabrat benzín a bity se převážujeme, že to nebude tak jednoduché. Nejdříve jsme čas patrali, se které strany se dostaneme k takovému čerpacímu vozidlu najíždi. Harně. Když najel jako uměl a případně i nacoural. A tak jsme se tam vrhli těž. Pojízdíme, pojízdíme a jsme konečně u pumpy. Ale nejak se nemůžeme dostat k hadici. Tady všechny silnější a rychlejší. Konečně se vrhame po hadici a pistoli máme v nadruči ale jen se obrátíme co nyní už tam není. A znova posílájíce naše rady dečíme si práci. Cíci cíla' u okýnka. Daich Redita' pistoli v nadruči. Děčo sleduje rucičku čerpacího (která stejně nefungovala) a ostatní očkáňeli konkurenci.

Konečně nabralo a jede me za Gasem do servisu. Tam se již na výfuku pracuje. Od něm kladený problém pro okolní motoristy je: "Kakaja eto masina". A už se vrhají nad, pod, do Gazu.

A jedeme dol. Napříč Ukrajinou do Odesy. Samozřejmě za často' asistence našich soupeřů - gaidi. Díky dobré konstrukci kresel sedo Odesy v noční doftdrování celi' třebáče cíci již roční projízden plnou círu i svitků' dorazí. A my dol na Nikolajevku. Ovšem chybka lidok, gai naš lepli a rykozali do města. A tak usínáme některí, jak jsme ráno přímo na tráisti' ajistili.

1B. Dáno nás budi' ruk tráistě i komáří a tak se opět pokoušeme projet směr Nikolajevka. Trékla tu budou jiní Ga'jové! Byli. Ale lapli nás znovu. „Yeště jednou a mykotremme vše domu“ pravili a my už brali směr na sever. A tak nás čekal olyprádka oce jak 1000km. A tak ledy najízdíme na první silniční směr Kijev. Začerví pouza namízas. „Tuda věžja“. A najízdíme nadalší silniční konečné jsme dobré. A jedeme. Začerví očem znovu nejedeme. Upradlo námna škodě zadní kolo. Ulezujeme zbylé trášrouky a jedeme. Husíme - časunám ubývá. Nekomuňá cesta ukrajina a nekomuňá perucky. Prasklá trubka brad, startér... Konečně Kirov Rog a sledujeme k našemu velkému potkem' že tu jsou ga'jové nejake jinak! Lepší! V kirovogradu nás poslali i do zákeru a přes kirovopol nás dokonce doprovodzeli. A my stále jedeme. Šoféri i navigatorky se střídají. Střídají se i cesty. Vměslech poukrozeň - a mym dobre!

2.B. Hýme Zaporozí, Melitopol a konečně vjízdíme na krym. Na ostrovu nám dluha serviruje kety na což scela nepříčetného kredit budky policejní, nevidí cesta má velen poslu něho prvního psychiatra. Konečně Simferopol, klubovna ale nikdo nikde. Chudácká Gená jež poj dva dny během mezi aeropolem a nadrozm. Přeje se jen setbáráme a nastavová veliké vitam. Předvádme dary a samozřejmě mříme do Baně - než cesta do observia. Dečer se klubovny postupně slézají okastnici expedice a chystáme plány na sítba.

3.B. Sovětská část expedice se pod Brzyb přenese letecky - a my opět startujeme (rozberáme) své stroje. Doplnuje nás Tolyby prirodce Vasja Damilenko, jasné obecnámen co znamená české slovo kládit - aťž si to klád i prari zkusil. Nás směr je Kerč a Kerčská dálnica (nezajíceže to je už ořeně město pro cizince). Babku a kase užodněho převozu nejake ukladáme, delajíce se klusičkami přebíhame frontu a už jsme na lodi. Torděsi vybojuje škoda místo za gazem neb vltve, že nestartuje. Přistáváme ake gazu se vrhá Peťa s kličkou. A jedeme dol. Gazu praská brzdový odlec a jedeme dál.

Před Karacisjistem nás opět lapli Ga'ji a kteří dle cílům potkali i dnu. Nedoli a my musíme vymazat směr Goči.

4.B. Brzo ráno vjízdíme do Gruzie a tím do Tisie a přes nerušimané gruziňské Ga'je doručíme do Brzybu. Tam pod mostem přímo u silnice rozbil Gená klasom'číbor. Dáleme dnarou přímo pod auta.

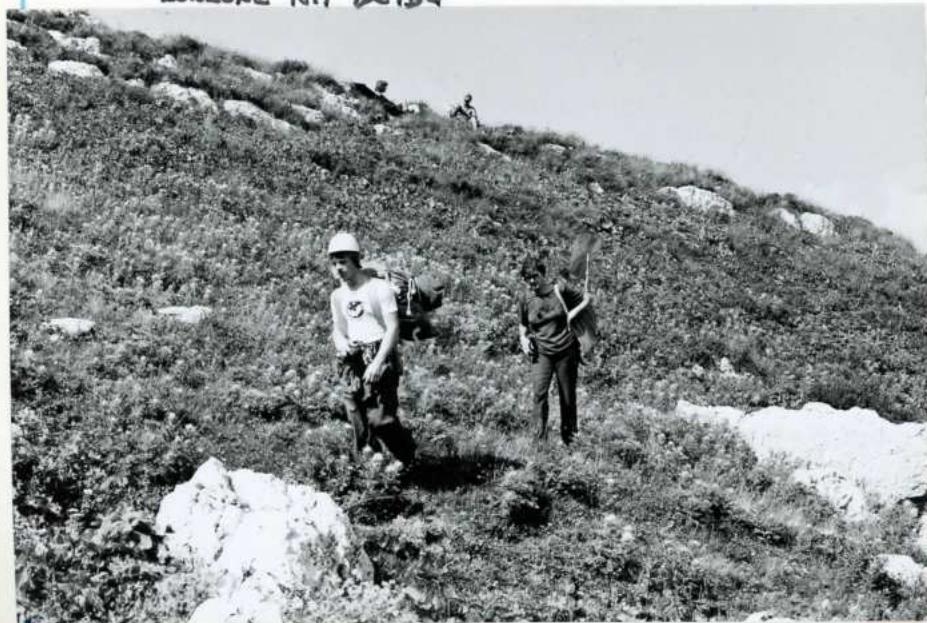
Budi' nás vnitř obeda. Yekare - Ymerddi - netušíce, že bude pořád. Odpoledne dopoledni Gruzie míříme do Soči zaregistrovat se v Ořiu. "Tak vy budele na Brzybu - motek zaregistrujte tam." Sice nebylo nám jasné, jestli nám tam do ruka da' razitko baca či mechněc a rádeji jsme sli.

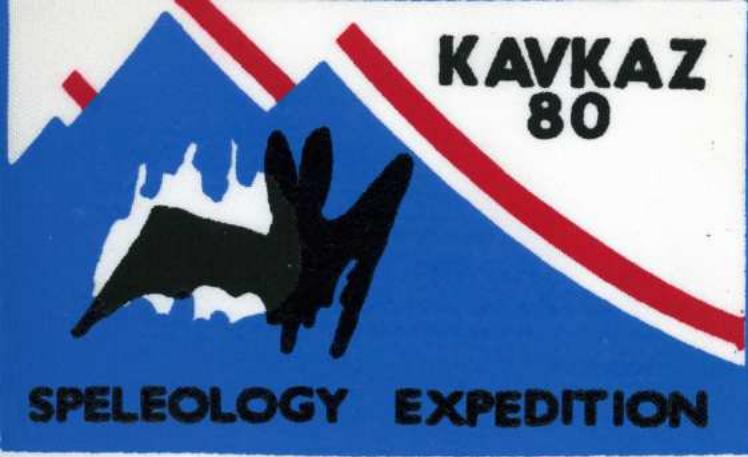
A KDYŽ PŘILETEL VRTULNIK
HNED NA NÁM BUDO VESELÉJÍ

KONEČNĚ NA ZDÝBU

H. REICHENBACH

KAVKAZ 80

SPELEOLOGY EXPEDITION

Kam? No přece na oběd. Třebaže v rybí restauraci už dolo pro nejší Širša z podpulty hovězí a řek se zas nacpat očim. Velicež možme ještě zas vyrobit i nás náš Škoda k jezeru Ritsa. Ozařadu slunce bylo nádherné!

Oblacíme se do tábora u dálince a usínáme ažo zabití!

5.8

Dnešní den je ve znamení registraci ortulníku. A tak ráno vyráží Dědo, Pepa Bená, a Ljoha v naší luxusní skodě do Suchumi na letiště. Jenže i to nebylo lehké. Nejen že v Gruzii nebyl benzín ale navíc ještě Suchumi po nočním deště bylo zatopeno. A tak se frontě krok za krokem proplouváme ulicemi Suchumi, když roda nám zaplavuje rýfuk. Okolo silnice ne větší klouboce jde stojí auta, která všechna z přesné trasy a... ulomila. Konečně letiště a Gená s Ljoniou jdou vyjednat. Vyřízeno, klesá za hodiny Gená a nad námi proletává ortulinka.

Tracíme se zpět a obarvami sledujeme mraky nad Karakasem. Na místě tábora je námo. Všechno očekávají přílet stroje. Konečně. Bohužel však může jen naložit lánou apod. Nakladáme jej a on brzy i's Ljoniou a Grisou mizí mezi štíty. Nad Bzybem však již blyská. Balíme ostatní do aut a přemísťujeme se na další kilometr - místo od kud zahajíme zitra výstup na hřebel.

Když již lody projíždíme s nakladem po paži nastaví se i Gruzinští gózové a vykázali nás na dálinci: „Máte mořské do Suchumi, tak si tam jedete“. No nic, řekli jsme si zaparkujem auta o Bzybu a přijdem na desítky km. Jenže zaparkovat v Bzybu tak aby nám z aut coosi zbylo byl problém. Konečně zapíme lací nejšího gruzína a stavíme vozu u něj před okny. Baksíš a vlaňáčky zatím řeší situaci.

Tak stopem se vydáváme za ostatními a pod vedením Raička kleny pro nás s Koljou přijel si razične cestu kakaříci do nového tábora pod Bzybem!

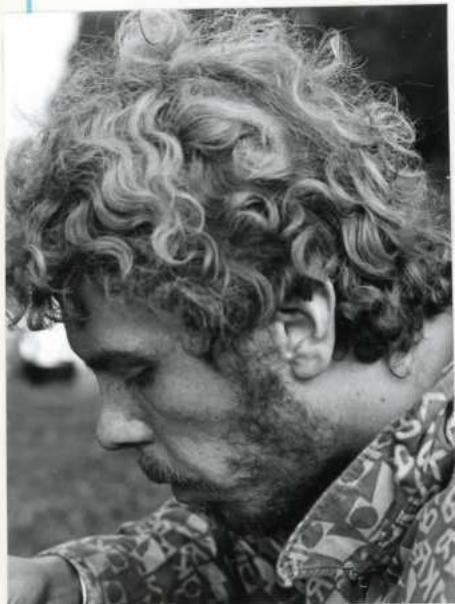
6.8

Budu nás ranní slunce i Genův porel „Padnou, padnou“ vyzváše kolem. Myslíme si - takži až vylezeeme na hřebet. A začneme tyčovat plachý had stýřecí speleologu usavírají Ljuba a Ljumír ostře sledování Koljou a Pepou - předpovídajícím vývoj situace. Ano, podrouset metrem vystupu Ljuba odpadá! Pepa si nakažuje ještě její kresnu a Kolja kříží pro někoho veleného.

Zdolal vlnatý srdce převsem na hřeben to nemí vylezt na lysou. Ale po osmi hodinách jsme na místě budoucího tábora. Ze skalík vyleká malý pramínek a na okolních lukačích se vyzvává církou svonku stád skotu a kozy.

V TÁBOROVÉ JÍDELNĚ

MUŠÍK STŘELEC
P. KÖNIG

TAK VRÁS OPĚT POMUČÍM TESTY
USMÍVÁ SE ZJUBA

H4 - PŘED SESTUPEM
DO ROHUMÍNSKÉ

Krátký odpočinek a opět dleuky had naslupuje cestu k orcholu mřebenku kde žertulník, který se včera probořil vzdál a dnes vylezl znova, složil svíj náklad. Nikomu se nechce absolvoval takto cestu dvakrát a tak na záda každího je nakládáno kolik kolik noty unesou. Méně než 50kg snad nemůže nikdo.

Vrhám se na startku ráhora dnes pouze stanu. Odpočinek již potřebuji víceméně. A to jestě Pepa s licií vyrozeji do kereňu udělat první záběry.

7.8 Dnes ještě nebojdeme. Dnes stojíme tabor. Jídlemu, kuchyni, dárnské a pánské toalety. Kuchyně - ta je všutku evropská - ráh se v pravých kyblích a což se dalo je jednotné - kousek nejnáručnějšími přiměrem a tohodle se jsme všechny zapoměli sít. Časem si všechny vymkáme. Odpoledne vymazáme všechny tedy chytal hmyz. Ljubice se sitem a Pepa objektivem.

Za chvíli i na další dny mame lepatní brachy, chroustky, metylky, prepaddra i naše sovětské koly - nosí nam rše o lapnou na louce i ve stanu.

Odpoledne nám děla Genia přednášku o rajčinu a dělá výkoly na zátra.

8.8 Dnesm' den je již pracovní! Třicmužstva se vydávají na lokalisování jeskyně. Na nejnadějnější "K-1" pracuje sovětské družstvo a doplňuje je Raich. U kolem je vycístilo od velmi kašenou a upravit nástup a horizontální části k velké stromětroně propošt. Další družstvo pracuje na K3 a my - česká komanda doplněna o Andreje se vydává asi 5km od tábora, kde je vrahod do jeskyně K2. Naši učoliči mapovali a připravili větší františkovským duo v hloubce 110m k odstrelu. Takže střelec Čestl, aži a Andrej seslupují kůžinu - zatímco Dědo, Luka a Pepa začínají mapovat. A to vše samozřejmě po lžubinách testech.

Bližší se kontrolní čas a my vylehčeme výstup. V jedné z propastí ušak aži na neopatrného Andreje zklouče přímo na průběhu kamenné. Přitka samozřejmě praská a Andrej rádce kroužek. Ihned se jej ujme a Petřa a Lisy je Andrej celý obrovský. Potkávajeme rybky voda. Venku je již tmá a molen bloudíme.

Do ráhora dorazíme v čase kdy jde výroza družstvo za námi.

Ráhore už z důlky nevrtu ohně vidíme kulkajícího Raicha. Nijak se mu podařilo spadnout v jednom zkomíni a zřejmě si naštěpnout kotník.

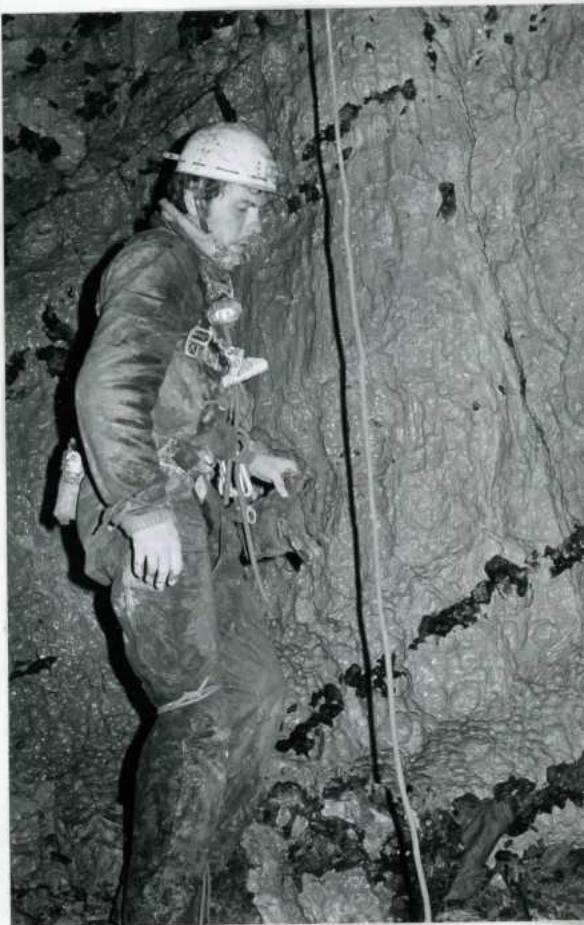
Nedokádáme slavně.

9.8 V K-1 dnes potracuje příprava na sestup klasického družstva a my opět vydáváme na K-2. Čestl - lici a dřas je doplňuje. Tasja opět baví do sekání a milimetry po milimetru vydává otror pro užívání k odstřelení dutiny. Mapovací družstvo dokončuje topografií lokality.

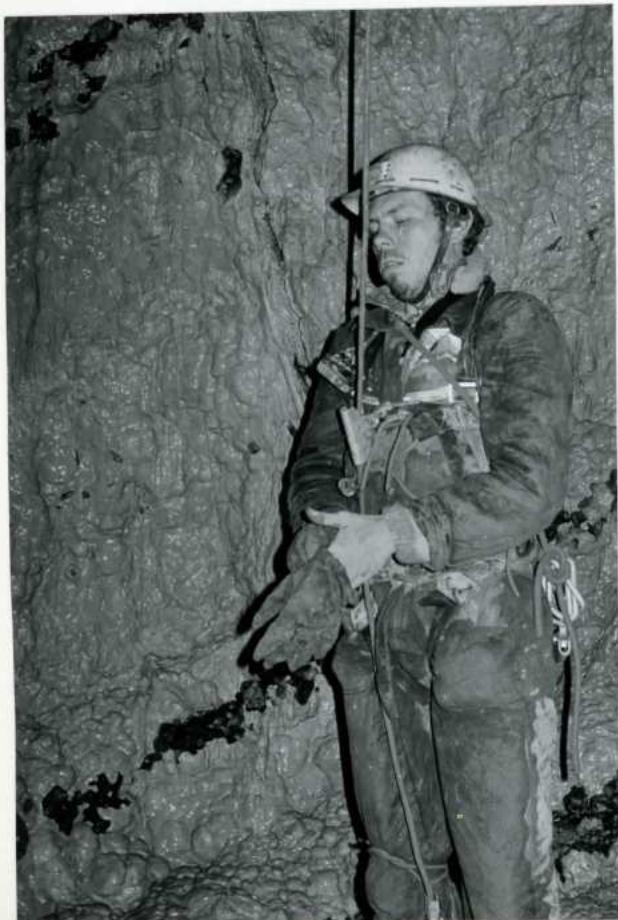

„TAK ŘÍKATE TESTY „NO DOPŘE“
PRAVÍ DEŽO

„A TO JSEM OPĚT JA“ P.KOŇÍC
U BOHUMÍNSKÉ

Napomalu pracuje poarcheologickému družstvu. Kromě toho je objevili několik dalsích vědomí podaril se jim také objev významného archeologického naleziště - snad hrobce zelených sýpů i sýpek, jehel. Snadto bylo obětiště středověkých louček - ale to objasní archeologický vyprávěc.

Nad k-1 zatím vystouplo stabilní sestrovniště telefonem a dole pracuje tříčlenná skupina - promíklé stěny blouběží.

10.8

Ráno je opět protkáno pracovním suchem. Vystoupila skupina z k-1 a připravuje se dálší - Táťa, Arkadij, Šura - a Pepa. Chystají si zásoby na zády a podzemí. Ažkol - vybudovali na hřebenec 250 m žábor a potracovali v přízemí.

A co na k-2 - tam postupně vyráží tříčlenná družstva aby po-kracovala sekundám! Vedečci, mi jsou vždy naši členové: Dědo, Česlo, Lumír. Cici - Byldnes vyslán se speciálním ženským družstrem aby v terénu provedli nejakejší propasti v jeskyni, které byly v minulých dnech objeveny.

Ažkol zatím se na k-2 stádají družstva se střídavými úspěchy a k-1 se odchází od drama. Čtyřčlenná možinatodm' družstvo úspěšně promíkl nadročnými úzkými horizontálními cestami kůži stometrové propasti! Arkáša sjíždí dolů a Pepa bere žábor s telefonním spojením aby ho následuje. V propasti se však vrdí slany za malávou a následová 'nadročna' práce oddělit lana. Spojem s poarcheologem stále pracuje. Konečně je už upořádka a akce název potracoval. Nejdřív se vrátí žábor na povrch odmlouvaje. Marně se snáší podzemní skupina navázat spojení. Arkáša i Šáša odmítají potracoval rukou bez spojení. Pouze Pepa na vrchu je aby družstvo založilo žábor na 250 metrech blouběží. Nakonec usídlí souklasti. Vše je připraveno dálšímu transportu. Nejdřív se ozne tiché zadunění a Pepa je srazen nesí balvanem. Někde ve stometrové propasti se uvolnil velký kámen a sasík ho do ramene. Spojem je přenesen a jednotnou sakrájí sáchrannou akci. Arkáša vydává přívolen sáchranné družstvo. Začkraha zadivo! Do propasti padá další kámen a Pepa se pomocí sondistických přístrojů ažně rukou se vydobravá na cestu usídlí. Konečně venku - rukou doktorky. Aman! injekce.

11.8.

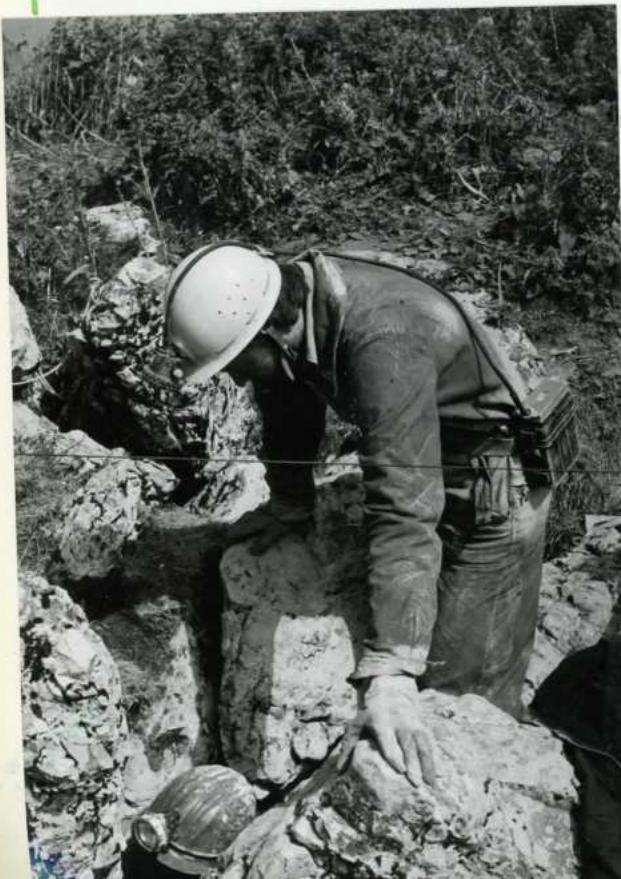
Ráno je smutné! Zraněný Pepa se ukázalo vzdálejší (byla to zlomená lepárka, roztržené rameno). Je nutný transport do Simferopolské nemocnice. Ažkol se expedice dělí - Dědo, Cici, sestra Věra a Kolja doprovodí Pepu a Genia do rád' ostatním pro dnes volno.

Škodovka sice býstře z Brzybu vyráží - ale brzy koučí - zablokovane zadní kolo. A znova opětka. Prom' slovo kde' opět kolja s Věrou zvládli řešit "tlačít."

AZAČINA' ÚTOK NA „K-Y"

TO SE JEŠTE ZDRAVÝ PRIPRAVUJES
PEPA

AHA, TAK TY
JE VCHOD....

P.
SÝKORA

12.B. Na Bzibu: dnes opět nás čeká K-2. Poslední pokus odtřít užinu. Do akce jde spět česlo. Vbrašně střílelo i palmy. Nalákal, ucpal, založil, naložil kočel a odpálil - a mě. Druhý i třetí pokus - mě. Střílelo na mělo - palmy se hály. Odstrel se nedaril. Na KT se připravuje družstvo aby potrvávalo tam, kde mezinárodní skupina byla užena přestop. Dává se promíkol stříle houba. Ve Škodě: mižíme Novorosijsk, a ježme opět u Kerče. Opakujeme cestu lodi a vydáme se do Simferopol. Gají si nás nevšimli až... Až v Simferopolu nás opět čapí. „Kdo vás mohl pustit do Kerče?“ kroužil nechápavě klavou Gaj? No a my vás sre! Dorožíme doméstka a hned nachezdíme řeku. a starají se. I on se staral. Vše Pepe a šli narengen. Jenže i to tu nem' lehko. V jedné nemocnici se rengen živona „slomal“, ve druhé nemocni prošel a ve třetí bylo po pracovní době. Ale přece toto jde provedli. A co dál? Za odloženky ortopedky do nemocnice. „To chce operaci“ říkají jedni „Tonic neu-jen soudruž“ říkají druzi. Nevadí, zítra tu bude profesor počítat na něj, pravili a ubytovali Pepe na Olympijském pokoji. Barevná televize, lečení člověk, kresla, sestry, fiktivní hody na snídani. „To bori“ řekl a usnul

13.B Na Bzibu: od dnešního dne se dívá teplé jídlo pouze držatci domácí a tamu vásja satina' peči placky. Na podlahu probíhá rajanovace krasu a vnitru KT se družstvo probíhá stále něž. V Simferopolu: lečkařské koncilium Pepe propustilo i bez soudry atakovači jíme co dál. Opravit řeku, a tolik ji opravujeme. A jak by jinak - zacházejeme krasu svých přátel dotorové dny.

14.B. Na Bzibu: dnes se dopoledne koná výkuse čeků do rajónu. Asamblují vše se musí zachytit na filmový pas. Ořízeni sloly' byl programu se chystá na oběd. - a nestotři várí říká říká něco zdejší kuchyně? Samozřejmě knedlíky a gulás. Ještě se tolik na nem' oběd hotov a již před kuchyní stojí fronta. Kromě barev v m' nikdo nechybí. A tomu věti nepřesí jezdci užívali i kočel se nikdo nedivil. V Simferopolu: několikrát - opravy řeky - mraz - do probávání skořeme opět prokázali naše krality

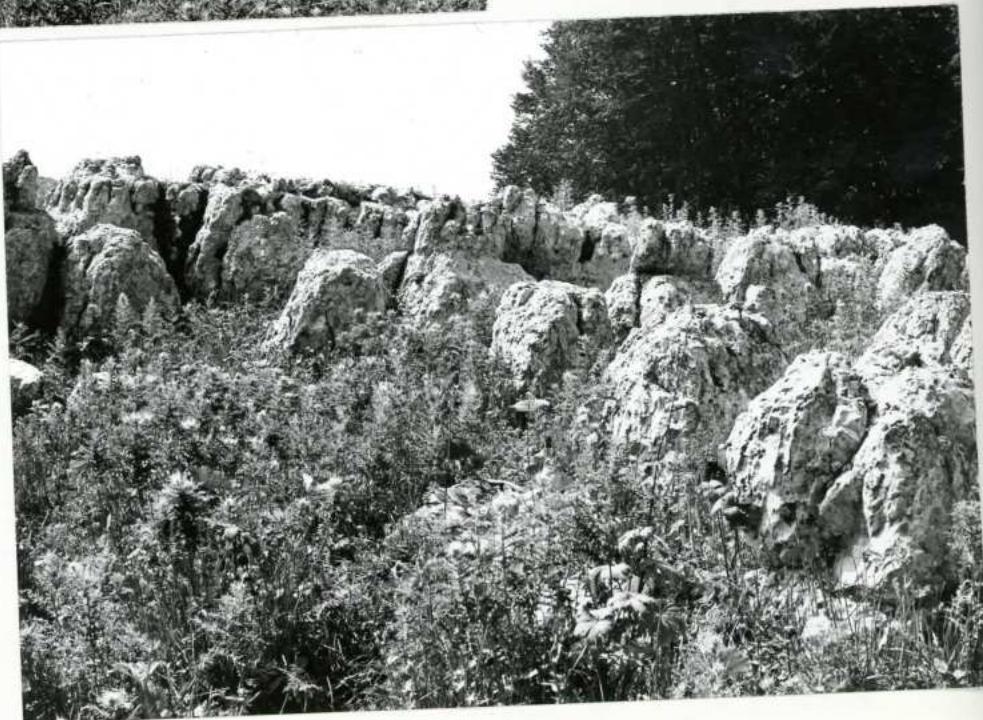

Bzib: v K-1 dozahaje družstvo houbyky 360m a přednim se otevra' dolsi' mohutná studna. Dochází ažak lama. Atak z K-1 - jenž ponese jméno Slavy Pantuchina se letos končí. Dalsí družstvo - složeno z nejtěklyších vyrobí na K-2 pokud se sedoleh něží. To se nedarí. Simferopol: chystáme se na výlet na technickou stanici Pepe ještě m', skočil na ozáření - casorane přesypacími hodinami a toh už.

POHLED NA KRAZOVÉ
HŘEBENY 32484

A MONUTNE
SKRAPY

I NPA "KOS" ABCHASKÝCH PASTEURŮ

L. ŠROMOVÁ
PSYCHOLOŽKA

16.8

Zatímco na Bzybu zuřil liják a všechny zahnal do stanu u Simferopolu vyrozdí plně s kozou aby nás zavolal na řeky kanor. Obec pořádáme v přírodní pod Aj-Petri - ještě ne netušíme co nás čeká. 17.8.20.0. Včera jsme se vydali ke kanonu do najednou opětovně zachráněného a pak bylo ticho. "Je pomí" řekl Děšo a bylo. Sjeli jsme se kopce a sháněli někoho - kdo nás odvážne do kampu Orli hnízdo. Nasel se jediný štítový sgarzem a tak jsme na Orli hnízdo. A taky se lamy ihned uhnádajíme. Za chvíli vše ovládáme i kruh kamnice sedla nepronikelně zatíhl. A vše pak zakončujeme na pokoji.

17.8

NOrli hnízdo: musíme sehnat opět nejkrásnější halou. Jeden náklad dálk souhlasil - a tak se opět vezeme. Jenkousek. U cesty do Simferopolu nás odstavuje a stárejte se. Pastaralá se milice. Machodim! Zastavili nás a když nam poslali další náklad dálku tentokrát cestu. Ta nás opustí před simferopolem. Neopustí nás vše milice - vezmou je další auto a ten se opět nesmí. Na této s pilotem i na terenou. A tak jsme opět na rampě stadionu Dinama - sedly addi-lu milice. Když Děšo otevřel převodovku a začaly se kolou peta, subky, kalidky - naprostky horlivé sice někdy ještě spatříme Bohumík. Na Bzybu se zatím káli! Lana v k2 - kdežto se teď jmenuje Bohumínska, stany - no vše. Expedice končí!

18.8

2. Bzybu sestupuje expedice opět do idolu - Lumír, Daňek. Gena a genia sli vyzvednout Lazu - askoněli všecky učáče. (libeňko to gruzínského mohu - a nás eraného la vorovice).

My v Simferopolu se vráme na výrobku mapy "Bohumínské" zatím do téra se nám pořídí do prázna.

19.8

Dnes odjíždí expedice do Nového Afenu a osm nastal odpovídající den. Tak jsme zjistili nejlépe se odpovídalo v baru. Grupa v Simferopolu si opět koupla dva dorky a prokima' jedinou naplní - opravit auto.

20.8

V Afonu se nám zdejšakem a vlečkami dali zajistit vstup do Novoafonské jeskyně. Tzde vlečkem i prohlídka mohutných soš je moc pekáč. No ještě když bylo zdejšku's objevitkem jeskyně Givim. Zdejší prohlídka jelo vimelechých díl sekoncův a baru byla velmi cenná.

A co v Simferopolu? Obec - oprava auta - mapa - vedeče.

21.8.

Opět v Afonu nastal volný den - stejně tak v Simferopolu, očekávají jak depadne intenzitou klopota snaha o výrobu nové převozovky

22.8

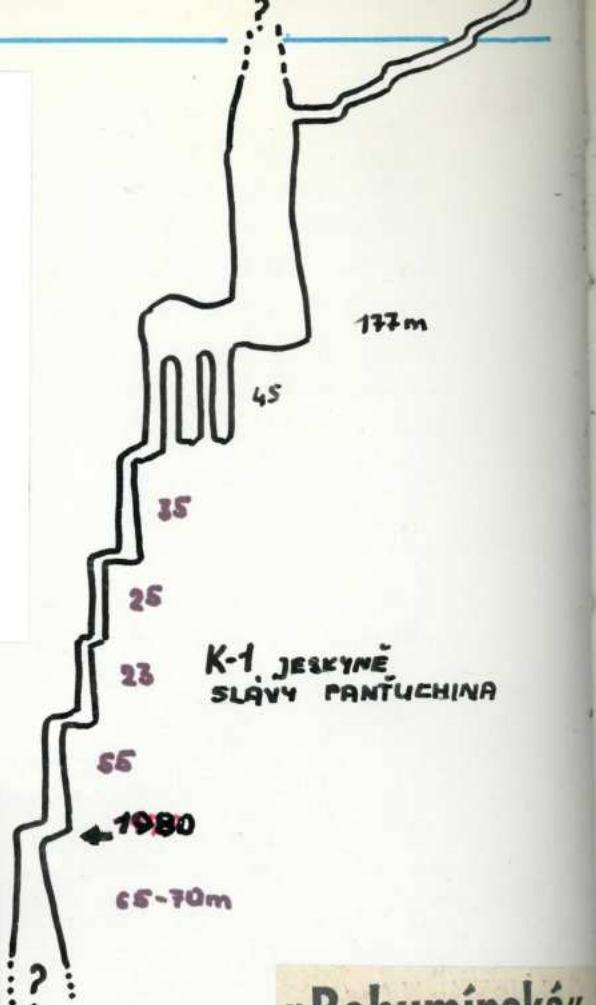
Záclona' cesta zpátky - toto pro Daz. Lumír, Lyuba a Čelo si usmyšelci se nemusou jet do Simferopolu a vyrazili směrem na Tbilisi. Gena s ostatními i Daňkem vyrazili pro zimu na letiště. A my je jít očekávome v Simferopolu. Už víme, že se převidovka nedarilo a zena's eka' pékná fukta.

OBYEV EXPEDICE - HROTY AČCHEJSKÝCH LOVCI
NA OBĚTIŠTĚ

DEŽO U PLNE UČEBROVÍ
JDE NA LOV

K-1 JESKYNĚ
SLAVY PANTUCHINA

»Bohumínská«

V pátek 29. srpna se vrátila do vlasti úspěšná výprava výzkumné sovětsko-československé speleologické expedice „KAVKAZ 80“, tvořená členy ZO ČSS 7-01 ORCUS, která po celý měsíc prováděla rozsáhlé výzkumné práce v oblasti vysokohorského krasu západního Kavkazu.

Výsledkem expedice, kterou tvořilo čtyřicet speleologů z celého Sovětského svazu a sedm našich speleologů, je zmárování krasových jevů centrální části Bzybského hřbetu a objevy více než dvacet nových jeskynních systémů, jejich podrobný průzkum, topografické a fotodokumentační zpracování. Hlavním úspěchem je objev druhé nejhlubší propasti Kavkazu „K-11“, ve které se podařilo proniknout do hloubky 400 metrů, a propasti Bohumínská. V obou budou výzkumy pokračovat i v příštím roce.

Kromě těchto speleologických úspěchů přivezla výprava bohemínských speleologů také bohaté sběry drobné kavkazské fauny, fotodokumentační materiály a cenné archeologické objevy.

Expedice byla první společnou akcí českých a sovětských speleologů a v současné době je již připravováno její další pokračování v příštím roce. (wag)

Z nitra Kavkazu

Bohumín (ae). — Z pouť dlouhé více než osm tisíc kilometrů se v sobotu vrátila skupina mladých speleologů z Železáren a drátoven Bohumín, která se zúčastnila čs.-sovětské expedice Kavkaz 80. Cílem společné výpravy byl průzkum nejrozsáhlejší krasové oblasti Bzybského hřbetu, západní části velehor. Našim a sovětským speleologům se mj. podařilo objevit jednu jeskyni prozatím prozkoumanou do hloubky 400 metrů, druhou pojmenovanou Bohumínskou do 100 metrů pod povrchem a dalších tucet lokalit. Naše sedmičlenná výprava se také podílela na objevu starobylého sídliště horských lovčů a rovněž se zabývala podrobným průzkumem podzemní a povrchové flóry Kavkazu.

ČESTMÍR KUPKA

- 23.8.** Zatímco Gaz projíždí křížový přístav přistávající Simferopolu letadlo a přiváží celou vypravu. Vítame se a Raich už přimotouší vše pod auto. A tak nuknud děláme sanci. Škoda to potřebuje. Večer venujeme celému projížďku.
- 24.8.** Gaz potraňuje stále dál přes Nal'čik na Rostov. My z Simferopolu z kažšího jezdí nanáši rozeklanou převodovku. Samozřejmě bez třetí rychlosti. A opět známý enak. Převodovka je opět nahusy. A aby všechno problémům nebyl konec přinesl si Raich "průjem" a řešení chytí vlka. Dnes jsme tedy poslední nedráždali se už sebe loučíme.
- 25.8.** Loučíme se smařinkou Kolje - kde jsme celou dobu nevražili. Loučíme se s Genou. Sdělou a řešíme se rozcházet s nimi a nás. Ahoj? Ahoj seze na karkare - otyři a vás se vracíme. A toh druhu nemocí - Raich a Pepa a dvouadvacetí Děčí a Cici usedáme do vozu. Na krymu kuste příš. Je nám smutno. Ahoj přáteli.
- Ale kdyžme jíž na cestě směr Charkov. Chátráme jíž celou noc - Jenže. Prátko! Gajík nás opět varovali: "Vnoci nato a deťukat" a postavili nás poctivou post. Děčí a Raich si lekli pod stromem, kde je sice chránili otrávenou psi, pěšákův si je s patníky.
- 26.8.** Dnes opět příš! My z Raichem se loučíme krymským kosačkem. Sem tam si lízne i Cici. Jenže si někdo naše Škoda a těžnoum to ovládá. V Charkově si slomila polohou. A my jsme v konci. Pepa a Cici zházejí Lumíra a Gasem - neb to je město, kde se naše vozy měly setkat. Máme sice Lumíra - ale sase někam odňali dvouisetrojku. A tak se vydáváme po jejich stopách. Stojí bezmocná v servisu. No něj domu ji dostaneme. A záčala dvoutisíc kilometrová cesta na laně - myslím, že to byl a je světový rekord.
- Ale i to nemá tak lehké. Převodovka Gazu visí na posledním řádku. Jsme v servisu - no snad tu tři řádky M-12 budou mit. A tak jdeme za řefem. "Jistě - minutovku". Čekáme hodinu - ne. Ideme za mistrem: "Potřebujeme řádky M-12" "Jistě - minutovku". Čekáme další hodinu - ne, a vrháme se na autoservis. Konečně nejakej rabočej se nás ujíma a my mužeme vystoupit. Gaz a za ním Škoda. Směr Kyjev.
- 27.8.** Projíždime celou Ukrajinou a Gaz se říčí slovem. Opět jede me celou noc - Kyjev - Žitomir - Louny - Lovosice. Tam přijíždime opět nocí a řidič padaje vlnarov. Předvídáme kdežti na náměstí. Dáno nás budi dva okolo duk. Kdežto by koupl kolo co. A tak rádeji bereme směr Karpaty. Jenže... opět praskají řádky upřevodovky Gazu - a novou nás zachraňuje milice. Vydoujeme do oprávněnského dvoudružstva kolobezu. Tam nás sice přehrapuje čestina mečlamkou ale práci udělali (teda klarově my rychle).
- Touž je kousek od hranic. Pohramičky opět opětají zajímalou známkou auta Gaz nás do výjevům a tak, že nás za další den v Bohumíse

Ahoj

Petr

"TAKOO VÁM ZAS NECHUTNA"....

KDY BYCH TO BYLA VĚDĚLA
TAK BYCH SĚM NECHODILA...

"TAK PROČ JASE NEJEDES!..."

ZÁKLADNÍ TÁBOR

Není tomu tak dávno, co hřebeny Kavkazu upoutaly pozornost speleologů. Vysoké, rozsáhlé okraje hřebeny jsou totiž tvořeny mocnými vápencovými vrstvami, ve kterých po tisíciletí vytvářela voda mohutné podzemní systémy, které dosud čekají na své objevitele. Jednou z významných speleologických výprav na Kavkaz byla první sovětsko-československá expedice KAVKAZ 80, organizovaná oblastní speleologickou sekcí v Simferopolu spolu se základní organizací České speleologické společnosti ORCUS při ŽD Bohumín.

NA BYBSKÝ HŘEBEN

Tři dny malý mikrobus Škoda 1203 a terénní gaz ukrajovaly nekonečné kilometry rovin Ukrajiny, než dorazily do místa soustředění celé výpravy, malé vesnice Bzybu. Sem, pod hřebeny západního Kavkazu, se sjelo více než třicet speleologů ze Simferopolu, Jalty, Feodosije, Lvova i uralštího Permu, které doplnilo sedm členů čs. výpravy. Vítáme se se starými přáteli z loňských setkání v Krymském krasu.

S auty jsme zaparkovali na zahrádě jednoho z ochotníků a pohostinných Abcházců a současně s ostatní výpravou během dvou dnů vystupujeme i s částí nákladu prudce stoupajícím skalnatým terénem na vrchol východní části Bzybského hřebene. Vynést více než čtyři tuny materiálu na vrchol hřebenu by znamenalo pro výpravu několika dnů ztrátu, a proto podstatná část výstroje byla přepravena vrtulníkem.

PRVNÍ VÝZKUMY

Je čtvrtek ráno 31. července a do terénu vyráží pět výzkumných skupin. Krosny se opět naplnily stovkami metrů lan, karabinami, svítidly. Cílem naší skupiny je lokalita K-2, jejíž vchod byl objeven při loňských povrchových pracích. Našim úkolem je podrobné prozkoumat celou jeskyni, uskutečnit mapovací a dokumentační práce. Vchod je ukryt pod jedním z vrcholů, asi pět kilometrů od tábora. Je to vlastně jen úzká spára mezi balvany, kterou ještě protahujeme brašnu s fotopřístroji. Jako první míří v podzemí tříčlenná průzkumná skupina, jejímž úkolem je zjistit průběh lokality a provést návěsku lan. Po ní sestupuje druhá skupina, která se ihned venuje podrobné mapové dokumentaci, měření mikroklimatu a také zdolávání některé těžko dostupné komíny. Uběhlo již dvanáct hodin a ze zdola přichází zpráva, že útočná skupina je

Na pokraji prastarého bukového lesa, snad dvě stě metrů pod okrajem hřebenu, rozbití expedice svůj základní tábor. Tady v terénní úžlabině mezi rozeklanými skalisky vytéká slabý pramínek vody. Stává se pro nás na celý měsíc životodárným zdrojem a stačí ještě jako každé léto napájet i stáda koz a skotu, vyháněná sem abcházsími pastevci. V jeho okolí vyrůstá barevné stanové městečko, polní jídelna, kuchyně a sklad potravin. Vše pro zahájení vlastních výzkumných prací je připraveno. Expedice je rozdělena do několika pracovních skupin a v tábore vládne čilý ruch připrav.

"Bohumínská" na Kavkaze

Na počátku léta vyjeli, na samém jeho sklonku se vrátili, a teprve v prvních chladných dnech nastupující zimy měli čas k povídání. Výprava mladých speleologů ze ZO České speleologické organizace a ZO SSM ORCUS Bohumín, označená "Kavkaz 80", byla první sovětsko-československou speleologickou expedici,

která po celý měsíc pracovala v neprobádaných rajonech Bzybského hřbetu v západním Kavkaze. Bzybský hřbet je několik desítek kilometrů dlouhý krasový

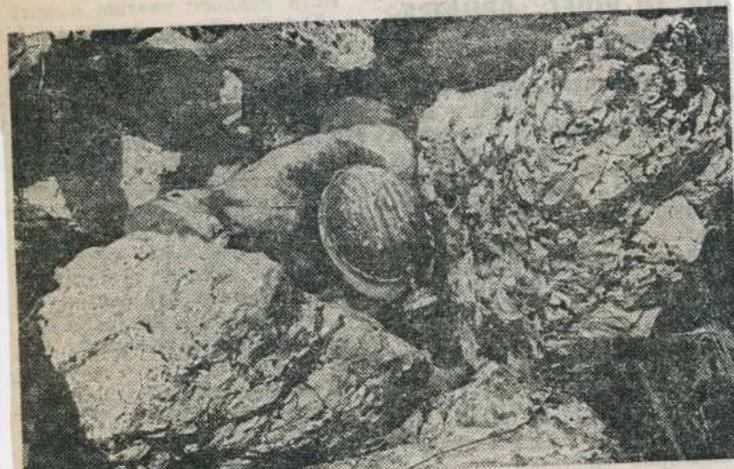
Družstvo, které zdokumentovalo a prozkoumalo Bohuminskou propast

Foto: autor

hřeben, který vychází z nitra západního Kavkazu a táhne se podél pobřeží Černého moře. V loňském roce se v jednom z rajónů hřebenu podařilo dosáhnout v propasti Sněžná hloubky 1220 metrů, což ji řadí na třetí místo na světě. Sovětskí speleologové zde pořádají každoročně expedice. Letos pozvali 40 speleologů ze Simferopolu, Sevastopolu, Feodosije, Lvova a Permu; bylo přizváno i sedm bohuminských speleologů.

Výzkumy se soustředily na oblast pod vrcholem Abac, kde byl také založen základní tábor. Několik družstev, dobře vybavených alpinistickými, měřicími i dalšími pomůckami, každý den pronikalo do nově objevených lokalit, kde prováděli podrobné mapovaci a výzkumné práce. Výsledkem výpravy je objevení více jak deseti nových jeskyní a propasti, jejich dokumentace i povrchová mapa oblasti. Sovětsko-československá družstva objevila i druhou nejhlubší propast Kavkazu, kde pronikla do čtyřsetmetrové hloubky. Tam je před další obrovskou studnou zastavil nedostatek lan i času. Bohuminským speleologům se také podařilo podrobne prozkoumat a zdokumentovat propast "K2" nazvanou "Bohuminská", kde výzkumy budou pokračovat i v příštím roce.

Nečekaným výsledkem expedice je i objevení velkého archeologického naleziště ve výšce 2500 metrů, obsahujícího několik set železných hrotů, šípů, střel a šíp

Do Bohuminské jeskyně se bylo třeba opravdu pro táhnout.
FOTO AUTOR

TAKO NÁS PSAL STRANICKÝ TIŠE
RUDE PRÁVO

Do nitra Kavkazu

Celkový pohled na členitý reliéf Bzybského hřebenu.

v hloubce 120 metrů a její další postup zastavuje úzká neprůlezna puklina, za níž se otevírají volné prostory. Pro dnešek zde výzkum končí. Spěcháme do tábora, abychom stihli pravidelný kontrolní čas našeho družstva, kdy podáváme zprávu o dosaženém výsledku výzkumu.

NOVÉ OBJEVY

V tábore je již živo. Jedně ze sovětských skupin se podařilo v lokalitě K-1 narazit po zdolání horizontálních chodeb na mohutnou stometrovou propast vedoucí do dalších systémů a nyní se připravuje podpůrná skupina, která v noci dopraví další materiál do hlubin systému K-1. Příští den ráno, kdy v propastiach K-1 pracují ještě obě sovětské skupiny, vyrážíme znovu ke vchodu do jeskyně K-2, později nazývané našimi sovětskými přáteli Bohumínská. Máme za úkol vysekat otvory pro nálože a pokusit se rozšířit neprůleznu ūzinu. Zatímco první tříčlenná skupina opět sestupuje ke dnu, sestavujeme povrchovou mapu okolí a seznámujeme se s Bzybským hřbetem.

Je to nejrozsáhlejší krasový hřeben Kavkazu, který se táhne podél černomořského pobřeží. Jeho nejvyšší horou je Chimsa, existence jejího ledovce je dodnes vlastně záhadou. Bzybský hřeben leží totiž v přímořském

subtropickém pásmu, a přesto zde existuje více než tři kilometry dlouhý ledovec, který od Abcházců získal přízvisko »zlý«. V hustých mlhách, které se kolem vrcholku často vytvářejí, totiž zabloudí nejeden zkušený horal. Nás výzkumný tabor ležel v jihozápadní části hřbetu pod horou Abac. V době, kdy jsme zde pracovali, věděli jsme již o nových objevech v centrální části Bzybu, kde se v propasti Sněžná podařilo dosáhnout hloubky 1280 metrů, což je stav na třetí místo ve světě.

ÚTOK NA K-1

Dokončujeme mapu Bohumínské a vracíme se do základního tábora, kde se dovídáme o nových objevech v propasti K-1. Útočné družstvo překonalo hloubku 200 metrů a nyní vystupuje na povrch. Po krátké poradě je rozhodnuto, že příští den ráno sestoupí do podzemí družstvo nejzkušenějších speleologů, které zde založí podzemní tabor a bude pokračovat v dalších výzkumech.

Je sobota ráno a dáda Vasja ukládá do transportních vaků zásoby potravin i vody, svažky lan a dalšího speleologického materiálu. Postupně v úzkém otvoru K-1 mizí Vasja, Arkaša, Šura a vedoucí naší výpravy Josef. Nový útok na hlubiny byl zahájen. Skupina postupně zdolává složi-

tý horizontální systém a dostává se k ústí stometrové studny. Na speciálních sláňovacích kladkách sjiždějí zkušení speleologové na dno studny, kam také putují transportní vaky.

Na dně vstupají šachty se otevírají další mohutné jíny studny. Je nutno připravit další sestup. Ale Kavkaz nechce svá tajemství vydat lehce. Ve vstupní šachtě se uvolníuje kámen a sráží mě mezi balvany na dně. Bezvládná levá ruka a ochromené rameno vyžadují okamžitou záchranou akci. Výzkum v K-1 je opět přerušen. Po zásahu záchranné skupiny a prvním ošetřením lékařkou výpravy jsou transportován do nemocnice a pro výpravu nastává nucený den odpočinku.

Je pondělí, třetí týden expedice. Do propasti K-1 sestupuje čerstvé družstvo s odhodláním proniknout co nejníže. V podzemí se dříží založit tabor a hlas v telefonu se ozývá ze stále větší hloubky. Ve čtvrtek ráno 14. srpna služba u telefonu vzuřeně zapisuje hlášení z podzemí: »Dosáhli jsme hloubky asi 400 metrů. Před námi je další mohutná propast. Docházejí laaa. Vracíme se do podzemního tábora. Nahoře je veselo. Víme, že jsme objevili zatím druhou nejhlubší propast Kavkazu, a to jsme se ještě nedostali na její dno.«

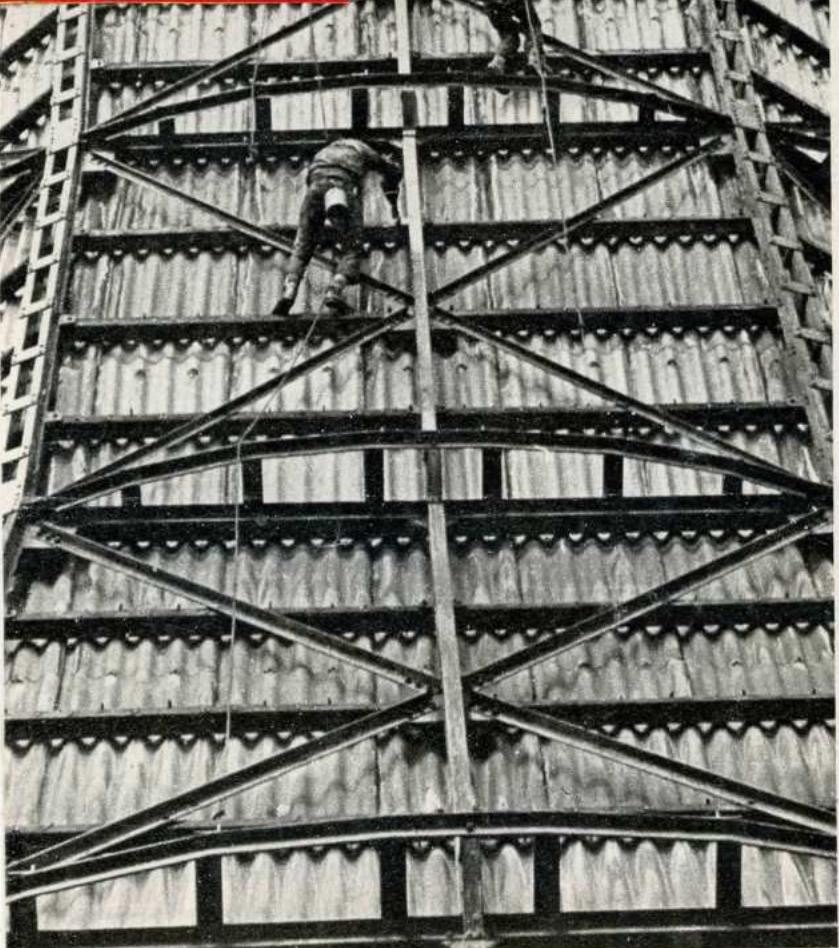
Nadchází poslední den pobytu na Bzybském hřebenu. Balíme stany, stáčíme lana a celá výprava se opět vydává na dvoudenní sestup do údolí řeky Bzybu. V Novém Afonu u Černého moře se loučíme se svými přáteli. Snad se nám v příštím roce podaří dokončit to, co jsme letos začali.

JOSEF WAGNER

3,50 Kčs

SVĚT V OBRAZECH

z Bohumína

AKCE NETOPÝR / Na celém území Evropy se posledních deset let prováděl pečlivý průzkum zimovišť netopýrů. Proč? Netopýr je totiž jedním z nejprůsnějších strážců čistého vzduchu a jakékoli poruchy čistého stavu životního prostředí se okamžitě odrazí na jeho populaci. Protože je současně prakticky jediným živočichem regulujícím stav nočního hmyzu, je v zájmu zoologů, aby netopýr nevymíral a nemizel z naší fauny. Doktor Rumler z olomouckého Vlastivědného ústavu kdysi vyžval členy bohuminského klubu ORCUS ke spolupráci a ochotné zaškolil 13 lidí k průzkumu netopýřích zimovišť. Šlo to zpočátku obtížně. Jen odborník totiž rozzná jeden druh netopýra od druhého. Kluci sice věděli, že nejběžnějším beskydským druhem je vrápenec malý, někde je to zase netopýr velký c vousatý, v Oderských vrších spíše netopýr černý, ale nezřídka musely průzkumné skupiny vynést odebrané vzorky a dok-

tor Rumler na místě zjišťoval, o jaký druh přesně jde. Šest let práce však pilovalo poznání a vyspělost — a dnes „orkusáci“ bezpečně poznají všechny druhy, vyskytující se v ekologickém pásmu severní Moravy. Pokud musí odebrat vzorky, je to v případě, kdy ani rutinovani odborníci přesně neurčí druh a kdy musí přijít ke slovu preparace netopýry lebky... Chcete-li slyšet odpověď na otázku, jak je to se stavem netopýrů u nás, musíme vás odkázat na zoology, kteří zatím všechna zjištění zpracovávají. Celkově u nás jeskynních netopýrů ubývá, protože v onech „živých“ šachtách a štolách nemají klid a do těch opuštěných, stejně jako do jeskyní, se u nás v posledních letech dle čím dál více lidí. Jeskynářství jako symbol dobrodružství v neznámém podzemí stouplo v oblibě a některí lidé nevstupují do podzemí jen v roli ochránců; rozdělávají tu ohně, kouří cigarety, dobývají mine-

VLEVO: V rámci činnosti hospodářského zařízení České speleologické společnosti mohou kluci převzít i náročné zakázky v natírání ocelových konstrukcí.

rály a vůbec nešetří hlukem. To všechno netopýry ruší a vyhání. Bohumínský ORCUS si vzlal na starost devět lokalit v pomyslném kruhu o průměru 250 km a taktak stačil tuto oblast v pravidelných průzkumech obsáhnout. Pokud jste někde při zimním lyžování spatřili partu kluků, kteří vylezali, promočení a zablácení, z jeskynního otvoru čtyřicet krát čtyřicet centimetrů, nebyli jste svědky žádné mimořádné události v životě kolektivu, který si do svého názvu vypůjčil z římské mytologie jméno vládce podsvětí.

BAJE I EXPEDICE / Ve službách státní ochrany přírody si toho bohumínskí speleologové naložili víc než jen starost o netopýry. Pustili se do celkového průzkumu fauny, flóry, geologie a geomorfologie karpatského flyše, tedy vnějšího okruhu západních Karpat. Hledali jeskyně, kopali přístupové cesty, mapovali podzemí. Někdy je vedly báje, jindy vyprávění pastevců o pokladech Ondrášových zbojníků, nejčastěji však zimní „mastné fleky“ s tajícím sněhem vlivem podzemního tepla. Mezi Pustevnami a Radhoštěm tak objevili tři jeskyně, na Kněžinci další dvě, ve spolupráci s polskými jeskynáři hned celou podzemní soustavu jeskyní na polské straně Beskyd.

I povrch severomoravských hor zná jejich kroky a jména. Organizují nůšády (při nich se hory a lesy osvobožují od plechovek, papírových kelímků, pneumatik i celých rezatých sporáků), v Černé zamezili protiprávní zavážku staré šachty suti (pozemek potom opoltili a střeží), spojili se se svazáky z rožnovské Tesly a s Horskou službou ke střežení a očistě přírody v Beskydech i Vsetínských vrších.

Kde je najdete, když se zrovna nešourají v severomoravském horském podzemí? Na Plešivecké nebo Silické planině, kde trénují, nebo v expedicích do Rumunska, Polska i třeba na planinách Čatyr Dak a Aj Petri v krymském krasu v SSSR. Na kontě jejich úspěchů je i Optimističeskaja, nejdéle jeskyně světa v sádrovci s chodbami v délce 146 km, teď Bzybský hřbet, kam vyrazili se speciálními speleoalpinistickými potřebami, měřicími a topografickými přístroji...

Pomáhají jim Železárný a drátovny Bohumín, jejich svazácká organizace a hlavně cídborné učiliště ŽDB, kde Josef Wagner, jinak předseda OV SSM, ORCUS, a další kluci z jeho čilého kolektivu působí jako mistři či instruktoři. V začátku letošního léta si tedy celý kolektiv přijel do Sušice přebrat Cenu Brontosaura. Patří jim; Pepík Wagnerovi, mistr učilištěm elektrobooru. Mirovi Reichenbachovi, zámečníku v údržbě válcovacích tratí VZKG, Mirkovi „Dezo“ Demienovi, co odešel do Brna studovat techniku, havířskému zkušenovi Péťovi Königovi, psycholožce ŽDB Liubě Šrmové, která s kolektivem provádí zajímavé psychologické výzkomy vlivu dlouhodobého pobytu v podzemí, ekonomce Jarce Ptákové a dalším klukům i děvčatům. Necht bůh Orcus bdí nad jejich bezpečností a netopýři z Beskyd vyprávějí o jejich užitečné zábarvě a práci.

Text JOSEF VELEK

Snímky JOSEF WAGNER a autor

VLEVO: Josef Wagner, předseda ZO SSM ORCUS a tahoun všech akcí.

DOLE: ORCUS přijel k průzkumu jeskyně Cyrilka na Pustevnách. Přítomnost „malého“ Petra Řezáka nechť vás neděsí, kolektiv pracuje s mladými uchazeči o speleologii s patřičnou zodpovědností. Nejdříve tvoří kroužek, až po dovršení 18 let věku mohou složit zkoušky a připravovat se k vedení akcí bez speciálního dozoru. Kluci se vesměs učí v odborném učilišti a učení jim o to rychleji a příjemněji ubíhá.

Životní prostředí má své mladé zastánce — nejlepší z nich letos získali svazáckou CENU BRONTOSAURA ČÚV SSM

... Také věříte, že netopýři čekají na zbloudilce, aby je napadali, zaplátili se jim do vlasů a sáli ze zátylků krev? — A okusili jste již k probuzení oddané lásky lektvar k rozdrcených netopýřích křídel a několika nočních bylin, lektvar, který s nedobytnou dívkou a lhotejným chlapcem učiní divy divoucí?

V Bohumíně, městě známých železáren a drátoven, žije a pracuje kolektiv chlapců a dívek s netopýrem ve svém znaku. Do moravského podzemí se za ním vydávají bez pověř a bázne. Pokud to nevíte, žije na zeměkouli asi 1800 druhů netopýrů, z nichž u nás pobývá či k nám zalétává přezimovat necelých 20 druhů. A patří k zásluhám bohuminského ORCUS, jinak základní organizace České speleologické společnosti, že toho o severomoravských netopýrech víme čím dál více... Ovšem pozor: nikoliv o netopýrech, ale pře-

devším o ORCUS vám chceme dnes trochu vyprávět.

DESETILETÍ PŘE DVEŘMI / Před devíti lety se při bohemínské hornické průmyslovce dalo dohromady pár vyznavačů speleologie, tedy jeskynářství. Pár let hledali svoji „parketu“, tedy oblast činnosti akcí, a protože pestrost svých akcí nešetřili, kolektiv rostl. Nejprve v „dresu“ SSM, později i České speleologické společnosti. Nedávno k tému dvema odznaků přibyl i třetí: malý brontosaurus jako symbol nejvýššího svazáckého ocenění na poli ochrany a tvorby životního prostředí. Cenu Brontosaura převzali Bohumínskí spolu s dalšími patnácti kolektivy a jednotlivci z různých míst ČSR z rukou předsedy ČÚV SSM Jaroslava Jenerála na setkání mládeže v Sušici... Začínali s jedním lanem a dvěma karabinami, které našli na skále. Jezdili na zemědělské brigády, odváželi

NAHORE: Celkem přes 1800 druhů netopýrů žije na zeměkouli a na našem území můžeme z těchto vzácných a ohrožených živočichů pozorovat a sledovat celou dvacetku druhů.

VLEVO: Odběr vzorků z hloubek podzemí — to je základ geologického a geomorfologického průzkumu Karpat.

ORCUS

železo z divokých polních a lesních skládek do sběren Kovošrotu a konta v jejich pokladně i vybavení rostlo. S dokonalým horolezeckým náčiním si potom troufl na náterý vysokých komínů a ocelových konstrukcí. Na čtyřicetimetrových komínových obrech strávila jejich parta nemálo hodin, ale stálo to za námahu. Postupně si pomohli k terénnímu vozidlu a k výzbroji, s níž se mohou pustit i do nejhlbějších propastí a nejzáludnějších podzemních labyrintů Evropy. A četli-li jste v letních týdnech zprávy o úspěších jejich společné čs.-sovětské expedice „Kavkaz 80“, v níž se zaměřili na podzemní a povrchové krasové jevy Bzybského hřebenu, vedoucího od černomořského pobřeží do centra Kavkazu, vězte, že do tamních sněžných propasti hlubokých přes tisíc metrů vedla dlouhá a trpělivá cesta a velká dřina. Vlastně jen netopýři z beskydských jeskyní jim mohou všechnu tu námahu dosvědčit.

MĚNÍME - BESKYDY - KAVKAZ

PO EXPEDICI ZNOVU DO FLYŠE
NEB Z HORKA DO LEDU

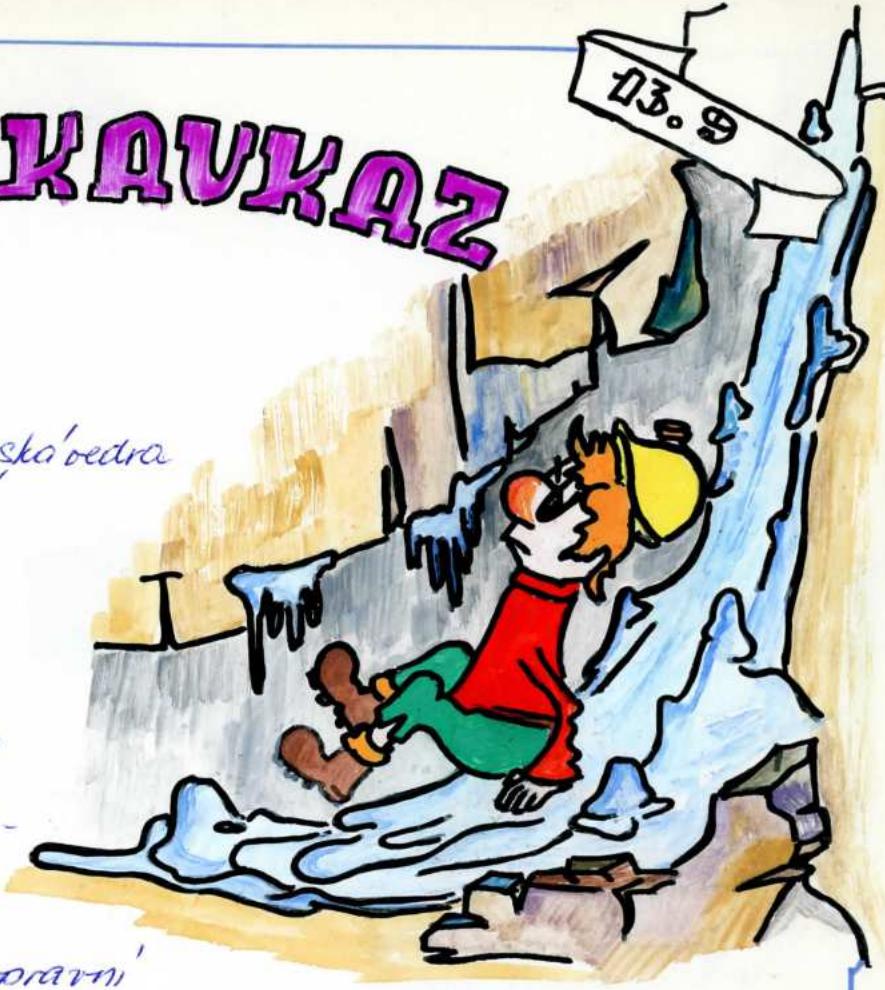
A tak stridíme kavkazská' vědra
za chlad Beskyd a také'
znovu potřebujeme zkusit
jak to vypadá' z naší
škodou 1203.

A takto Cici, Dežo, Čelo,
všichni tři hrašličci, Yarka,
a tro s ženou zkusili
a dojeli daleko - do Ostrava-
vy. Tam se jim opět
preordorka rozspala.

Tonic - mame i jise' dopravní'
prostředky, řekli jsme si ucedáme
do vlaku - směr Frýdek-Místek.

Tě Fryjlantě vystupuje Cici, tro s ženou, Petr a Jara aby
vyrazili směrem Ondrošovky. Nejdřív už silně užlo větral
minuli pes sovond a na hřebenu sukýnce je už ex-
kala práce. Udělal mapu ledové' jestříb, pronikl ohro-
zeníky o Ondrošovkách a naučil Ciciho fotit. Tět' ukolí
mácko - ale vše se podařilo zvládnout - a jak to zvládl
Cici sedemrime začas.

Pod stejným čestem vystupuje Dežo se svou grupou na Pus-
terny k můlem to tam nepoznárají! Nejen protože tu je
mlha jak mléko - ale vysílené stromy změnili okoli
Cyrilly docela a navíc ještě náležet za volil ochoch
kameny. Už jsme se boli že se tam domít nastekoval
melečid. Dásem brzy jsme opět poznali řeku hromě vody
a kletka tu nem' nikdo. Jen opět no's pořád sílenec.
Netopýři tu ještě nejsou a tak musíme sklidnou,
čestem zchlazenou hlavou opět zamířit domů.
a dofracit naší škodu - škoda, že zatím vše
fotíme jak se vozíme. Ale přijde casy...

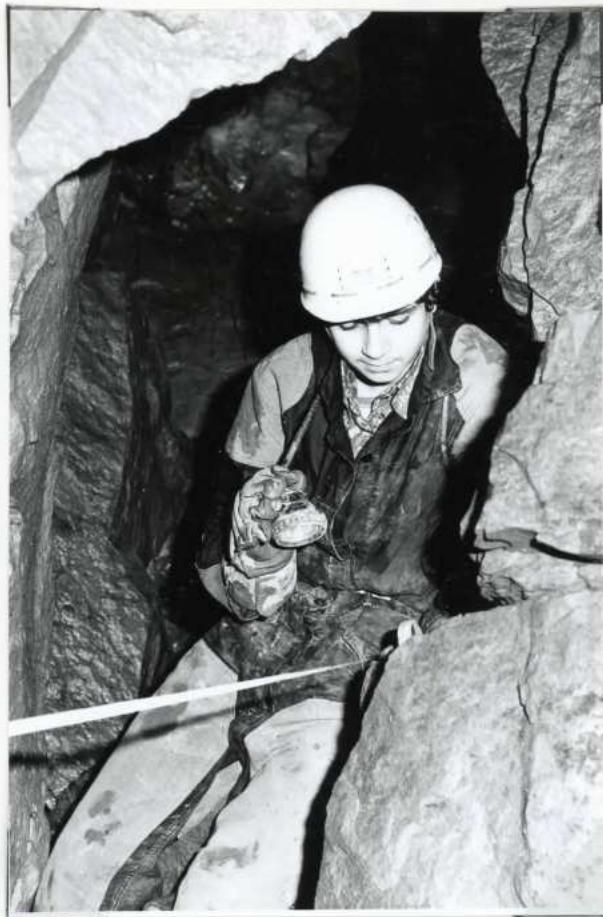

Ahoj tý

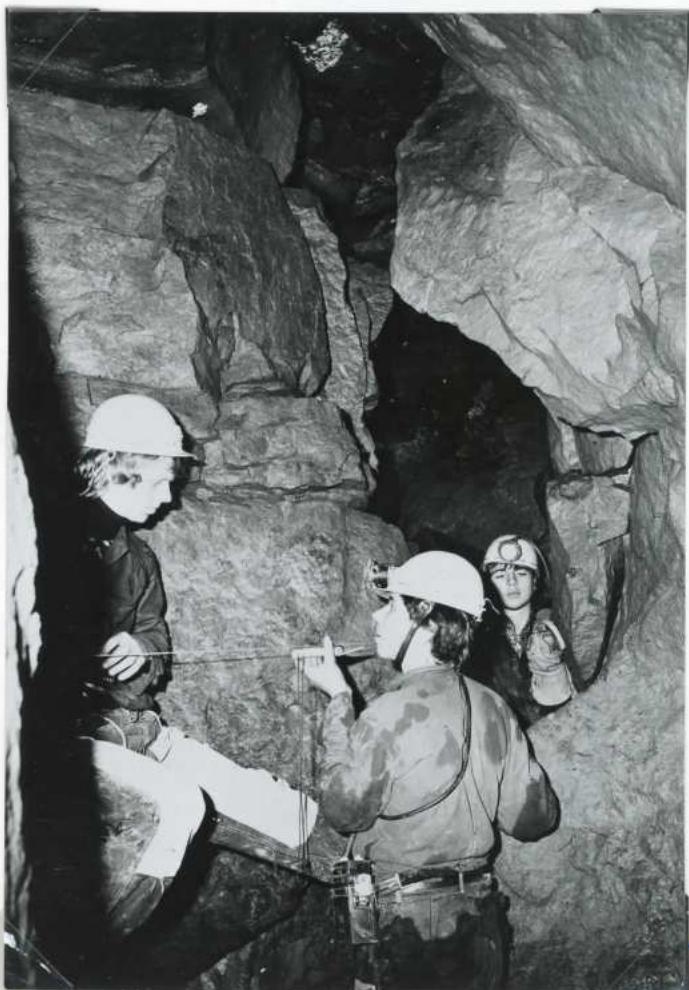

"RÝČKLE - TÁHNE MI NA NOHY..."

Z TEJ LEDOVÉ DIRY

"HLÁŠÍM Průměr 23 cm 12 mm"

UČTESE MLADI'

UČTE....

NA EUROPSKÝ KONGRES DO SOFIE

ZA SPELEOLOGY EVROPY NAPŘÍČ BALKÁNEM

KNEHYNÁ HILL
PSEUDOKARST

NA KONEC MĚSÍCE ZÁŘÍ BYL SVOLÁN
DO SOFIE 1. EUROPSKÁ SPELEOLOGICKÁ REGIO-
NÁLNÍ KONFERENCE - A TAM JSME
CHYBĚT NEMOHLI.

A tak v pátek odpoledne nasedejí do našeho reprezentačního kaváren Peps, Ljuba, Česta a Irena. a samozřejmě kuse bagáže. Dnes trochu pediment - stany, spacáků a batohy doplňují latky a smokingy. Jenže už v nezvoleném jsme zaplakali nad autem - odslo nabíjení ale dobrí lidé v autodrážni nám pomohli a tak jde domů směr Hungary. Celnic o nás moc zajímat nebyli a tak uvažujeme na skvělé maďarské silnice aty nás rano vydají na rumunské hranice a rumunské cestovky nesají malo mezi jinými ženy mame zbraně. Bohužel jsme je museli sklamat kromě příborů nemáme nic. A opět jde domů - Arad, Terezvar, Calafat - hranice do BZR. Neplatíme se na vše a putujeme přes Dunaj na druhém břehu rozbíjíme břeh pro dnešní noc. Máme naštěstí - můžeme si to vyměnit.

Neděle - v plném tempu přejedeme hory a vjedeme do Sofie, samozřejmě Česta mápe nakolené naši karabičky k místu kongresové budovy. Tak když už jsme zjistili, že sde stojí proviz. Někdo tot musí začít říkání si, a zaregistrovat všechny hledet nás „hotel“? Tak jsme zjistili něco tolik lehké. Najít bude 83 na studentských kolejích neuvedli ani místní policajti, kteří tu bylo masy návštěv sde běžely další kongresy. A těch nás tam nakonec dorazila nemístní černoch.

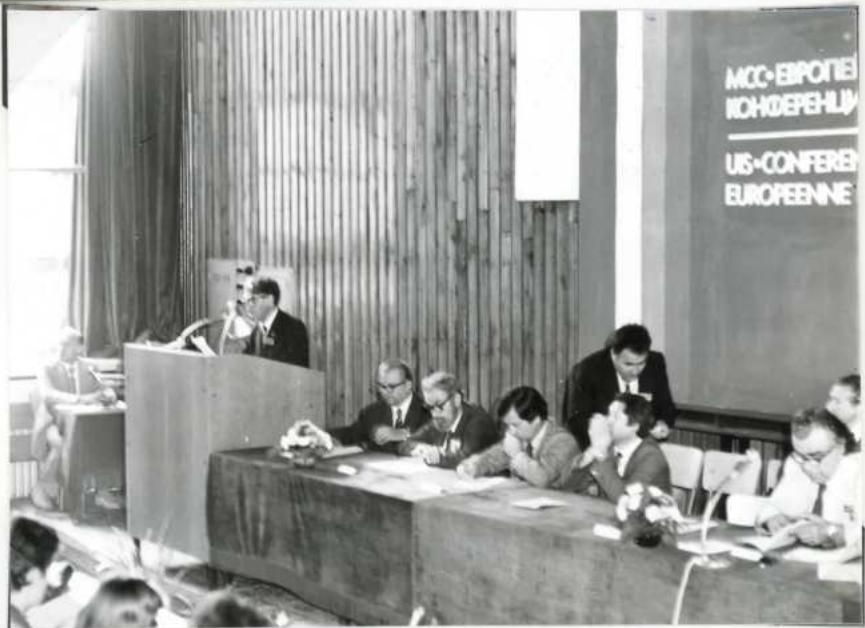
Ubytovat se postupně sledujeme jak se sem sjíždějí další a další speleologové ze celé Evropy.

V pondělí ráno konference začíná sva' jednáním. I tu nechybíme a všechno registruje Mira na film. Odpoledne začínají pracovat první sekce a my opět v nich. A to je klavík naše naplněný až do střechy. Druhem nás je instrum' den nastol všechny - to když Pepe přednost

NAŠE Š-1203 SE NEJRADĚJI
VOZÍ ... NYNÍ PŘEZ DUNAY

A KONGRES JE
ZAHÁJEN....

TAK BUDĚŠ STÁT ČINE!

NÁVštĚVA NESEBARU...

šel nás referát o vniku a vývoji pseudokra-
su Bestydy a proti okráskám její obhájil.
A tak nasloucháme přednáškám vedených
evropských jazycích, sledujeme filmy i praktické ukázky.

A následný program je samozřejmě
zahrnuje i do neoficiálních konverzí i na
rokojích kde mezi díky se zde
europu am mikou nevadí být v mluv-
itolský, polský či německy. Samozřejmě
jsou tu i kamarádi našich přátel z Simfero-
poli a tohoto srazu jsme am na ně.

Dnesek - jeden erkursí. My si běž jenom děláme. Směrem k
pláži - Lakatnik. Auto vyděl do cestovního ohne
a první zastávka je samozřejmě oprava brzd. Vlak pak
nás zastavuje až před jistým Lešemikou. Její prohlídka
nám nestáčí a to bereme směr na hřibec Lakatniku.
Je jsme to nemili dělat poznáváme až na rozhraní lesů
cestě jenž se občas měnila v tankodrom. No - přejdijme to.
Ještě se staráme u velké výrůbce a vchodu do Temnej dudy
a us opět míříme opět do Sofie - na záplacenou včetně.

Pátek - opět pokračují jednodní naplno. stejně jako v sobotu.
Konference volno nezna. Tres předposlední den jednodní zveřejně
k nám na vložku i sovětské přáteli ze Simferopolu. Kromě
dárku a vlajek nadějme pro ně i dárky z karakaz.

Neděle se stola dnem loučem. Odvodom do plna naše kro-
kařské vložky které ihned mizí vlastní a loučíme se
všemi starými i novými přáteli.

Sedmá do naší škody a my rázem ještě načítice co nemusí
opět auto prodeje, směrem k Burgas. Naši pojízdíme napříč
Bulharskem a k spanku ulehčíme uprostřed rajčatového lo-
nu, když vložku vidíme ráno přísečských trojníků.

Danní kvůli a opět bereme směr Burgas - Tarni. Tady
se trochu zastavujeme. Prvně na poloostrově Nesebar - místě
kde město mísí se pak u Mrtvých kamennů - jidně a
ránit Bulharského přímoří. Pak již docí do Rumunsku. To zde jsme v Rumunsku jsme pocházejí lekce na patle
cest. Ty tu shod am nebyly - místo bylo betonová roleta.

Chudák Škoda, nikali jsme si, asi nejdřívže žemome
pravdu jsme zjistili v horách za Bělehrad. Tokdyž nám
večer praskla polosu. A toh ještě když se vracíme
voli a upoutali pozornost mládež která seděla v slnku
poctu. Větráku polosu vyměňujeme a jedeme dál... Ostatně pouze
nad Cluj. Tady nám blokla převodovka. Další den opravujeme
opět jedeme dál. Za Cluj. Tady nám praskla ložisko spojky.
opravujeme - a opět dál do Budapešti. Pohledíme si město
i obchody a nanečer opět s velkým prskáním a skřipotem
vyrážíme - až do Bohumína.

Atmaj Pejd

A TO JE ZKAMENELÝ LES
U BURGASU

... A RAICHI S ČESTOU VNĚH

I NEJVĚTŠÍ SILÁKY

ZLIKVIDUJÍ PRUSÍKY

- NEB JAK MLADI CVIČILI AMY BYLI OPĚT ZA NETOPÝRY

IB-19.1D

Tož s příchodem podzimní sezonu jakovřdy nás opět čekají desítky kontrol a ta první v Odrách je tu.

Nebyla to ovšem lecjáka kontroly. Pro mladé to byl křest ohněm - neboli praktické zkoušky.

A tak vyjedeme naší Š-1203 a vni' Raich, Ljuba, Pepe, trpaslíci (všichni dýři) Radim, Jirka, Petr, a Jura

Cici a Kr. poli nás doplnuje Věnca se svým žigulem.

A tak postupně kontrolujeme, měříme i fotíme doly Wood Boys, Kružberk a končíme v Čermné. Tunc's čeká trochu dělsí ahae, která provedením ohňokontrol nekončí. Pro mladé spis začíná. A tak kmitají z "propasti" nahoru dolů konajice praktické zkoušky pod přísným okem komisaře Raicha. No pravda se tři už jinam zmísel úsměv, ale snahu mají. Harno - kardinál chce nahoru.

Včer sice odepřeli Cici ale my sedáme k ohni. Zm' kytara i nase mušle' klasy a když nás to prestane' bavit zkoušíme Ljubu zda myslí? Zjistíjme - že to tak lehce asi nezjistíme obasující mladí nás novýstan - sápiť a my otrelejší lehko me podsmrký.

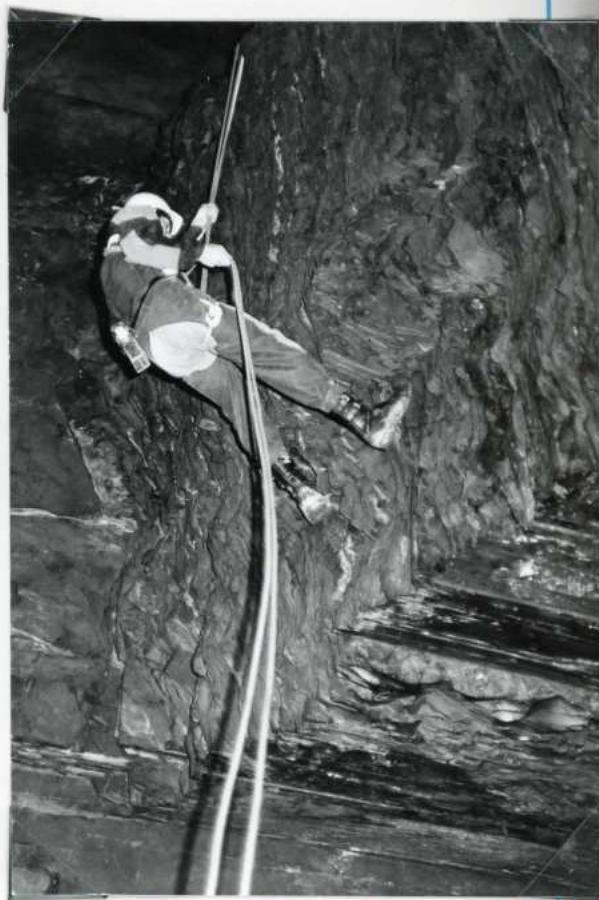
Dáno se trpaslíci vydovájet do tanečních (netrpasličích) amž ř Š-1203 opět do terénu. Likol- najít nové doly. Směr - Jakartovice. Cestou kontrolujeme několik povrchových lomů a třebaže jsou velké nás neušpohojují. Končně velké Jakartovické doly a knarem nadseňtu zbyla i jedna stola. Ihned dom' mka'me. Dokonce i Ljuba se aktroně zapojuje do exploracích prací a sám se dolezdá i jeden z kominů. Poanda trochu přitom namokla, právice sejeto pot. ale my víme sve'. Strach umí neroztrhat jen nohy. A lejnak to bylo skvělé!

Vše. I obed v starém myšku", kde nem nedali kilo placet. Ahoj Jošt

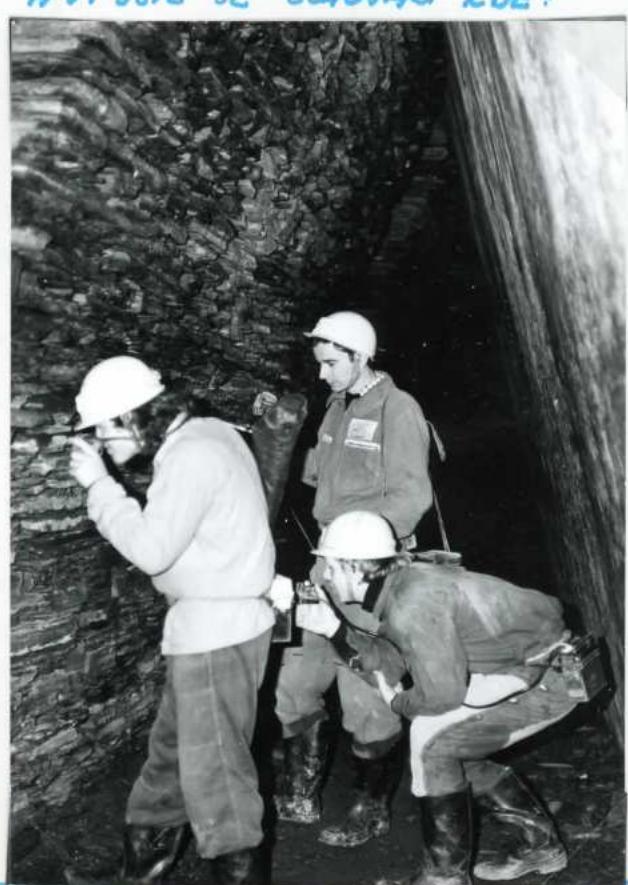
NEJDŘÍVE STAVÍME ŠAPITO ...

A PAK UŽ VZHLÍDNU DOLŮ

DOLŮ - NO TO JDE ...

A VY JSTE SE SCHOVÁLI KDE?

A UŽ ZASE POD BESKYDAMI

1-2. II

A to tedy znamená že je lezima.
a pro nás chybáckoly a další
práce našem pseudokrasci.
Sobota ráno začíná pro Děda
Čička, Pepu, Ivušku, Radima
a Yuru aktivně. Udeřily
mravy a to pravdu znamená
roztažení do výsledkovky.
Tímto vykonanou našetrable
nekončí - začínají! Vozovka
je jako sklínka. Snad to bylo
tím, snad protože koleny
naše se mohly cítit v různých
pořech v příkopu, vstromu, na stromě

Dědo přispěšobil rychlosť a dojeli jsme celí na Pustevny kete
už včádnu proměně. Rychle do našeho chatku, ferráčky
na sebe a uskáknu do hlubin.

Na čertáčk vynáší Cici strpasliky, kompasem a posmán a do
kruhy s fotografováním našabytek. Už edalky vidíme že
se vši u ochochu tečeli. No jde zase horolezecké vydání
do děr, jen trochu udeřily mravy. Stakovou fa Čemulungmu
neobudou. Trochu je pochášejte a už miříme v podzemí.
Práce je mnoho.

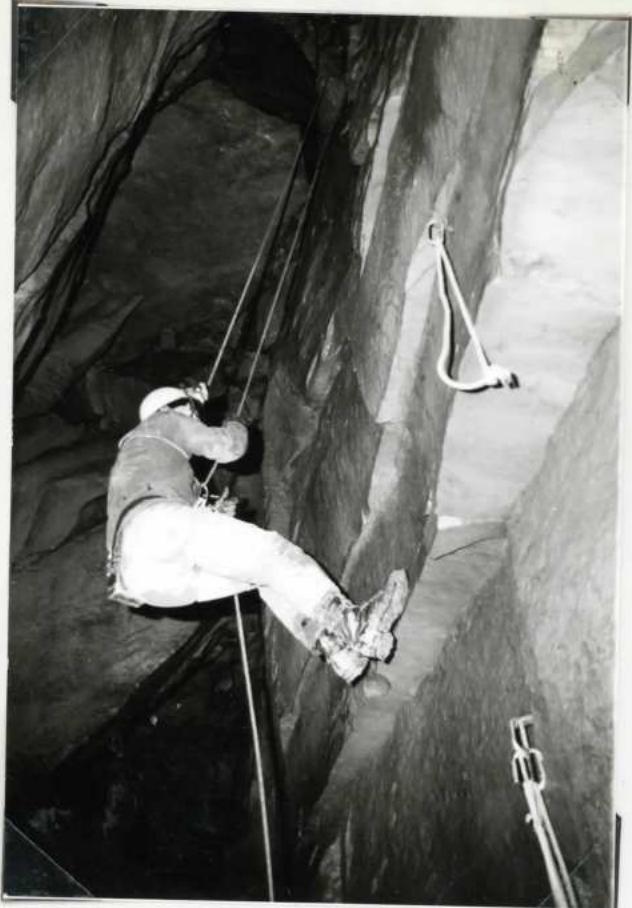
Vечer se jako vždy scházíme na Pustevnách - když ještě meruňka
cici stálil "udeřat" Cyrilku.

Tu už vlastně lody sesvými trampy a na Tanecničce naopak
simon' care show tam přijedeme. Nejdřív i tak máme
moc práce. Speciš coza naše Tanecničce.

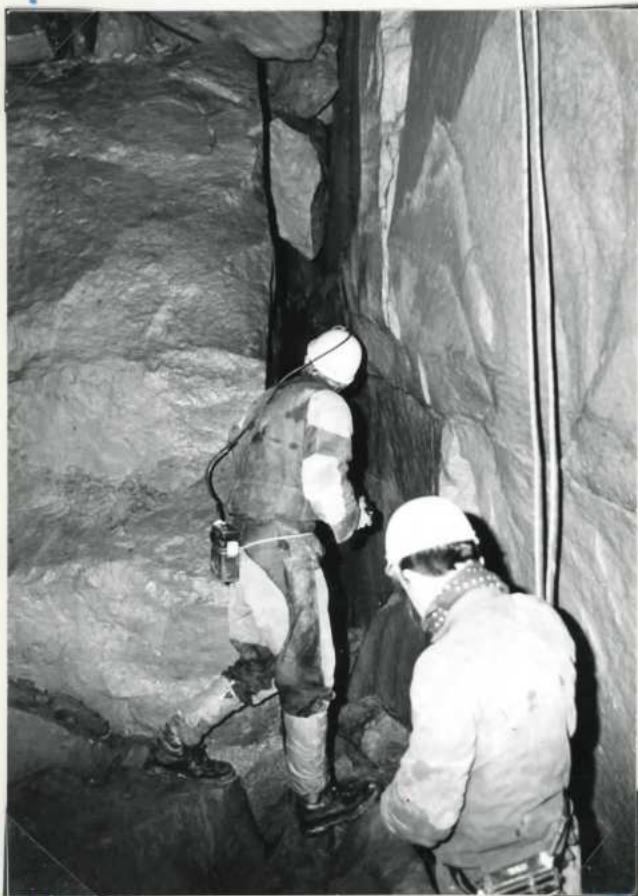
Nedělní ráno jest obrazem sobotního. Nejdříve auto - a nejen
naše. Konečně "chytká" a my - chutší o strpasliky, kteří spě-
chali do tanecniček vynášíme směr Ondrášovky. Tentokrát
si do našetrabla usmyšlela, že nebere do kopit žádat!

A tak mrázení. Ještě že naše rozehnála ten vystup na Lukši-
nec. A pak opět hup se schlodit ze reflektorů do Ondrá-
šovek. Zaslezené po výsmešných prácech v dolíku pak
konečně na večeři v Jindřišce.

Ahoj Pep!

A SJÍZDÍME DO KLEČÍNĚ

A CO JE TAM?

...NO JA' MYOTIS...

KŘEST PRO GAZA

PO GU. VODRÁH

8.-9. H.

Když se nám
Bar vrátil z gene-
rálův opravy a museli
jsme jej samozrejme
otestovat v terénu,
zvláště když nyní
konečně můžeme přední' nákor.

A tak jsme - Dědo, Česlo, pouzraze, Cici, Ljuba, Hladič, Cici, Jura a Pepe - vyrazili směrem Čermna se členy dalších chirokontrol. Kroně našeho sedla o gasu ještě kouří - jedy houpači - určený pro Timura aby dar svatební! Čerstvé napadly sníh a náledí, to hned prověřilo řidiče i gazu. A to nebylo vše. Letecké risty tak začaly stromy, že by padaly jako snopy. A samozřejmě před námi. A tak jsme se cíhli jako v džungli - sekery měly nouzové práci a gaz tež.

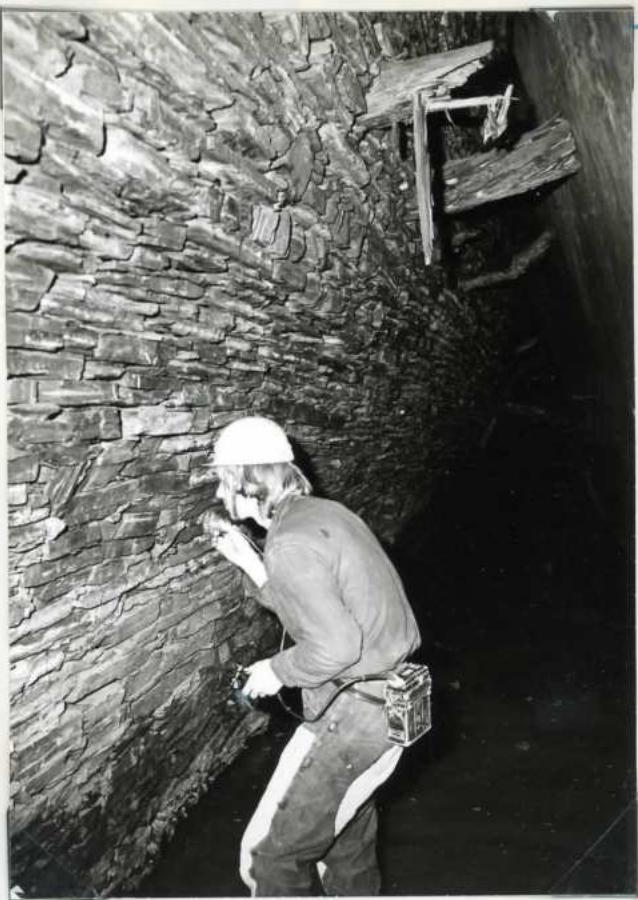
A čímžek Wood Boysu projel "rozkouřencou" řekou, ke hrázi kde se mikl mezi dřevorubacími honou, k Čermné překonal snad desítkou dráhu. A tu jsme očekávali kořiskou. Marno, a tak jsme šli do podzemí! Na chirokontrolu i na noč. Dno jsme se silně dívali, zatímco novita a tak jsme malém prospali poledne. A hned do práce. Vy násíme a dolu vaky i koně a jedeme směr Jakartovice. A opět se gaz ční. A my u dole tež.

Hodovu spončtano - směr Bohumír.

Ahoj Reffy

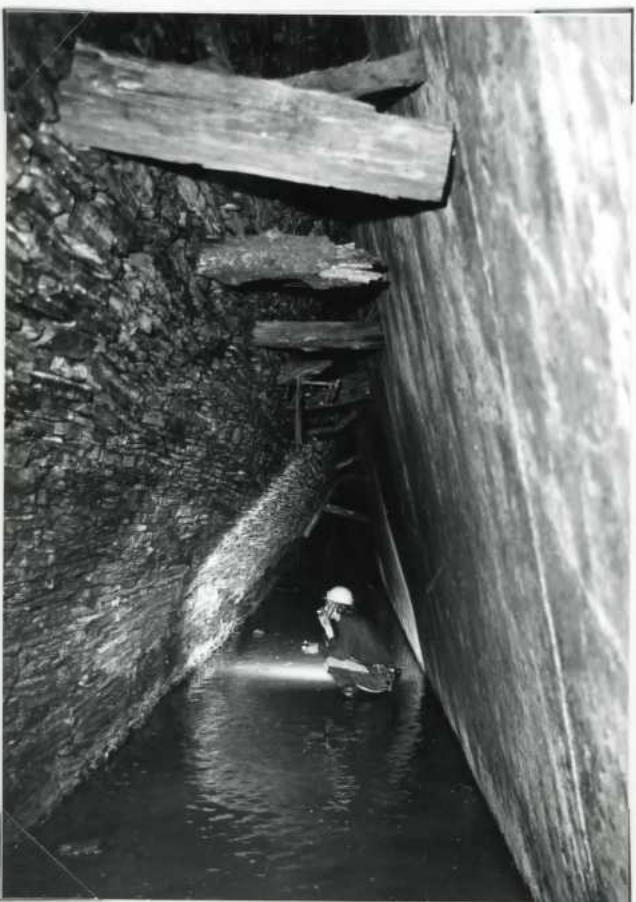
NEJDŘÍVE OČETRIT STROMY
OD LEDU...

A PAK DOPRAČE ....

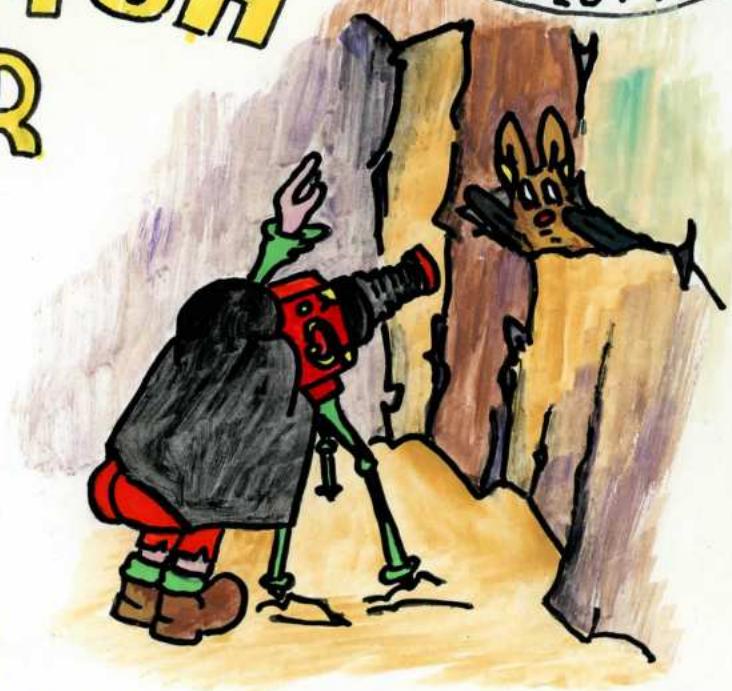
TAK KOLIK VÁS TU JE ...
BAREVNĚ?

DO ZLATÝCH HOR

NEJEN ZA ZLATEM

22-23 ÷ 11

se v sobotu 22. listopadu vypravilo opět nás se zdravé žádlo. Raich - který jako jich tradičně ročoval na karbonku, Cici - jako vždy zaspalo. Pepa, Česlo kterecko jsme museli dres urvat od kilofu průměr na řachku a posila Vence Šutta.

Náš cíl - Zlaté hory a obydlí Garyho. Jen náš Gax zabředil pod jeho okny, už jeho žena sprostěla ruce a s voláním "Už jsi tu zas" nás radostně vtalila. Ukládáme spaci' pomůcky do Garyho nově budovaného okulu a vynášíme všechno na hřebeny - za starými doly na zlato. Nejdříve na Mani Pomačku (to je kopec) kde nás stánci rozbrázdili překleny nejedním dolem. Potak se do nich vrháme. Zlato tu jistě sice nemí - ale netopýři ano. Těm seťady libí!

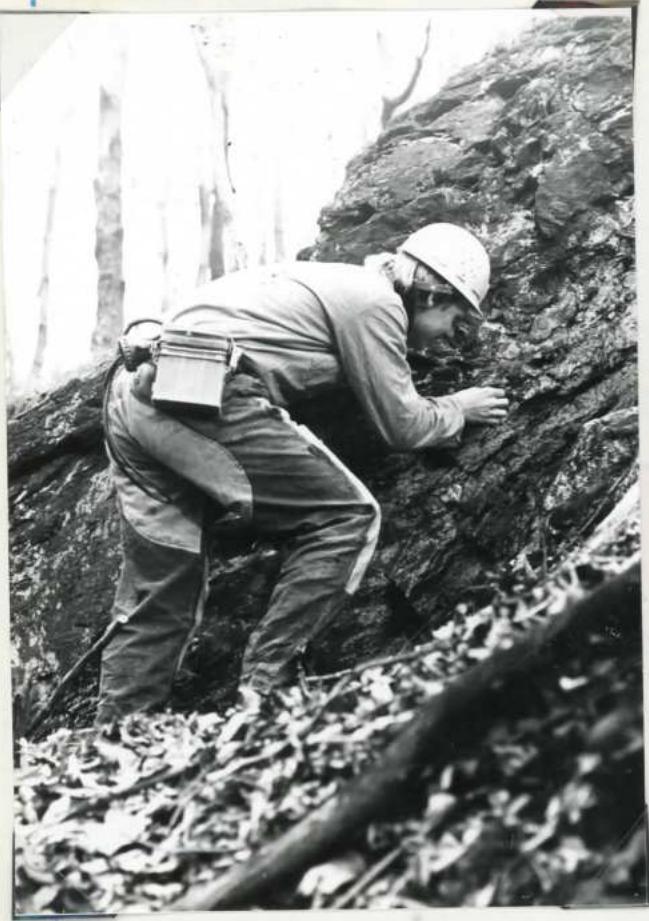
Opět sedáme do našeho sknělého gaza - vykačujíciho první poruchy a využíváme nevyjedutelnou cestou k vstupu řádky Karla, kde jsme již jednou byli. Lano měří ve 40 metrech vstupní řádka a my s ním. Divad - samozřejmě netopýři, kterým hrud protáhneme památeční foto a proklenajíce náš vznáštem malí předky prolezáme chodby dolu. Cesta vzhůru nám samozřejmě potřebuje delat nemůže jen trochu Vencovi - nojo mladíčků.

Vечer i v sobotu ráno pracujeme na instalaci Garyho okulu a hned na to opět vydážíme do terénu - tentokrátké na skály Skamenělého ždmku. Podobší dobu opět potřebujeme tak trochu helezecký trening.

A tak vzhůru na skály! Jenže omyle - Raich a Vence měli cestu spíše dolů. "No alespoň si zaskočíme" pravili a pokračovali o letech. Cici rádeji nelezl nikam.

Za to v. Pustím mlyšé" se překonávali - u vecere.

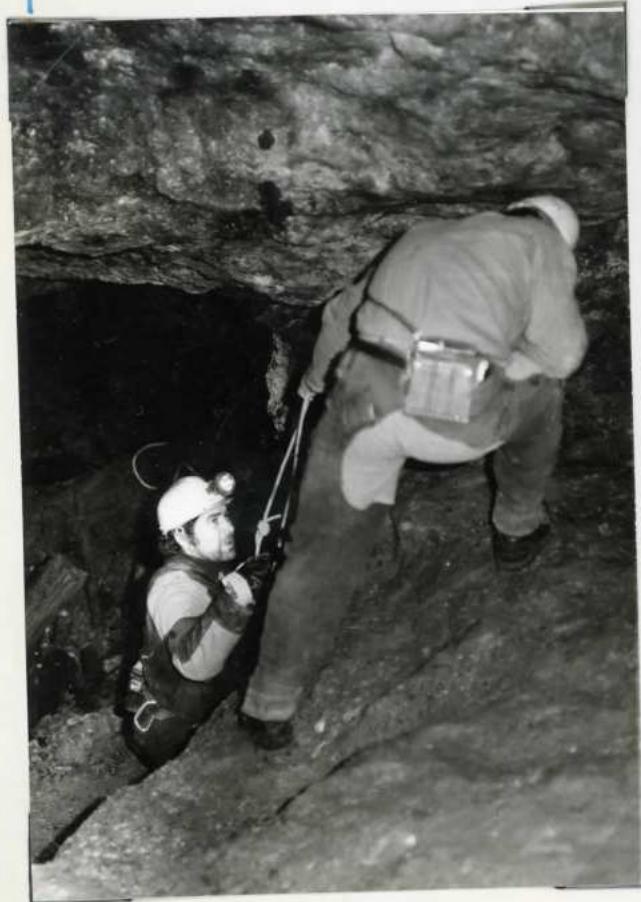
Ahoj Pej

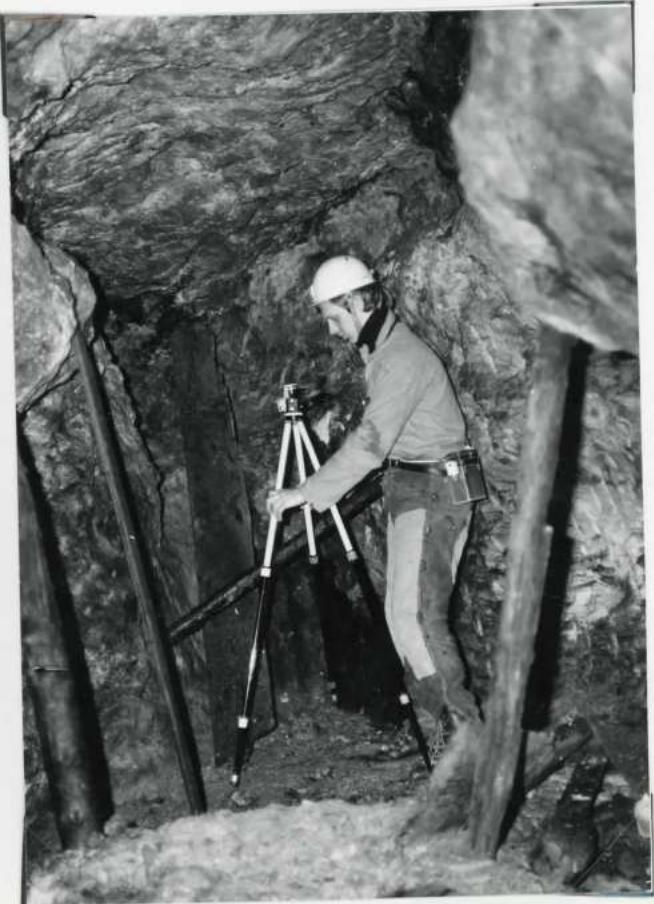
TAK KDE JE TO ZLATO?
VRHNA'SE CICI NA TERÉN!

A CO JÁ - JÁ TI NESTRÁM?

TAHEJ, TAHEJ....

ŘÍKÁŠ ROSTAHNOU T NOHY....

KRUTÉ JSOU BESKYDY

to jsme již poznali
mnohemkrát.

A tentokrát nám
to daly opět znát.

Raich, Petr, Pepe
a Cici za volantem

Gaza - to je naše dnešní složení! Cíl? Beskydy.

Gaz byl opět reformé a tak co by dub jíme byli na Pustevnách. Tady již na chatkách královat Cody se svými ochránci přírody - ale raději ven moc nevycházeli. My ano. nás vědala Kněžyně a Čerták. Už na Pustevnách jíme tušili že cesta bude krutá. A byla. Vysoké zdveje na Partyzánské stezce znamenaly nepřekonatelné překážky i pro běžkaře. Na tož pro nás naboso. Krok za krokem přistálém stridáním jíme se blížili ke kněžyně.

Konečně vchod a my mi si nemůžeme. Cici snadně vycípá i krasou. Spocítáme netopýry - loučíme se s Raichem který chráta na nocni a sledujeme sediváme na Čerták. Aktuálně jíme - že vystoup bude ještě ležet.

Posledních 500 metru jíme šli téměř hodinu. Pavel, Petr byli již snadně vycípáni. Ale do jeskyně musíme. Konečně vše hotovo a opět popoje všechnu vyrážíme k Pustevnám. Setma a mlha. Kraj změnili knězovnám dřevorubci a uznat se v něm není lehké.

Konečně chatka pod Tanecnicí. Cici (s horečkou) a Petr ihned upadají na postel. Pepe a Cody mě co řešt.

Neděle ráno - a opět vzhůru do jeskyně. Dnes do Cyrilky.

Farácky mezi nedělními hosty a tra voláky hudi idiv i strach z práce. Nož budej - v neděli a a robit? Končíme v Cyrilce a konečně můžeme usednout k chutnému obědu v Tanecnici.

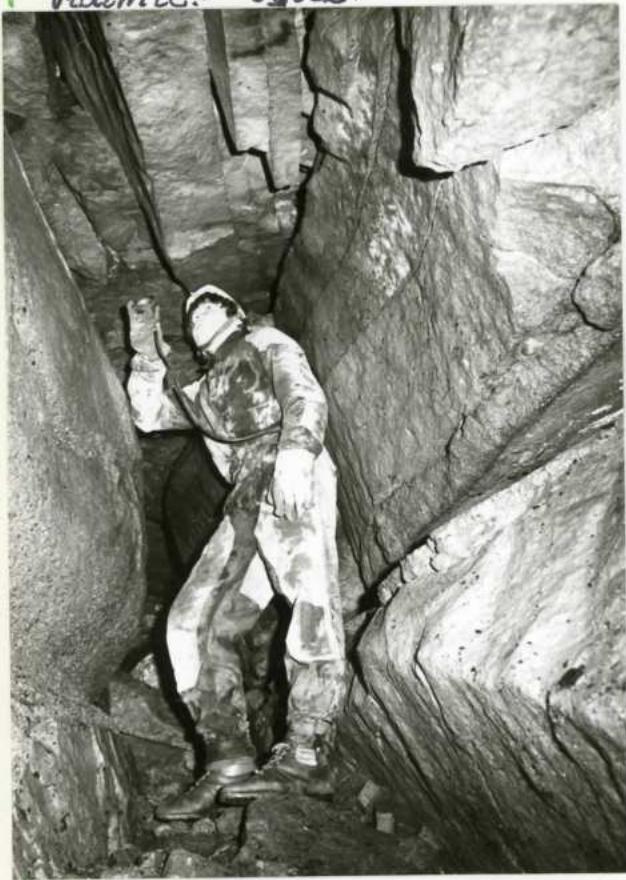
Ahoj Pepe

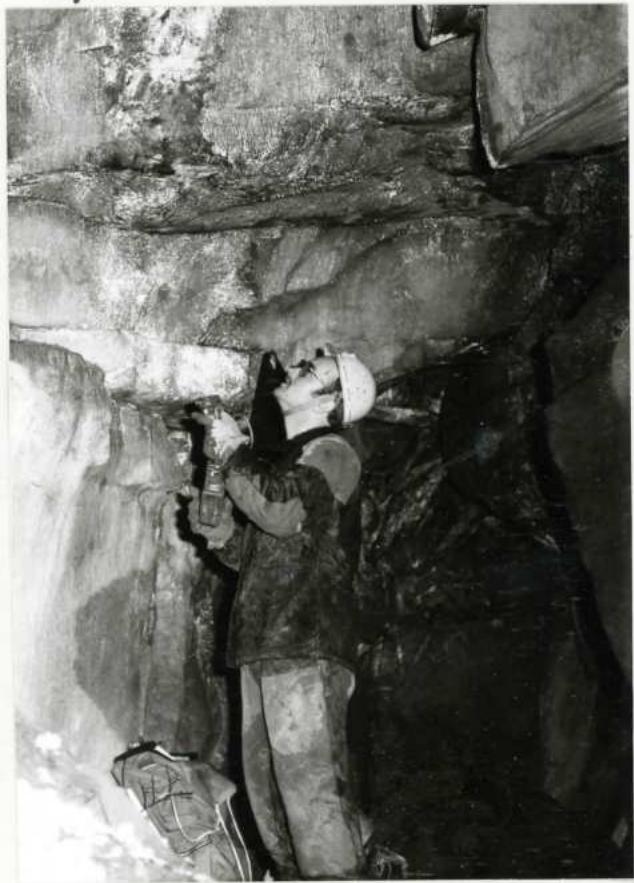

Rhinolophus
hipposideros!
Klaním se.

Vidim tě! Ulyes!

Spadne - nespadne?

KARINKY 17. 12. 80

Čs.-sovětský výzkum Kavkazu

(Dokončení z minulého čísla.)
Výzkumy lokalit v západní části Bzybského hřebenu západního Kavkazu pokračují. Jedně ze sovětských skupin se daří v jeskyni „K-1“ proniknout do hloubky více než 200 m. Před výzkumníky se otevírají další hluboké studny. Na propast „K-1“ se nyní soustředuje hlavní pozornost. Do podzemí se stoupá mezinárodní družstvo složené ze tří sovětských speleologů a vedoucího české výpravy: úkolem je založit podzemní tábor a pokusit se proniknout do dalších hloubek.

Kavkazské podzemí však lehce svá tajemství vydat nechce. Na lidi v podzemí číhá nebezpečí v podobě volných kamenů a sutí, které se uvolňují při sebemenších podnětech. Již dvě zranění v průběhu výpravy patří na konto uvolněných kamenů. I zde se stometrové studni propasti „K-1“ se jeden takový kámen stal osudným právě vedoucímu české výpravy. Při transportu k pozemnímu táboru se někde u jicnu studny uvolňuje kámen a způsobuje mu vážné zranění lopatky a ramene. Výzkumná akce musí být na čas přerušena. V dalších dnech však do propasti „K-1“ nastupuje nové družstvo a postupně proniká až do hloubky 400 metrů. Tady je zastavuje další mohutná studna, na jejíž zdolání již nestačí lana ani čas. To bude úkolem pro příští rok.

Zatímco v podzemí družstva pronikají do dalších hloubek, povrchové skupiny objevují více než deset vchodů do podzemí, které jsou postupně prozkoumávány. Pomalu se také dokojuje povrchová mapa celého rajónu, kde jsou zakresleny všechny povrchové i podzemní krasové jevy včetně jediného nepatrného vodního pramínek vytékajícího mezi balvany, který je v oblasti jediným zdrojem vody.

Povrchové družstvo při exploračích povrchu však učinilo ještě

jeden zajímavý objev. Na jednom z pustých skalnatých hřebenů objevilo velké středověké archeologické naleziště. V malém kruhu sestaveném z vápencových kamenů leželo na tisíc železných střel, hrotů šípů, šípek a jehel. Toto místo sloužilo zřejmě abcházským lovcům jako významné obětiště, kam vystupovali z údolí, aby si svými dary zajistili úspěšný lov.

Úkolem bohuminských speleologů nebyly však na Kavkazu pouze výzkumy jeskyní a propasti. Jejich úkolem zde bylo provést i sběry drobné kavkazské fauny a flory, sledování chirofauny a provést podrobnou fotodokumentaci. Tyto všechny úkoly účastníci výpravy — Miroslav Demjen, řidič a chiropterolog, Petr König, technik a zdravotník, Pavel Sýkora, topograf a mineralog, Lumír Pecold, řidič a foto-

graf, Ljuba Šromová, psycholožka a entomoložka, Miroslav Reichenbach, řidič, a Josef Wagner, vedoucí expedice — nejen splnili, ale také přivezli i některé zajímavé ukázky archeologických nálezů.

Expedice na vrchol Bzybského hřbetu se chýlí k svému konci. Výprava však nekončí. Po náročných pracích v podzemí i na povrchu Bzybského hřbetu čekají všechny účastníky tři dny odpočinku v Novém Afonu. Nejen dny odpočinku. Je třeba seřadit všechny výsledky a materiály, provést zhodnocení celé výpravy i závěr. Ten je pouze jeden — v příštím roce budeme na výzkumu Bzybského hřbetu pracovat opět společně.

JOSEF WAGNER,
speleologický klub ORCUS
při SOU ZD Bohumín

I. evropská speleologická konference v Sofii

Bohumínští v Bulharsku

Ve dnech 22. — 28. září se v hlavním městě Bulharské lidové republiky sešla 1. evropská regionální speleologická konference, které se zúčastnilo na 200 speleologů — odborníků ze 17 zemí. Součástí československé výpravy byla i pětičlenná delegace naší organizace ZO ČSS ORCUS.

Po celý týden probíhalo jednání kongresu v odborných sekčích, do nichž se také velmi aktivně zapojili bohumínští speleologové. Zvláště v sekci geomorfologie krasu přednesl vedoucí naší delegace J. Wagner obsáhlý odborný referát o vzniku a vývoji pseudo-krasových jeskyní Beskyd, který je výsledkem desetiletých výzkumných prací bohuminských speleologů. Kongresová jednání byla doplněna i zajímavými praktickými exkurzemi do krasových oblastí Bulharska, i praktickými ukázkami moderní speleozáchranné služby, prezentované italskými a francouzskými speleology.

Součástí konference byl i festival filmů se speleologickou tematikou a řada neformálních besed a přednášek o expedičních výpravách zúčastněných institucí a organizací, mezi nimiž úspěšně předvedli diapozitivy i svou poslední výpravu Kavkaz 1980 naši speleologové.

Evropská konference speleologů nepřinesla jen odbornou výměnu zkušeností a výsledků výzkumů v oblasti krasu a spo-

jených oboř, ale také přispěla k navazování a prohloubení dalších kontaktů mezi speleology všech evropských zemí.

— JW —

O práci bohumínských speleologů

KARVINKY 3. 7. 80

Příštím rokem oslaví základní organizace České speleologické společnosti ORCUS v Bohumíně desáté výročí svého trvání. Akce bohemínských speleologů jsou náročné. Fyzicky, psychicky a hlavně časově, vždy prakticky každou sobotu a neděli jsou v terénu. A když se k tomu ještě připočítá čas, věnovaný četným brigádám ke zlepšení životního prostředí — no prostě — myslím, že není třeba nikoho přesvědčovat o tom, že tahle parta mladých nadšenců má jeskyňáření už hluboko „pod kůží“. A to už opomijme fakt, že na svou náročnou činnost vyžadují dobrý finanční základ, si musejí sami vydělat — náštěrem a opravami vysokých objektů.

„V podstatě každý člen, který byl do naší organizace přijat, má sanci se u nás udržet,“ řekl mi Josef Wágner, mistr středního odborného učiliště ŽDB, který je již deset let duší a hlavním organizátorem všech akcí. „Musí projít praktickým i teoretickým speleologickým kursem, složit předepsané zkoušky, připravit se na určitý kandidátský úkol a tak se vlastně z amatéra stane odborník. Pokud se ale ukáže, že nestáčí — ať už fyzicky, psychicky — ale hlavně časově, pak naše rády opouští. Práce máme až nad

hlavu a bez důsledného využití každého volného dne bychom to všechno vlastně ani nestihli.“

Na základě dlouhodobé spolupráce se sovětskými speleology uskutečnili v létě první čs.-sovětskou výzkumnou expedici „Kavkaz 1980“, jejímž úkolem bylo prozkoumat Bzibský hřbet jižní části Kavkazu. Expedice se zúčastnili „nejostřlenější“ z členů, protože mimo vlastní speleologickou činnost bylo nutné provést i exploraci jeskyní, jejich dokumentaci, sledování mikroklimatu, vzdutné dynamiky, navíc pak k výzkumným účelům sbírali poznatky o životě netopýrů v podzemí a zpět do republiky přivezli vzorky kavkazské fauny.

Príprava na expedici byla tvrdá a poctivá — a snad i za to se jí dostalo nečekané, ale zasloužené odměny. Členové povrchového družstva, vyhledávající vchody do podzemí, narazili na několik kruhových objektů, vystavěných z balvanů a právě jeden z objektů skrýval překvapení — tisíc kovových hrotů k oštěpám a šípům. Pár vzkazů přivezli i do Československa, a po konzultaci s našimi a gruzínskými archeology bylo zjištěno, že se zřejmě jedná o oběti starověkých lovů.

Při společných výzkumech obě strany — naši i sovětskí speleologové — srovnávali pracovní podmínky, vybavení, zkušenosti. V Sovětském svazu je speleologie vědním oborem mladým. Přesto velmi rychle dotahuji i speleologicky vyspělé země. Ve výzkumu

mech chtějí Bohumínskí spolu se sovětskými partnery pokračovat příštím rokem při chystané expedici „Kavkaz 1981“. Plánují také účast na kongresu speleologů ve Spojených státech a expedici do italských a rakouských Alp. Úspěch všech plánovaných akcí a kvalitní činnosti závisí do jisté míry také na tom, zda se jim podaří odkoupit objekt pro potřeby organizace. Tím by bylo vyřešeno hned několik problémů: kde si vyrábět horolezecké pomůcky, které se k nám nedovážejí, nebo jsou příliš finančně nákladné, kam umístit laboratoř, dílny, fotokomeru atd.

HELENA ŠINDELKOVÁ

Soutěž pionýrů v Měsíci přátelství

»Co víš o SSSR«

V rámci Měsíce čs.-sovětského přátelství uspořádali svazáci Socialistického svazu mládeže speleologického klubu ORCUS našeho středního odborného učiliště celoměstskou soutěž pro starší pionýry „Co víš o SSSR?“.

Tříčlenná družstva starších pionýrů se utkala v Domě mládeže v čtyřech oblastech znalosti —

sovětské kultury, zeměpisu, úspěchu sovětské vědy a sportu. Všichni účastníci prokázali, že jejich znalosti o zemi našich přátel jsou opravdu vysoké.

Vítězem celé soutěže a držitelem putovního poháru věnovaného ZO SSM ORCUS se stalo družstvo PO Hvězda a PO Plamínek. Všem vítězným družstvům předali zástupci pořádající organizace knižní a věcné ceny a vítězům pak fotoaparát.

Na závěr pak pro všechny účastníky proběhla beseda s prominentním diazvazitivem o úspěšné výzkumné expedici „Kavkaz 80“ uskutečněné v tomto roce členy ORCUS.

Josef Wágner propadá živé sondy do podzemí v expedici Kavkaz I.

Foto: L. Peclod

Nájemek z 1. ročníku celokrajské akce „Memoriál pračlověka Janečka“, kterého se zúčastnili svazáci ZO SSM speleologického klubu ORCUS SOU. Fotografie dokumentuje rozsáhlou zájmovou činnost mladých speleologů.

26-27.12

VÁNOCE U PODZEMÍ

ODERSKÝCH Vrchů

Sestaly již pronaš
tradici a tak plně naložený sáz s Pipou, Děčem, Cicim
Ivošem, trpaslíky Jurou, Jarou a Radimem vyráží smě-
rem do Čermné! První díl - díl ve vojenském pásmu.
Rychlá kontrola a Gasteckým terénem, přes potok
míří na Wood Boys. A další kontrola. A zno-
vu do Gazu. Děč za velkem má plné ruce i rohy
práce. A my těž když vyvážejeme málem převra-
cející se věž. A to už vydádime k Black Hillu.
Rychle ohéďvalme a stahuje se do dolu na 1 patro
jako všechna' velká' počítání'. Ajco. Velkopojné je-
tu již hodně.

Co ale vecer? No přece k Elze. Padla však taková' měna
že jíme ji mladě minuli. Ještě èe máme dobrý čich.
O hospodě je příjemně a my na stoly vybalujeme vánocní
večeře. A to se samozrejme nemohlo líbit nové hostinské!
A jestè když trpaslíci ji řekli že její raj stojí za .... ,
nedostali až do uzavírací hodiny nìc ani vodu. Onsem
my jsme si nemohli stěžovat. Stemě tak i v pětouhlu
spadacích onoci.

V neděli - tedy 27.12 na's ráno budi' Venca s Ljubou. A
opět jedeme díl - díl Kružberk, Jakartooice a kam
nuž? A tak na's neředloženě ene Venca k sobě.
do své nové vily. A tak se na's tam nakrmilo
cel' hejno. "No - vánocní pecivo má' dobré".

Ahoj PP

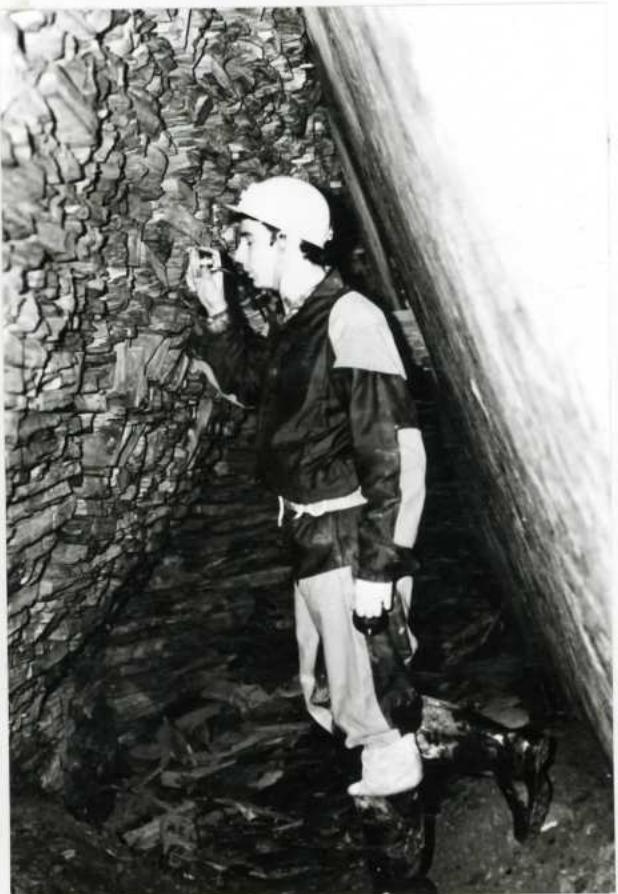
KAMEN KE KAMENI ....

... A ZÁVAL JE TADY!

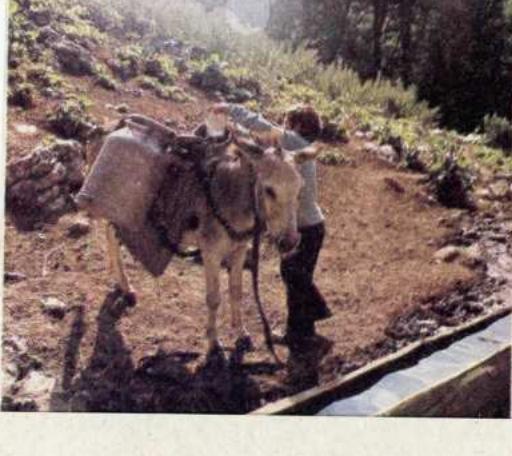
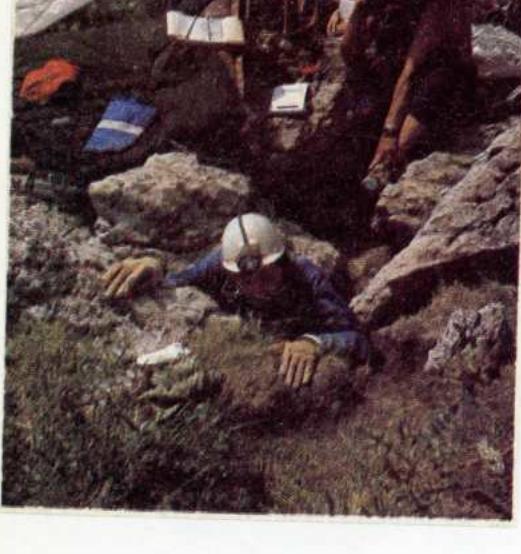
TAK DLOUHO DĚJO
HLEDĚL DO ZÁKLADKY

... AŽ UŠNUL..

100+1 zahraniční zájmavost

26 1980

ro-
abu-
na-
se-
e-
ce-
moc-
ko-
ze-
a-
Arabika, synklinálna Ačmarda,
Bzyb-gagrská antiklinálna a
synklinálna a antiklinálna dildachvara.“ Geňa na nás chrlil
formace a exoticky znějící názvy,
ytahoval mapy a náčrty a upřesňoval úkoly jednotlivých pracovních
skupin, vysvětloval, kam směřují vody tekoucí podzemím. Dověděli
jsme se, jaké nové speleologické
objevy se předpokládají na základě
výsledků loňské přípravné expedice.

Geňova tvář, porostlá již hustým
trnictvem, se při výkladu rozzářila.
u První pohled je vidět jeho na-
túru pro speleologii. Narodil se
když odtud, na Kamčatce, jak
v surové, kruté zimě. Ke
speleologii se dostal náhodou. V ro-
ce 1958 ho přizval známý sovětský
odborník Dublanskij k průzkumu
jeskyně Kizil-Koba neboli Červené
jeskyně na Krymu. Jeho prvním vel-
kým úkolem bylo podplavat sifón,
který speleologům zatarasil cestu.
Hned si ale zlomil nohu a sifón
zůstal nezdolanou překážkou. Geňa
zůstal u jeskyňní zůstal. Dnes

Objevují mnoho metrů nových chodeb a puklinovitou jeskyní plnou bahna se dostávají do obrovské studňovité propasti, která má v průměru asi dvacet metrů a kde bude třeba spustit se na dno do stometrové hloubky. Zdá se, že odtud bude možno pokračovat dál do nitra země. Na zpáteční cestě se však Mirek propadl do jednoho z komínů. V círech, které mu zůstaly z kombinézy, se zuby zatafátny bolesti vystupují na povrch. Otekly kotník nasvědčuje, že to byl letos jeho první a zároveň poslední expediční sesuv do jeskyně.

K československé skupině se přidal Andrej ze simferopolského speleologického klubu. Za úkol jsme dostali prozkoumat a zmapovat jeskyni, jejíž vchod je pracovně označován jako K2. První trojice zaváše lana, uvolňuje vstupy a alespoň částečně čistí propast od velkých kamenů. Druhá trojice hned provádí fotodokumentaci a mapuje objevené prostory. Všechno jde ráz na ráz. Každý má své místo a ví, co má dělat. Transportujeme množství lan potřebných ke zdolání dalších podzemních prostor. První den se dostáváme do hloubky asi

označených jako K3 a K4. Pátá skupina prováděla povrchový průzkum celé oblasti. Našla nejen vchody do dalších jeskyní, ale i staré obětiště davných abchazských lovčů. Přinášeli sem své nejlepší hrany k šípům, aby je dalovali trpasličím Acanům – duchům hor.

Po černém pátku přichází sobota, ale o nějakém oddechu nemůže být ani řeči. Za celý den jsme se hmoždili v K2. Cestu nám zatarasila skála, s níž se nedalo nic dělat, jen díky odstřelit. Za puklinou se ve světle našich lamp rýsuje další prostory, ale spára je tak úzká, že se ji neprotáhne ani ten nejštíhlější z nás. Práce na odstřelu pokračuje velmi pomalu. Není se kam ani pořádně rozmáchnout kladivem.

Do tábora se vracíme za tmy a únavou se nám nechce ani večeřet. V polospánku ještě registruji, jak mi někdo říká, že během dne byly nalezeny další nadějně vchody do podzemí Bzybského hřbetu. Je to tady jako ve speleologickém ráji, jen cestou k naší K2 jsme našli dve nové jeskyně.

K snídani je neslaná jáhlová kaše, protože balík se solí zůstal ve vrtul-

naši propast K2 a malá skupinka založí během dne podzemní tábora v K1, aby lidé mohli odpočívat hned po práci a nemuseli ještě absolvovat svízelny, blávitý a nebezpečný výstup řadou komínu a plazivek vedoucích k povrchu. Na K2 se budou kolektivně střídat po čtyřech až pěti hodinách. Dolů půjde vždy jeden z naší skupiny a dva sovětskí speleologové mu budou pomáhat. Na přípravě odstřelu se bude pracovat celou noc. K2 je nejvzdálenější jeskyně, ve které naše expedice letos prováděla výzkum.

Kombinézy a nepromokavé obleky ztratily lesk novosti již při prvním sestupu. Skála je pokryta náosenem bahna. Malým otvorem prolezáme na skalní plošinku a pak se již spouštíme dolů. Jedna stupňovitá propast navazuje na druhou. Podzemní ticho ruší jen někdy povely, kapání vody a občasný třesk padajícího kamení. Od prvního sestupu přibývá vody. Na povrchu nelítostně praží slunce, a tady teď proudem voda po lanech. V náosu bláta zadržuje slanovací kladky. Ostrá skála trhá oblečení, ale i kůži na rukou. Voda tu vytvořila celá

viště

a tr

hřeben

v bu

krouc

buků

vrhají

delné

sýčka

Bu

v osr

Je ná

ze Si

Mosk

šich

humí

exped

Bzyb

lit ta

mnoh

vají i

Ve

tuchí

stavb

„Sev

hlubce

Bzyb

sta a

nekra

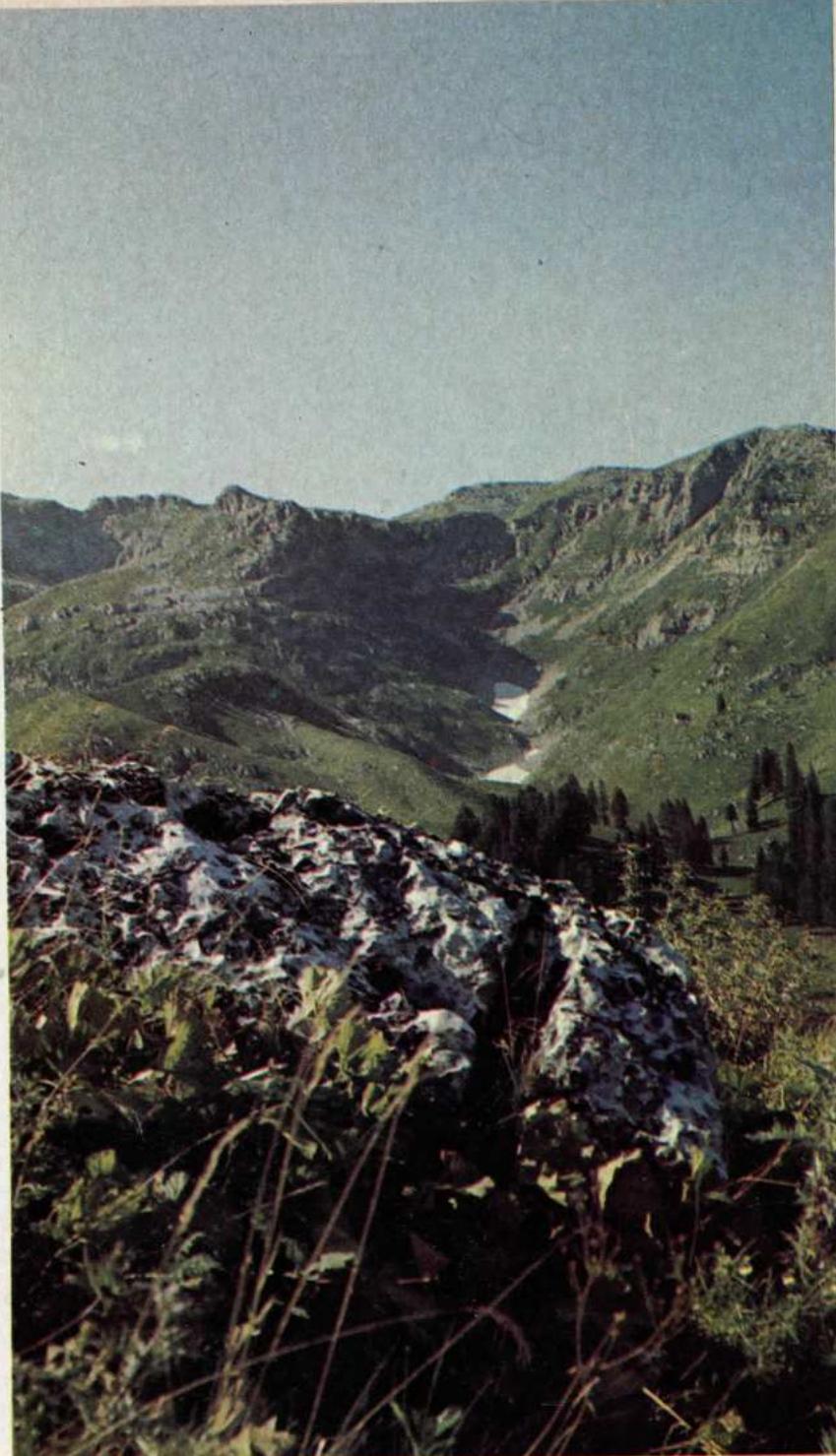
nížin

V Polsku byly největší povodně za posledních 250 let, z rádia se ozývaly poplašné zprávy o povodňové pohotovosti v mnoha našich krajích, v Alpách zasypala horské průsmyky sněhová záplava. Byl právě konec července 1980.

V klubovně bohumínského Orcusu se hromadila lana, stany, karabiny, svítily, speciální obleky, potraviny a spousty dalších věcí, bez nichž se speleologická expedice neobejde.

Byla už skoro půlnoc, když se nám konečně podařilo všechno zabalit a zaklapnout víko poslední bedny. Ljuba, psycholožka výpravy, nám ještě rozdala jakýsi dotazník, který prý dokáže oku odborníka odhalit všechny naše pocity. Pak už jen krátké rozloučení a vyrážíme na dalekou cestu. Sedm lidí míří ve dvou vozech na Krym, aby se připojilo k výpravě sovětských jeskyňáků

- Speleo Kavkaz 80.

niknout za kamenný díok, círanici vytvářejí tajemství K2. Tábor se znova vylídlil. Pouze družstvo z podzemního tábora uléhá k odpočinku a zaslouženému spánku.

Večer se ztratila voda z pramene. Celá velká oblast zůstala bez vody. Pastevci z nedaleké salaše tvrdí, že se to za posledních třicet let nestalo. Při večeru se zvedl silný vítr. Gená říká, že přijde bouře, obloha je ale zatím bezmráčná. Skupina z K2 se vraci. Lana a ostatní materiál, který nesou na ramenou, svědčí o tom, že K2 odolala i tomuto poslednímu náporu. Expedice po malu končí, můžeme začít balit. Bez vody tu zůstat nemůžeme.

Zase jsme všichni v táboře. Při večerním sezení byly pojmenovány nově objevené jeskyně. Propast K1 dostala jméno člena simferopolského klubu speleologů - Vjačeslava Panfuchina, který v roce 1978 právě zde na Kavkaze tragicky zahynul. Propast K2 pak dostala jméno Bohumína.

Ráno přišla silná bouře. Nedaleko

jssem to nemohl ve stanu vydržet a šel jsem na návštěvu k pastevcům. Pohostili mě kaši mamaligou a sýrem až, do otlučeného hrníčku nalili kyslé mléko, kterému se abchazsky říká achrce. Zítra odcházíme. Čeká nás krkolomná pouť po rozblácených stezkách s obrovským nákladem mokrých lan, stanů, skob, karabin a ostatního nádobíčka. Jestli pak ještě někdy uvidíme Gagrský hřbet, masív Arabiky nebo Stít speleologů?

Ráno se pramen znova objevil, malý, ale nadějný, snad se pastevci nebudou muset se svými stády stěhovat. Balíme. Bzybský hřbet se s námi loučí hýkáním oslíka.

Přestože naše expedice dosáhla značných úspěchů, byl to smůlovatý rok. Až po sestupu jsme se dozvěděli o tragédii našich gruzínských kolegů - celá speleologická výprava zahynula v kamenné lavině. Hory Kavkazu jsou překrásné, ale doveďou být i kruté a nebezpečné.

Práce na Bzybském hřbetu naši

Kras
kara

viště oslů. Tady na hranici lesa a travnatých planin, těsně pod hřebenem stavíme stany – tábor v bukovém lese. Fantasticky pokroucené kmeny a kořeny staletých buků, vysoké kapradiny a lopuchy vrhají v nastávajícím šeru strašidelné stíny, nechybí ani houkání sýčka.

Budiček v půl osmé, snídaně v osm a po snídani první nástup. Je nás tady dvaadvacítka. Jeskynáři ze Simferopolu, Permu, Voroněže, Moskvy, Oděsy, Jalty, Lvova a dalších sovětských měst a také z Bohumína, Ostravy a Opavy tvoří expedici, která má za úkol na Bzybském hřbetu alespoň poodhalit tajemství jednoho z těch nemnoha bílých míst, která ještě zbývají na zeměkouli k prozkoumání.

Vedoucí expedice Genadij Panfutchin nás seznámuje s geologickou stavbou oblasti našeho působení: „Severní a západní hranici tvoří hluboko zaříznutá soutěska řeky Bzyb, východní hranici řeka Chista a z jihu je celá oblast ohraničena nekrasovými horninami Kolchidské nížiny. Na porfyritových vrstvách

pracuje v laboratoři krasu, krymskými a ukrajinskými jeskyněmi se zabývá profesionálně. Na svém kontě má účast na všech expedicích, které směřovaly v letech 1958 až 1962 do Kizil-Koby, do této 13 150 metrů dlouhé, velmi složité jeskyně, a rok co rok byl vždy členem průzkumného družstva. Zúčastnil se rovněž expedice do jeskynního systému Podzimní-Nazarovská. V roce 1974 sestoupil při práci v propasti Sněžná na Kavkaze do hloubky 720 metrů. V roce 1976 byl vedoucím expedice do propasti Kilsí neboť také Kyjevská ve Střední Asii. Ve výčtu by neměla chybět ani propast Kaskadná na Aj-Petri a desítky dalších.

Porada končí. Budujeme táborová zařízení, polní kuchyně a jídelnu. Ke vchodu jeskyně, pracovně označené K1, který následně připravná expedice, se natahuje telefonní vedení.

Černým pátkem by se mohl označit den, kdy začala vlastní práce expedice. Mirek Reichenbach odchází společně se sovětskou skupinou na průzkum jeskyně K1.

90 metrů. Smolný den ale ještě nekončí. Při výstupu z propasti zasáhl Andreje kámen těžký asi půldruhého kilogramu. Rozbil mu přiblížku a poranil mu hlavu a nohu. Do propasti putují obvazy a povely. Rozestupujeme se urychlěně po celé délce propasti a pomáháme otřesenému Andrejovi dostat se na povrch. Pak si nocí razíme cestu v karových polích, v bodláči sahajícím nám po ramena. Je to krušný sestup, jsou to nekonečné čtyři kilometry. Naproti nám jde pomocné družstvo. Pozdě v noci uléháme unavení, nemýti.

Naši sovětí kolegové říkají kušum skal, které se samy uvolňují a neustále ohrožují lidi v podzemí, velmi trefně – živé kamenné. Třesk a svištění maličkých kamínků, ale i balvanů velikosti lidské hlavy dělají jeskynářům velké starosti. Ohrožují lidi, lana i ostatní vybavení. Do propasti, které jsou pod námi, ještě nikdy nesestoupili lidé, a tak dosud neměl kdo vyčistit jejich stěny od volných kamenů. Padají bez varování.

Začalo se pracovat i v propastech

níku. Vaří se ve kbelích ohniště. Služba připravuje specialitu – od našich knedlíků jahlovou kaši, která je na jídlo nejčastěji, až po rybí pole sardinek. K tomu 50 gramů na osobu, čaj a tří kostky. Potraviny jsou velmi těžké, bování expedice složité a s

Z povzdálí na kuchaře strýček Vasja. Tak tu všichni

sympatickému bývalému národnímu a nynějšímu stařešinci, který pečeje o to, v táborev kuchyni, ani v nechyběl proviant.

V improvizované jídelně

širým nebem, sroubené z

jiných kmenů, se nás sešlo

Většina lidí pracovala

v podzemí. Během snídaně

skupina z jeskyně K1. Jsou

a unavení, ale spokojení.

studni nalezli pokračování

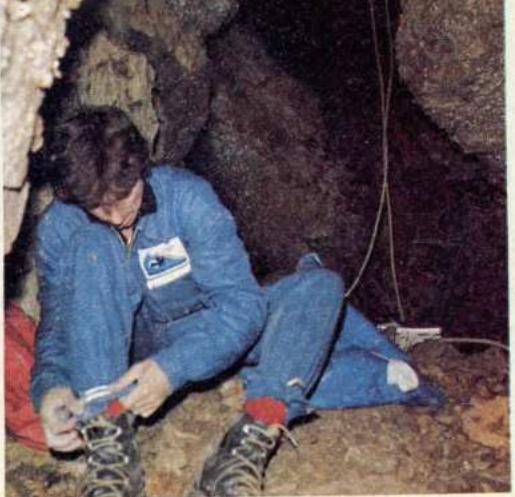
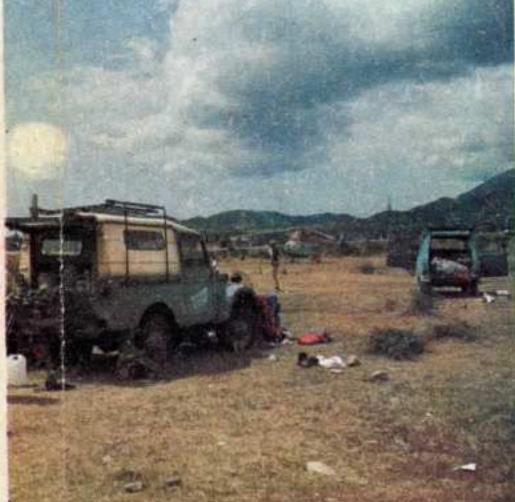
hlubin v okně umístěném

metrů nade dnem. Traverz

dvě hluché studny se do

dalšího nadějněho prostoru

Na ranní poradě je rozloženo, že většina sil bude soustřed

Krasové území Bzybského pohoří na Kavkaze je protkáno výšlapanými stezkami a chodníčky, právě tak jako jeho podzemí. Karabin a ostatního speleologického „nádobíčka“. Zavrtávají se stále hlouběji pod zem bez ohledu na únavu, vyčerpání, a do

pole posetá břity ostrých kamenů, nožů ohrožujících především lana. Z hladkých stěn fantastických studní, kterými pokračuje sestup, trčí prstence vodou vypreparované, špatně rozpustné horniny, která vypadá jako propletence kořenů.

Tábor se vylidňuje. Ženský batalion, jak nazývá družstvo žen Geňa, vyráží na obhlídku další oblasti. Se skupinou odcházející do K1 půjde i vedoucí Čechoslováku Josef Wagner. Je třeba zaměřit dosud objevené prostory, založit podzemní tábor a zahájit další sestup. Skupina zůstává v podzemí několik dnů. V propasti K3 a K4 byly práce zastaveny, protože není dost lidí. V táboře pípá centrála, která zajišťuje spojení s podzemím K1. Jdu spát, čeká mě noční směna v K2.

Schyluje se k večeru. Vyrážíme z tábora střídat družstvo, které pracovalo ve směnu před námi. Dostal jsem na starost dva mladé speleology, Sašu z Krymu a Igoru ze Lvova. Je něco po dvacáté hodině, když se Sašou sjíždíme po lanech poslední metry na prozatímní

dno. Igor se nedokázal protáhnout plazivou vedoucí k poslednímu stupni propasti.

Střídáme. Teď nás čeká pět hodin bušení do trubkového sekáče. Práce na přípravě odstřelu jdou jenom pomalu. Doslova po milimetrech se prohlubuje otvor pro nálož v tvrdé skále, za kterou jsou vidět další podzemní prostory. Rány kladiva se vracejí ozvěnou někde pod námi.

V K1 postupuje čtyřčlenné družstvo. Josef z ČSSR, Arkaša ze Lvova, Ljoňa a Vasja ze simferopolského klubu. Všechno jde normálně. Speleologové rutinovaně protahují vaky s materiálem pro stavbu tábora, mechanicky zapínají slanovací kladky do lan a sjíždějí do hloubky. Každému, kdo proleze skalním oknem do obrovité studny, strmíci ještě padésát metrů nad hlavy speleologů a noříci se do tmy ve stometrové hloubce, se zatají dech nad tímto monumentálním dílem přírody. Na dně této propasti čtverce odpočívá a připravuje se na další cestu a na budování tábora. Vasja se snaží navázat spojení se základním táborem, které bylo náhle přerušeno. Najednou tisíce bez varovného svistu přiletěl ze tmy

prostorem propasti velký kámen a srazil Josefa k zemi přímo uprostřed hloučku odpočívajících kamarádů. Prosakující krev, rozbité rameno a bezvládná ruka vypadají ošklivě. Začal boj s časem. Arkaša se vrhá k lanům snaží se dostat co nejrychleji nahoru, aby přivolal pomoc. Nikdo neví, kdy ze tmy nad jejich hlavami přletí další kámen. Vždyť odpočívali na nejlépe chráněném místě, a přesto si padající balvan našel přesně svůj cíl.

V základním tábore je poplach. Obvazy, lana, suché a teplé oblečení, tištíci prostředky. Lidé vybíhají přímo ze spacích pytlů a spěšně natahuju zablácené a ještě mokré kombinézy. První družstvo záchranářů míří v podzemí následováno vzápetí dalším. U vchodu do jeskyně vzplála velká vatra. V její záři si připravuje své nástroje lékařka expedice Larisa. Konečně se také podařilo obnovit spojení s podzemím. Šumění a pípání stanice odměřuje nekončící minutu mezi jednotlivými relacemi. Co všechno se asi odehrává tam dole? Přišla zpráva, že se podařilo Josefa dostat

těch nekonečných sto metrů ze studny. Ještě zbyvá tři sta metrů zablácených plazivek a komínů.

Jsou asi čtyři hodiny ráno, když se zažehla všechna světla v tábore. Podařilo se! Desítky rukou se natahuji k otvoru, aby pomohly Josefovi a jeho zachránčímu dostat se na povrch. Rychle dolů s kombinézou, suché šaty, injekce, obvazy. Drobné, šikovné ruce Larisy fixují ruku s rozbitým ramenem. Začíná svítat, když si jdeme na chvíli zdímnout.

V základním tábore zůstane pouze Mirek Reichenbach, jehož noha si musí před sestupem rádně odpočinout. Péta König se pokusí dodělat práci na odstřelu v K2 a ještě tu zůstane psycholožka výpravy Ljuba Šromová. Ostatní doprovodi zraněného Josefa dolů do údolí. Já se pak vrátím do základního tábora společně se sovětskými jeskynáři, kteří nám budou pomáhat při sestupu. Nad Bzybským hřbetem se honí mraky, zvedl se vítr, duní hrom a blýská se. Takhle jsme si konec expedice nepředstavovali.

Začala pomalá a nekonečná cesta subtropickým pralesem. Bouře nás minula a opět prázdné slunce. K večeru se konečně dostáváme do údolí

a nejmenší jeskynáři z celé expedice, aby se naposledy pokusili proniknout za kamenný blok, chránící vytvrzale tajemství K2. Tábor se znova vylidnil. Pouze družstvo z podzemního tábora uléhá k odpočinku a zaslouženému spánku.

Večer se ztratila voda z pramene. Celá velká oblast zůstala bez vody. Pastevci z nedaleké salaše tvrdí, že se to za posledních třicet let nestalo. Při večeru se zvedl silný vítr. Geňa říká, že přijde bouře, obloha je ale zatím bezmráčná. Skupina z K2 se vraci. Lana a ostatní materiál, který nesou na ramenou, svědčí o tom, že K2 odolala i tomuto poslednímu náporu. Expedice pomalu končí, můžeme začít balit. Bez vody tu zůstat nemůžeme.

Zase jsme všechni v tábore. Při večerním sezení byly pojmenovány nově objevené jeskyně. Propast K1 dostala jméno člena simferopolského klubu speleologů – Vjačeslava Pantuchina, který v roce 1978 právě zde na Kavkaze tragicky zahynul. Propast K2 pak dostala jméno Bohumína.

Ráno přišla silná bouře. Nedaleko

Bzybu k silnici a Josefa odváží auto do nemocnice.

Už bez záteže jsme bez zastávky šli nocí zpátky do základního tábora. Nikomu nebylo do řeči.

Na vylezené čtverce v trávě, kde stály stany těch, kteří museli předčasně opustit expedici, je neradostný pohled. Práce přerušená záchrannou akcí se však znova rozšíří. Množí se odřeniny, naražená kolena a pohmožděniny. Ljoňa, Gryňa a Vasja obsazují podzemní tábor v K1 a pokračují v sestupu. Náš Péta a Voloda jdou ke K2 provést odstřel. Zbylá část výpravy má za úkol topograficky zpracovat oblast působení expedice a provést alespoň hrubou rajonizaci okolního krasu. Během dne byla objevena celá řada nových jeskyní a nadějných vchodů do podzemí.

Večer se vraci Petr s Volodou. Odstřel se nepovedl a cesta do dalších podzemních prostor v K2 zůstala zatím uzavřena. Práce se tam na několik dnů zastavuje.

Teplé jídlo se bude podávat již jen dvakrát denně, aby vydrželo do konce expedice. V poledne bude

k pití již jen čaj. Je třeba donést dřevo na topení, a pak se všichni rozejdou po své práci. Pokračuje se v průzkumu závrtů a ponorů v okolí tábora. Jídelna je plná papírů, barevných tužek, úhloměrů a kapesních počítáček. Sloupce číselních údajů, úhlů a poznámek se vynášejí na papír a vznikají mapy jednotlivých oblastí, v nichž expedice pracovala.

Kolem kuchyně je ale neobvykle živo. Táborem se rozkřiklo, že dnes vaří Češi. Budou knedlíky! Z povzdálí sleduje čarování v kuchyni spousta zvědavců. Naštěstí máme s sebou psycholožku, která kromě jiných věcí umí i dobře vařit. Guláš a knedlíky sklidily neobvyčejný úspěch. Náladu v tábore se výrazně pozvedla. Družstvo v podzemí dosáhlo hloubky 420 metrů a ještě není na dně. Postup zastavil nedostatek lan. Vracejí se. Za několik hodin vystoupí znova na povrch. Do podzemí K1 směřuje další družstvo, které má za úkol zlikvidovat podzemní tábor a vytáhnout dosud použitelný materiál. Výzkum v K1 pro letošek končí.

Malá skupina míří ještě k jeskyni K2. Jsou v ní ti nejhubeňejší

uhodilo. Ze stříšky nad jídelnou se stala záchranná plocha pro chytání vody. Liják trval celý den, ale už jsem to nemohl ve stanu vydržet a šel jsem na návštěvu k pastevcům. Pohostili mě kaši mammaligou a sýrem aš, do otlučeného hrnčíku nalili kyslé mléko, kterému se abchazský říká achrce. Zítra odcházíme. Čeká nás krkolačná pouť po rozblácených stezích s obrovským nákladem mokrých lan, stanů, skob, kabin a ostatního nádobíčka. Jestli pak ještě někdy uvidíme Gagrský hřbet, masiv Arabiky nebo Stít speleologů?

Ráno se pramen znova objevil, malý, ale nadějný, snad se pastevci nebudu muset se svými stády stěhovat. Balíme. Bzybský hřbet se s námi loučí hýkáním oslíka.

Přestože naše expedice dosáhla značných úspěchů, byl to smůlovatý rok. Až po sestupu jsme se dozvěděli o tragédii našich gruzínských kolegů – celá speleologická výprava zahynula v kamenné lavině. Hory Kavkazu jsou překrásné, ale doveďou být i kruté a nebezpečné.

Práce na Bzybském hřbetu naší expedice neskončily, za rok se tam opět sejdou pokračovatelé v díle.